

Betrekken bij
PS-vergadering van
21 april 2021

Transcript (woordelijk verslag)

**van de vergadering van de
Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie**

---

gehouden op 14 april 2021

Transcript

Vergadering van de Statencommissie Financiën, Bestuur en Economie

Woensdag 14 april 2021

Locatie: digitale vergaderomgeving van het Drents parlement

Aanwezig:

de heer S.J. Vegter (voorzitter)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (JA21)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
mevrouw A.J. Dingen-de Vries (D66)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
mevrouw S.D. Kort (PVV)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
de heer R.C.R.J. van der Meijden (SP)
mevrouw F.S. Mensen-Maat (PvdA)
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer H. Omlo (JA21)
mevrouw S.J. Peeks (Partij voor de Dieren)
de heer S.R. Pormes (GroenLinks)
de heer H. Post (ChristenUnie)
de heer H.J. Pragt (D66)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer G. Serlie (VVD)
de heer J.H. Steenbergen (Sterk Lokaal)
mevrouw A. Udinga (VVD)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer C. Vianen (VVD)
de heer A.J. Voerman (JA21)
de heer N. Vogelzang (PVV) mevrouw
mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)
de heer G. Zuur (CDA)

de heer T.H. Corporaal, statenadviseur

Voorts aanwezig de leden van GS:

de heer C. Bijl (PvdA)
de heer H. Brink (VVD)
de heer H.G. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal)

1. Opening

De voorzitter: Goedemorgen dames en heren, Statenleden, gedeputeerden, griffiemedewerkers en mensen, die thuis deze vergadering volgen, welkom bij de vergadering van de Statencommissie FCBE van 14 april 2021. Er is een afmelding ontvangen van de heer Schoenmaker. Verder heb ik geen mutaties te melden. Nog even kort de spelregels. Ik verzoek de aanwezigen om camera en microfoon uit te houden. Dan is het vervolgens de bedoeling als u het woord wilt voeren bij een agendapunt, dan mag u de camera aanzetten. En dan kan de voorzitter als het goed is zien wie de woordvoerders zijn bij het agendapunt. Mocht u willen interrumpen, dan gewoon even de microfoon aanzetten en roepen, dan komt het helemaal goed. Uiteraard let ik ook op de handjes.

2. Vaststelling van de agenda

De voorzitter: Ik kom aan de Vaststelling van de agenda. Daar hoort bij, zijn er nog wijzigingen of aanvullingen en in dat kader geef ik even het woord aan de heer Serlie van de VVD-fractie. Als u uw microfoon aanzet, dan kunnen we allemaal meegenieten. Mijnheer Serlie u bent niet te verstaan. Dit gaat niet lukken.

De heer Serlie: Nu wel denk ik.

De voorzitter: Nu gaat het wel goed met een enorme echo.

De heer Serlie: Ja, maar dat is nu weer opgelost.

De voorzitter: Nu is het opgelost.

De heer Serlie: Mijn verzoek was om Agendapunt 11, dat gaat over Veldrijden, Hippisch Centrum en wielervedbaan, om die vanochtend te behandelen, omdat ik om agenda technische redenen vanmiddag net even op het moment dat het gepland was, nog niet aanwezig kan zijn.

De voorzitter: Het verzoek van de heer Serlie om Agendapunt 11 vanochtend te behandelen en het voorstel is om dat te doen direct na Agendapunt 7. Zijn er bezwaren tegen deze wijziging? Ik zie mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Nee, we hebben er geen enkel bezwaar tegen. We vinden het een prima voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Nou hoef ik dat niet 12 keer te horen. Dat is gewoon even de algemene vraag of er bezwaren tegen zijn. Als die er niet zijn, dan is dat bij deze geaccordeerd en behandelen we na Agendapunt 7 het Agendapunt 11. En als alles volgens schema verloopt zal dat ongeveer rond 10.30 uur starten. Andere wijzigingsverzoeken? Nou, die zijn er niet zo te zien. Nee, dan is daarmee de gewijzigde agenda vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Mededelingen, die heb ik niet.

4. Besluitenlijst van de vergadering van 3 maart 2021 en de lijst van toezeggingen

De voorzitter: En dan gaan we naar Agendapunt 4, dat is de Besluitenlijst van de vergadering van 3 maart 2021. Daar heeft niemand iets over gemeld en ik ga ervan uit dat dat nog steeds zo is. Als nu binnen 2 seconden niemand zich meldt dan stellen we hiermee de Besluitenlijst vast en dan hebben we een Lijst van toezeggingen gekregen. U heeft gisteren nog een mail gekregen met daarin het Jaarverslag van de stichting Energy Challenges en het Verslag van de raad van toezicht. Akkoord dat het punt van de toezeggingenlijst af kan? Ja, dat kan. Dan gaat die van de lijst af en dan nemen we de lijst verder voor kennisgeving aan. Als we dit tempo vasthouden met elkaar dan komt het helemaal goed vandaag.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: we zijn inmiddels aangeland bij Agendapunt 5, de Ingekomen stukken. We hebben gezien dat de wijze waarop we dat vorige week hebben behandeld door collega Serlie op de OGB-vergadering, dat dat goed is bevallen. Dus dat gaan we nu ook weer doen. Ik lees kort de vragen voor die gesteld zijn bij de Lijst van ingekomen stukken en geef dan vervolgens het woord aan de betreffende gedeputeerde. Allereerst is er een vraag gesteld over de brief onder A.1, Afdoening toezegging gedaan in de vergadering van 5 november 2019 over de tussentijdse evaluatie project NICE Matters. De fractie van de SP heeft de volgende vraag: 4 februari 2020 is toegezegd dat deze club in gesprek zal gaan met de vakbeweging, met als doel om na te gaan óf en zo ja op welke wijze deze partijen onderling in verbinding willen zijn. Kan de gedeputeerde nadere informatie verstrekken over de uitkomst van dat gesprek? En ook de fractie van de Partij van de Arbeid, mevrouw Mensen, heeft over deze brief twee vragen. De bereikbaarheid van deze club liet te wensen over. In de evaluatie staat dat het nog steeds niet goed is en dat met name stagiaires hier hinder van ondervinden. Wat gaat de gedeputeerde hier aan doen om dit op te lossen? En haar tweede vraag was: Ook over de kennisdeling en monitoring waren er twijfels of dat wel goed uit de verf zou komen. In de evaluatie staat dat hier nog amper iets aan is gedaan, terwijl daar wel afspraken over zijn gemaakt bij de verstrekking van de subsidie. Wat gaat de gedeputeerde daaraan doen om ervoor te zorgen dat dat alsnog met spoed wordt opgepakt? En dan geef ik nu het woord aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, dank u wel. Ik heb zoveel opdrachten gekregen, volgens mij moet ik nu direct aan het werk, dan zou ik de vergadering over kunnen laten. Maar nee hoor. De eerste vraag van de SP-voorzitter: Er is een afspraak, een aantal afspraken geweest met de vakbeweging, maar ik moet ook eerlijk zijn, die zijn niet doorgegaan. Door COVID is het volgens mij uitgesteld. Maar ik moet ook heel eerlijk zijn, ik kan er niet omheen, er is geen afspraak geweest en ik zal opnieuw actie ondernemen dat er zo spoedig mogelijk een afspraak gepland wordt, want dit is niet conform de afspraak die ik gemaakt had en die ik aan u heb toegezegd. Maar er is wel een aantal keren contact geweest. Maar dat is dus niet gelukt om elkaar te treffen. Dat is de eerste vraag. Mevrouw Mensen vraagt over de bereikbaarheid en over de website. Dat soort zaken was destijds voor mijn gevoel echt verbeterd. Dat heeft ook te maken met een aantal mensen wat er toen werkte. Er zijn inmiddels veel stagiaireplekken, er zijn een aantal vaste fte's die daar nu werken. Er is een vast team van bijna 7 personen en die heeft ook zeker

gewerkt aan de communicatie en dat die website beter bereikbaar is. De laatste vraag, over de kennisdeling en de monitoring. Het klopt dat dat er nog niet is. Dat stond ook in de evaluatie. Tegelijkertijd was ook de intentie om dat in 2021, in dit jaar, op te starten. En ik kan u toezeggen dat er eind dit jaar verwacht wordt dat de NICE Academy wordt opgestart en dat daarnaast een databank komt met alle kennisgegevens en alles wat er aan kennis en kunde wordt gedaan, zodat dat ook gedeeld kan worden, want dat is één van de doelstellingen van NICE. Ook hier zeg ik toe, dat ik zal volgen dat daar dit jaar goed actie op wordt gezet. Voorzitter, dat waren mijn gevoel de vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dit waren vooral ook de antwoorden. Zijn er nog reacties van de vragenstellers hierop? Niet, dan zijn daarmee deze vragen voldoende beantwoord. Dan de brief onder A.6, Luchthavenregeling luchthaven kanaal B NZ 77, Noordzijde 77, Emmer Compasuum. Hierover heeft de fractie van de Partij voor de Dieren, mevrouw Zuiker, de volgende vraag: Hebben omwonenden de mogelijkheid gekregen voor bezwaar en beroep met betrekking tot het verhogen van het aantal vliegbewegingen en het veranderen van de start- en landingsstrip? Zo ja, is hiervan gebruik gemaakt? Het woord is aan gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter, ook dank voor deze vraag. Wij hebben het ontwerp voor deze gewijzigde luchthavenregeling ter inzage gelegd voor zienswijzen. Er zijn geen zienswijzen op ingediend. Wel is tijdens dat traject gebleken dat de lengte en de breedte van de vliegstrip als gevolg van wettelijke eisen gewijzigd moesten worden. Het ging om een aanpassing van 560 meter in plaats van 500 meter, een breedte van het moet nu 40 meter zijn in plaats van 20 meter. Maar het staat vast dat derden door die wijziging niet worden benadeeld, want de aanvrager is ook de eigenaar van het terrein waarop de vliegstrip ligt. Dus daarom hebben we deze wijzigingen ook laten plaatsvinden nadat het ontwerpbesluit is vastgesteld. Dus geen zienswijzen, en een wettelijke aanpassing. De Partij voor de Dieren vraagt nog specifiek naar de optie van bezwaar en beroep. De Luchthavenregeling is inmiddels vastgesteld door het college van GS. Het is gepubliceerd in het Provinciaal blad. Het staat nu nog open voor beroep bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Maar vooralsnog is daar ook nog geen gebruik van gemaakt. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ook hier even de vraag: Is er nog een reactie? Ik denk dat het antwoord vrij duidelijk was. Dank u wel. Dan hebben we daarmee punt 5 van de agenda ook behandeld.

6. Rondvraag

De voorzitter: Dan gaan we over naar de Rondvraag onder punt 6 en daar wilde ik mijnheer Blinde straks het woord geven, maar die vraagt nu al het woord. Wat gaat er gebeuren?

De heer Blinde: Ja, want ik zie dat wij inderdaad een rondvraag hebben ingediend. Maar wat mij betreft, het is puur een vraag aan het college, aan gedeputeerde Bijl, ook op naar aanleiding van de Lijst ingekomen stukken A.8. Dus wat mij betreft, kan dat ook in dit agendapunt meegeenomen worden. Maar misschien is dat ...

De voorzitter: Ja, maar dat kan dus nu niet meer, want dat agendapunt is voorbij.

De heer Blinde: Oké, nou ja. Dan doen we het op deze manier.

De voorzitter: U krijgt nu de keus: U heeft het aangemeld als rondvraag. U kunt het nu gaan stellen als rondvraag en dan krijgt u gewoon antwoord. Als u zegt, ik wil het bij de Ingekomen stukken hebben, dan krijgt u het antwoord schriftelijk.

De heer Blinde: Dan doen we het op deze manier.

De voorzitter: Er is een rondvraag dus binnengekomen van JA21 met betrekking tot de toekomst van de RUD en ik geef dus nu het woord aan de heer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Bij de Ingekomen stukken A.8, RUD Drenthe: Addendum Kaderbrief 2022, geeft de RUD Drenthe aan dat per 2022 de bijdrage van de provincie waarschijnlijk met minimaal 10% zal stijgen. Dit om tal van redenen, zoals dat er nog steeds extra inzet wordt gezet op informatievoorziening, er een aanbesteding komt voor het nieuw zaakstelsel et cetera. Sinds het ontstaan van de RUD kent het een lange geschiedenis van aandeelhouders die minder willen betalen en een omgevingsdienst die aangeeft meer geld nodig te hebben om naar behoren te kunnen functioneren. De tegengestelde geldelijke belangen zorgen al jarenlang voor een doormodderbeleid. Dit kwam nogmaals aan het licht in het Dagblad van het Noorden op 16 maart jongstleden, waarbij de aandeelhouders reppen over de RUD, dat er een beeld ontstaat van een onbeheersbare organisatie, dat is een quote, en een niet mis te verstane diskwalificatie. Af en toe komt er met veel tegenzin een incidentele extra bijdrage, maar voor de RUD is het eigenlijk nooit genoeg. Die geeft aan in de krant, dat ze jarenlang wordt uitgeknepen. JA21 vindt dat er een keuze gemaakt moet worden. Óf we gaan fors investeren en als betrokken aandeelhouders zorgen dat orde op zaken komt bij de RUD, óf we gaan terug naar de situatie van voor de RUD, dus taken terug naar de gemeenten. Die meenden immers dat de taken kunnen worden uitgevoerd voor minder geld. Dan mijn vragen aan het college: Deelt u bovenstaande analyse en bent u bereid daarvan de conclusie, namelijk de RUD opheffen en de taken terug te brengen naar de gemeenten, met de aandeelhouders te bespreken? En wanneer is de grens bereikt voor de gedeputeerde? Wij zijn uiteraard benieuwd naar de opvattingen van het college om de huidige status quo te doorbreken en danken bij voorbaat al voor het gegeven antwoord. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan geef ik het woord aan gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Ik zal zorgdragen dat ik die dank dan ook kan verdienen, richting de heer Blinde. Voorzitter, de eerste vraag deel ik, is bovenstaande analyse en het korte antwoord is: Nee. Het wat langere antwoord: De heer Blinde van JA21 doet het hier voorkomen alsof de RUD een bedrijf is waar de provincie aandeelhouder van is. Maar het vereist wel enige nuance, want de RUD is een gemeenschappelijke regeling met 13 deelnemers. Immers, de 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe. Er is nog een extra speciale gemeenschappelijke regeling, want we zijn wettelijk verplicht om de uitvoering van vergunningverlenend toezicht, handhaving op milieugebied voor een aantal Drentse bedrijven, te beleggen bij de RUD. En dat geldt net zo voor de gemeenten. Gemeenten en provincie zijn bevoegd gezag, maar de uitvoering vindt plaats door de RUD. Het ligt een hele voorgeschiedenis in de totstandkoming daarvan aan ten grondslag. Onder andere de vuurwerkramp in Enschede, andere incidenten, die hiertoe hebben geleid. Maar het is een verplichte gemeenschappelijke regeling waar we onze taak moeten laten uitvoeren. Dus de conclusie kan ik niet delen en de RUD opheffen is niet aan de orde. Het heeft ook geen zin om dat met de collega's in die zin te bespreken voorzitter. Maar dat is even de ene helft van het antwoord. De andere helft is, als ik zo de boodschap van de heer

Blinde destilleer uit zijn inbreng zojuist, dan zegt hij eigenlijk: Als stoppen met de RUD geen optie is, dan zegt hij, er moet een solide financiële basis liggen voor het uitvoeren van de activiteiten van de RUD. Die boodschap deel ik van harte. Dat straalt ons college ook uit. Dat ziet we ook in de begeleidende brief bij deze kaderbrief en het Addendum daarop. Dus dat deel delen wij. Wat u aan het eind van de brief leest, is dat hedenmiddag, dus ik zal op een gegeven moment ook deze vergadering moeten verlaten voorzitter, zal het AB naar verwachting de Ontwerpbegroting 2021 vaststellen van de RUD en die komt ook formeel voor zienswijze naar de raden en ook naar uw Staten. Dus ik kan me zo voorstellen, dat als dit de boodschap van de heer Blinde is aan de deelnemers of aan het bestuur van de RUD, zorg dat die financiële basis meer solide wordt, dat u dat inbrengt op dat moment en dat u daar ook medestanders voor vindt in de commissie. Zodat we dat als formele zienswijze van Provinciale Staten kunnen indienen en dan kan ook worden meegenomen in de definitieve vaststelling van de Begroting 2022. Dus mijn antwoord op vraag 1 is kort: Nee. Op vraag 2: Dat is dan ook niet aan de orde, maar volgens mij heb ik wel een handreiking gedaan richting de heer Blinde waarin hij zijn boodschap goed kwijt kan. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dan ga ik even terug naar de heer Blinde met de vraag of de heer Kuipers zo de vooraf gegeven dank inderdaad heeft verdiend.

De heer Blinde: Ja, dat heeft hij dik verdiend voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Fijn zo. Dank u. Dan zie ik dat meneer Uppelschoten een hele korte vraag wil stellen. Mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: De vraag is heel kort mijnheer de voorzitter. Wat is eigenlijk de bedoeling van de brief A.8? Is dat een winstwaarschuwing of probeert u te zeggen een verlieswaarschuwing en meer niet?

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter. zoals te doen gebruikelijk bij alle gemeenschappelijke regelingen, Pro Lander ook, OV-bureau ook, sturen wij vanuit de regelingen een kaderbrief, vergelijkbaar met bij wat ons de Voorjaarsnota is, met de uitgangspunten die verwerkt gaan worden in de Begroting. Dat heeft er onder andere mee te maken dat eventuele financiële consequenties in onze eigen cyclussen bij gemeenten en provincie nog kunnen worden meegenomen. Aan het begin van dit jaar hebben wij u de Kaderbrief gestuurd, heeft het bestuur van de RUD de Kaderbrief gestuurd. Maar zoals wij in deze brief ook schrijven, daar zaten nog wel heel veel PM-posten en open eindjes in. Dus het bestuur heeft de RUD opdracht gegeven om dat nader in te kleuren en dat ziet u hier. Dit is de basis die we gebruiken bij het opstellen van, of die de RUD heeft gebruikt bij het opstellen van de Ontwerpbegroting 2022. Daarin komt definitief te staan wat er geëffectueerd wordt of niet. Dus de kaderbrieven die u krijgt van gemeenschappelijke regelingen zijn inderdaad om u mee te nemen in de ontwikkelingen en zodat wij er ook zelf rekening mee kunnen houden in onze financiële cyclus.

De voorzitter: Dank u wel heer Kuipers wordt dit complete antwoord. Dan is hiermee de Rondvraag ook ten einde.

De heer Van Dekken: Dat dacht ik niet voorzitter.

De voorzitter: Excuus. Dat dacht ik niet voorzitter. Mijnheer Van Dekken van het CDA.

De heer Van Dekken: Ik had even heel bewust de camera ingezet, want ik realiseer me dat we in dit agendapunt een korte vraag aan de gedeputeerde mogen stellen. Dus, eerst dank voor het feit dat de collega's van JA21 dit even op de agenda hebben gezet. Want ik wil hier in deze vergadering zeggen, dat wij echt het beeld hebben dat onze gedeputeerde op dit punt stevig de belangen van de RUD probeert te borgen. Maar ik hoor u ook zeggen meneer Kuipers, vanmiddag is dus dat AB, op moment dat wij als provincie in aanwezigheid van andere gemeenten het beeld daar krijgen dat er geen hogere prioriteit en niet meer geld richting de RUD kan gaan, zou u dan het signaal willen meegeven, ook vanuit deze Staten, dat we dan gewoon wel een vet probleem hebben rondom de RUD. Dus de zorgen zijn groot over de uitvoering van de RUD en dat zou ik u toch willen voorhouden. Kunt u iets met dat signaal van grote zorgen rondom het functioneren van de RUD?

Gedeputeerde Kuipers: Ja, voorzitter, als gedeputeerde heb ik natuurlijk een dubbel belang bij de RUD. In eerste aanleg de uitvoering van onze taken op vergunningverlening, toezicht en handhaving voor provinciale bedrijven, waar wij bevoegd gezag voor zijn. Als bestuurslid van de RUD natuurlijk ook een verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de RUD in zijn algemeenheid. De positie die ik namens de provincie ook telkens heb ingenomen in het bestuur, is dat die een solide financiële basis, zoals ik die reeds heb genoemd, dat ik vind dat die verder moet worden aangevuld, moet worden versterkt. Daar hebben we ook een aantal keren al over gewisseld met uw Staten. Ook als het gaat om de aanvullen van het weerstandsvermogen en andere dingen. Ik denk dat de RUD in staat moet worden gesteld om haar milieutaken fatsoenlijk uit te voeren en dat dragen wij ook uit in het bestuur. Dat zal ik ook heden middag weer ter harte nemen en dat is volgens mij volledig in lijn met het pleidooi zoals de heer Blinde en ook de heer Van Dekken dat doen. Dus zo acteren wij al en dat is ook waarom ik er naar hintte dat de heer Blinde, en dat doe ik dan ook in uw richting mijnheer Van Dekken, dat u deze boodschap inbrengt op het moment dat wij de zienswijze van de provincie, van Provinciale Staten, bespreken op de ontwerpbegroting. Want de ontwerpbegroting wordt vastgesteld, maar dat is geen definitief besluit, want we verzamelen nog 13 zienswijzen. Dat u deze boodschap daar ook nog inbrengt en ik denk dat we dan moeten proberen om tot een zienswijze, die we dan ook formeel kunnen indienen en waar het bestuur dat zou moeten betrekken in zijn besluitvorming. Maar voorzitter, de signalen die ik hoor van de heer Van Dekken, maar ook de helft van het pleidooi van de heer Blinde dat ik heb omarmd, dat is al hoe het college opereert en hoe ik namens de provincie opereer in het bestuur. Dus ik zie dat als ondersteuning. Dank u wel.

De voorzitter: Laat ik nu even helder maken dat we nu niet verder uitgebreid over de RUD kunnen gaan praten. Dat moeten we gaan doen op het moment dat de ontwerpbegroting op tafel ligt en niet nu. Maar ik zag nog even heel kort dat er behoefte was aan een korte reactie. Is die er is nog? Mijnheer Blinde? Heel kort.

De heer Blinde: Ja, ik wil toch de gedeputeerde nogmaals bedanken, want de status quo moet echt doorbroken worden óf we gaan als 13 aandeelhouders daadwerkelijk investeren. Ik ben wel bang voor de politieke realiteit als ik de krantenberichten zo lees en ook met andere gemeenteraadsleden spreek. Ik voel daar weinig liefde voor de RUD. Ik hoop echt oprecht dat de heer Kuipers zijn boodschap daar goed aan de man weet te brengen, want anders hebben we inderdaad, zoals de heer Van Dekken zegt, een heel ernstig probleem. En dan moeten we toch gaan kijken mijn inziens naar andere oplossingen. Maar goed dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Wij gaan er nog Statenbreed over praten als het zover is. Dit was alleen maar een standpunt. Meneer Van Dekken nog kort.

De heer Van Dekken: Dank voor de reactie van de gedeputeerde. Ik vind dat die het overigens uitstekend uitlegt. We zijn gewoon gehouden vanuit het wettelijk kader om mee te doen. Dus dat is echt een vet probleem. Alleen nog concreter, ik hoor ook wat u zegt voorzitter, wij komen hier op een later moment op terug, maar nogmaals, als dit niet goed wordt opgelost, dan hebben we echt een vet probleem. Ik zou de gedeputeerde willen meegeven: Zet er een deadline op en anders moet de directie of het bestuur, maar vooral de directie, misschien andere consequenties verbinden aan het feit dat dit niet goed wordt opgelost. Dus dat nog even als laatste.

De voorzitter: Ik hoor wederom geen vraag. Wil mijnheer Kuipers toch nog wat roepen?

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter ook in de ferme woorden die de heer Van Dekken spreekt, ik wil dat wel even nuanceren. Kijk, er zit een bestuur, het algemeen bestuur van de RUD, dat bestaat uit mijzelf namens de provincie en 12 wethouders namens de Drentse gemeenten. En uw Staten hebben bij de oprichting van de RUD ermee ingestemd, dat de stemverhouding is one man, one vote. Iedereen heeft één stem. Dus het ligt niet alleen aan gedeputeerde Kuipers hoe het bestuur daarin besluit. Ook niet aan mijn warme pleidooien in het bestuur, want daar gaat natuurlijk besluitvorming in raden en het college aan vooraf. Het is een gezamenlijke product. De consequenties zoals de heer Blinde daaraan wil verbinden, dat kan ik inderdaad niet volgen. Maar we moeten er samen uit weten te komen en daar is het mijns inziens op gericht. Volgens mij is het voldoende zo en we komen er dus binnenkort in de commissie bij u op terug voor een formele zienswijze. Dank u wel

De voorzitter: Dank u wel en dat laatste, daar verheugen wij ons vast op, zou ik zo zeggen.

7. Onderzoek Nieuwe Schuldengroep als gevolg van corona; geagendeerde brief van het college van Gedeputeerde Staten van 27 januari 2021, incl. onderbouwing Statenfracties CDA en D66

De voorzitter: Dan gaan we nu naar Agendapunt 7. Agendapunt 7 betreft een door de fractie van het CDA geagendeerde brief van het college van Gedeputeerde Staten van 27 januari 2021 en betreft Onderzoek Nieuwe Schuldengroep als gevolg van corona. Deze brief is ook mede geagendeerd door de fractie van D66. Dat wou mijnheer Pragt waarschijnlijk toevoegen. Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Klopt helemaal voorzitter. Ik heb wel begrepen dat het punt wordt ingeleid door mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Ja.

De voorzitter: Dan geef ik nu eerst het woord aan mevrouw Mentink om dit agendapunt te onderbouwen en ik zie dat de camera's al zijn aangezet door de mensen die het woord willen voeren. Die noem ik nog even voor de gelegenheid. Mijnheer Serlie, mijnheer Pragt, mijnheer Omlo, mevrouw Mentink, mevrouw Roggen, mijnheer Uppelschoten, mevrouw Van den Berg, de heer Steenbergen. Mijnheer Omlo en als ik u niet genoemd heb en u wil wel het woord voeren, roep dan even iets.

De heer Van der Meijden: Ja voorzitter.

Mevrouw Peeks: Ja, ik ben ook niet genoemd.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meijden, mevrouw Peeks. Iemand anders is weer verdwenen uit mijn beeld, afijn, als ik u vergeet dan roept u straks wel. Ik geef nu voor de inleiding het woord aan mevrouw Mentink en die krijgt daarvoor 3 minuten. En de sprekers hebben straks een spreektijd van 2 minuten. Mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Dank u wel voorzitter. Tijdens de vorige commissievergadering stond onder andere op de Lijst van ingekomen stukken het rapport 'Effectiever hulp voor Drentse ondernemers met schulden'. Dit rapport is in opdracht van provincie Drenthe opgesteld door CMO STAMM in het kader van de Sociale Agenda werkplan 2020 naar aanleiding van de coronacrisis. Het rapport is bedoeld om gemeenten te faciliteren en zal daarom ook aan de gemeente worden aangeboden en misschien is dit inmiddels ook al wel gebeurd. Maar bij het lezen van dit rapport en de begeleidende brief van het college overviel mij niet een gevoel van enthousiasme. Wel over het initiatief van de provincie, maar niet over de afloop. De provincie, en ook het Rijk, kent veel regelingen voor ondernemers. Maar juist de in het rapport en aanbevelingen genoemde kleine ondernemers, waaronder ZZP'ers worden zwaar getroffen. In het rapport wordt ook aangegeven, wat mensen denken nodig te hebben. En naast de informatie en advies, stabiliteit en vertrouwen om- en bijscholing, worden er ook extra investeringen door gemeenten en andere overheden genoemd. Dat bracht mij op de gedachte eens bij de andere fracties van de Staten te sonderen of zij het met het CDA en ook D66 eens zijn, dat we meer moeten kunnen doen om te helpen. Wij maken ons erg veel zorgen, dat ondanks alle steunmaatregelen die er voor ondernemers zijn, er veel kleine ondernemers en ZZP'ers het niet redden en de nieuwe groep armen worden. Wij weten dat schuldenproblematiek een gemeentelijke taak is, maar wij denken en hopen dat we als provincie Drenthe toch een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing of beperking van de problemen. Vaak wordt in de commissie of Provinciale Staten gedacht in termen van geld om problemen op te lossen. Maar wellicht zijn er andere creatieve middelen daarnaast, die de provincie zou kunnen inzetten of initiëren. Mijn dank voorzitter, dat u mij de gelegenheid geeft om dit agendapunt weer neer te zetten. Ik zou heel graag willen weten van de andere fracties hoe zij zich op de vragen instellen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vraag op dit moment even van mijnheer Serlie, VVD-fractie.

De heer Serlie: Ja, want de inleiding heb ik ook eigenlijk feitelijk al gelezen in de bijlage van het CDA en D66. Wat bedoelt mevrouw Mentink nou eigenlijk precies met andere bijdragen, andere dingen? Het wordt zo vaag, hebben jullie zelf ideeën over wat hier dan gedaan zou moeten worden? Want u geeft nu expliciet aan, niet zozeer direct financieel, maar wel iets anders. Kunt u daar wat concreter over zijn? Heeft u ideeën?

Mevrouw Mentink: Mijn idee is eigenlijk dat de provincie toch wat meer gaat kunnen faciliteren en de gemeenten wat meer kunnen helpen, omdat er toch uit dit onderzoek is gebleken dat de schuldhelpverlening en de ondernemers het niet zo gauw zien. Dus misschien is het toch een idee dat de provincie meer onderzoek gaat doen hoeveel ondernemers en ZZP'ers er zijn, en dat ze via de Kamer van Koophandel misschien daarin nog een stuk in kunnen onderzoeken. En ook dat ze gaan kijken om te faciliteren. Dat ze bijvoorbeeld een coach gaan creëren.

De heer Serlie: Een wat gaan creëren?

Mevrouw Mentink: Een coach.

De heer Serlie: Oké, een coach. Prima. Dank u wel.

De voorzitter: En verder was mevrouw Mentink aan het eind gekomen van haar inleiding. Dan denk ik, als ik kijk zo naar de sprekers, dat gelet op de mede-indiening het goed is dat mijnheer Pragt eerst nog even het woord krijgt en dan doen we daarna de andere sprekers. Mijnheer Pragt, D66.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. De coronacrisis heeft veel invloed op het midden- en kleinbedrijf. En een groot aantal bedrijven zijn hard geraakt door de maatregelen die genomen zijn. Wat wij zien, is dat de diverse steunpakketten op korte termijn goed werken en blijven helpen om te overleven. Dit geldt echter niet voor elk bedrijf. Het aantal faillissementen is de laatste jaren nog nooit zo laag geweest. Dit komt door onder andere de diverse regelingen, zoals Tozo, en uitstel van de te betalen belastingen. De verwachting is dat aan het eind van de coronacrisis, wanneer de maatregelen worden versoepeld en de steunmaatregelen worden afgebouwd, een groot aantal bedrijven alsnog in financiële problemen komt, doordat de omzet niet direct terug is en er een schuldenberg is opgebouwd die dan terugbetaald dient te worden. Onder andere de vooruitgeschoven belastingen. Het is nu het moment om deze bedrijven te gaan helpen en begeleiden, want te lang wachten gaat er voor zorgen, dat er een nieuwe groep armen gaat ontstaan, die in een uitzichtloze situatie komt. Er zijn diverse regelingen en hulptrajecten voor mensen met schulden. Maar wat je ziet en hoort, is dat de ondernemers waar we het hier over hebben, de weg niet vinden naar deze regelingen. Dit komt doordat de ondernemer de weg niet kent binnen de gemeente en sociale diensten, waar deze regelingen zijn ondergebracht. Het is voor de ondernemer een andere wereld en het is een zeer grote drempel voor de ondernemer om die stap te maken. Dit komt enigszins door zijn trots als ondernemer en anderzijds doordat er een andere taal wordt gesproken. Alleen als het veel te laat is, zal hij aankloppen bij de betreffende instantie en is de nieuwe groep armen al werkelijkheid. Naar de mening van D66 zou goed zijn als de provincie samen met de gemeenten gaat inzetten op een hulp- en begeleidingstraject op een plaats waar de ondernemer al komt en waar dezelfde taal wordt gesproken. Dit om de drempel zo laag mogelijk te houden en de hulpverlening aan de ondernemers zo vroeg mogelijk op te kunnen pakken. Wij zijn van mening dat 'Ik Ben Drents Ondernemer' hier een goede rol in zou kunnen vervullen. Het zou het beste zijn om daar een aparte, gespecialiseerde adviseur aan te stellen, die de ondernemer kan begeleiden en helpen om zijn schuldenproblematiek aan te pakken. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik verder met mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel voorzitter. CMO heeft onderzoek gedaan en daar kwam uit dat vooral kleine ondernemers en ZZP'ers economisch getroffen zijn door coronacrisis. En dat is belangrijke, zorgelijke informatie, ook omdat hiermee de groep mensen die in armoede leven groot wordt. Dat heeft niet alleen gevolgen voor hun portemonnee, maar kan ook effect hebben op het vergroten van bijvoorbeeld gezondheidsverschillen. En voor kinderen die opgroeien in armoede, weten we ook allemaal dat de gevolgen op lange termijn groot kunnen zijn. Dat dus een probleem is, dat is iets waar we het allemaal over eens zijn. D66 en het CDA werpen vervolgens de vraag op of we niet als provincie iets moeten doen. Ik had de vraag die de heer Serlie stelde ook willen vragen. Welke ideeën zijn er dan? We hebben nu een paar contouren gehoord? Wat ChristenUnie betreft, denken we dat het goed is dat de financiële hulp aan deze groepen via de gemeenten geregeld wordt, zoals dat nu ook gebeurt. Gemeenten krijgen daar

ook steun van het Rijk voor. Als provincie hebben we toch een kleine portemonnee in inkomens- steun en dat soort dingen. Dat is niet aan ons. Waar we wellicht wel iets in kunnen betekenen, is rond de informatievoorziening van allerlei regelingen. Want daar ligt volgens het rapport wel een knelpunt, dat bepaalde groepen niet bereikt worden. Dus misschien kan daar een. In het rapport wordt wel iets gezegd over de samenwerking... of in een reactie van het college wordt wel iets gezegd over de samenwerking met het loket van 'Ik ben Drents ondernemer'. Ik ben wel even benieuwd naar de reactie daarop van het college. Is daar nog iets meer uit te halen dan alleen samenwerking zoals die nu is? Dat was mijn reactie voor nu.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Van den Berg. Dan gaan we verder met de fractie van de VVD, heer Serlie en daarna mevrouw Haan van GroenLinks.

De heer Serlie: Dank u voorzitter. Om nu per se als derde overheid een soort rol te gaan spelen, is misschien wel wat veel het goede. Rijk en gemeenten hebben natuurlijk al een belangrijke rol als het gaat over allerlei corona-maatregelen. En de vraag zou niet zozeer moeten zijn óf we meer steun zouden moeten bieden, maar veel meer van welke steun we dan krijgen. En zoals mevrouw Van den Berg ook al zei, financiële steun rechtstreeks aan de getroffen en lijkt me niet aan de orde. Dat is niet erg handig, sowieso omdat het geen provinciale taak is, maar ook omdat de gemeenten als ze bijstand verstrekken dat deels bij het Rijk kunt claimen en wij absoluut niet en omdat wij een veel kleinere portemonnee hebben. En als je kijkt naar het rapport, dan zit daar een duidelijk advies. Breng nu de schuldhulpverlening en de bedrijfsadviezen bij elkaar. Hier zit wellicht wel een taak voor de provincie, ze bij elkaar brengen om voorlichting te geven en vooral het weghalen van het taboe, dat zeker bij ondernemers rust op het onderwerp bijstand en schuldhulpverlening. En laten we er wel rekening mee houden dat heel veel ondernemingen normaler wijze het loodje hadden gelegd, maar die als een soort van onbedoeld positief corona-effect overeind gehouden zijn door allerlei corona-maatregelen. Dat levert een stuwmeer op van bedrijven die normalerwijze gesproken toch wel omgevallen zouden zijn en die alsnog gaan omvallen. En dat is iets waar we mee moeten leren leven. Het is de markt die nou eenmaal uiteindelijk altijd die correctie toepast. Het is nog maar de vraag of het gaat gebeuren en wanneer het gaat gebeuren, niemand heeft ervaring met corona en met de duur ervan. Ik zou in ieder geval de adviezen van CMO STAMM opvolgen en daarom ook GS willen oproepen om daar proactief in te handelen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan verder met de fractie van GroenLinks, mevrouw Haan.

De heer Serlie: Ik zie een vraag van de heer Pragt. Ik kan het toch niet nalaten om even voorzitter te spelen.

De voorzitter: Dank u wel voorzitter. We hebben elkaar nogal eens vaker geholpen dus dat wordt aan mijn kant zeer op prijs gesteld. Mijnheer Pragt, u heeft een vraag.

De heer Pragt: Ja, dank u. Dank u voorzitter van de OGB. Ik heb een vraag aan de VVD, aan de heer Serlie. Is hij ook van mening dat het goed zou zijn als we als provincie samen met gemeentes ervoor gaan zorgen dat we die ondernemers die op het punt staan van omvallen, schulden enzovoorts, tijdig helpen op een goede manier, op een plek waar het hoort, zodat we voorkomen dat er echt een scenario van faillissement aan spullen en armoede gaat ontstaan. Dus dat we echt op zoek gaan naar die oplossingen.

De heer Serlie: Jazeker dat heb ik ook gezegd. Hier zit wellicht een taak voor de provincie, het bij elkaar brengen, voorlichting geven en het weghalen van taboes en dat soort dingen. Dat lijkt me zeer verstandig, dat we een soort van projectteam in de provincie opstellen, dat de gemeente gaat helpen om dat te gaan doen, omdat gemeenten nou eenmaal zelf geen ervaring hebben. Zeker niet met het brengen van hulp in de richting van ondernemers die daar meestal helemaal niet om vragen. Dus ik vind dat een uitstekend idee.

De voorzitter: Dankzij mijnheer Pragt heeft u het nu twee keer mogen zeggen.

De heer Serlie: Beter kan niet zou ik zeggen.

De voorzitter: Dan gaan we verder met mevrouw Haan van GroenLinks en daarna mijnheer Uppelschoten. Mevrouw Haan, gaat uw gang.

Mevrouw Haan: Dank u wel voorzitter. De provincie heeft dit Onderzoek naar Nieuwe Schuldengroep als gevolg van corona laten uitvoeren door CMO STAMM. GroenLinks vindt het een goed initiatief van de provincie en het is van groot belang dat de gemeenten iets met deze uitkomsten gaan doen. De corona-pandemie heeft ook grote gevolgen voor de Drentse inwoners en zeker voor de Drentse ondernemers. Een deel van de ondernemers heeft nieuwe kansen gezocht en aangepakt om nieuwe producten te ontwikkelen en te verkopen. Maar een groot deel van de ondernemers heeft het moeilijk om voortbestaan en heeft met veel schulden te maken. Het Rijk heeft verschillende manieren van steun aan ondernemers opgezet. Vanaf maart is hier de 'Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten', TONK, aan toegevoegd. Deze ondersteuning wordt uitgevoerd door de gemeenten en is nog niet meegenomen in dit onderzoek. De provincie heeft in het afgelopen jaar een subsidie beschikbaar gesteld voor aanpassing aan coronamaatregelen en voor een frisse start na corona. GroenLinks ziet inkomensondersteuning van ondernemers niet als een provinciale taak. Wel zien wij een andere manier waarop de provincie bij kan dragen om de mogelijkheden voor steun voor ondernemers zichtbaar te maken. Uit het rapport blijkt, dat er verschillende loketten voor bijstand en schuldhelpverlening moeilijk vindbaar zijn voor veel ondernemers. Is het mogelijk dat GS een integrale campagne opzet met 'Ik Ben Drents Ondernemer' of in dit geval 'Ik Blijf Drents Ondernemer', waarin goede informatie over hulp bij schulden en financiële problemen te vinden is. GroenLinks hoopt, dat door een goede samenwerking tussen Rijk, provincie en gemeenten, ondernemers beter de weg in regelingen weten te vinden, waardoor we hopen dat de schade beperkt blijft en we onze ondernemers kunnen blijven ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Haan. Dan gaan we verder met mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie en daarna mevrouw Roggen.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Het lezen van het rapport riep bij mij ook niet het gevoel op, als je een ondernemer bent, een kleine ondernemer, want de vraag was ook welke groepen vallen tussen wal en schip, en dat zijn dan die kleine ondernemers, ZZP'ers. Als u dat rapport leest, is dit nou een antwoord op de problemen die zij hebben? Ik zou als ik ondernemer was en het water stond mij bij de lippen, zou ik alleen maar somberder worden. Als ik dit rapport lees, levert het nou de hulp op waar we op zitten te wachten? Dus een betere verbinding tussen schuldhelpverlening en bedrijfsadvisering, nou ja, meer aandacht voor kwetsbare ondernemers, nou ja, betere informatieverstrekking aan ondernemers, nou ja mooi. Een revolvend fonds voor saneringskrediet voor ondernemers, betere afspraken met schuldeisers, daar kan ik me nog iets bij voorstellen. Maar het stuk vind ik een erg ambtelijk stuk. En als je ook ziet met

wie allemaal gepraat is, dat zijn beleidspersonen, bestuurders, consultants, beleidsambtenaren, adviseurs. Ik kom in dat lijstje eigenlijk weinig echte ondernemers tegen en dan helemaal geen ondernemers die het water tot de lippen staat. En dat zou ik eigenlijk veel meer gewild willen hebben. Wij gaan er ook van uit dat inkomenssteun niet een taak is van de provincie. We hebben daar een bijstandsregeling voor en die moeten de gemeenten uitvoeren. Maar ik heb wel het idee, zou het toch niet verstandig zijn om eens te kijken of er een soort revolverend fonds komt, een fonds dat misschien gevuld moet worden door gemeenten en de provincie. Dat die kleine ondernemers als die tussen wal en schip vallen, en dat was dus de vraag, zijn er ondernemers die tussen wal en schip vallen, dus niet gebruik kunnen maken van bestaande regelingen, ook als je ze informeert en weet ik wat allemaal, dat er dan toch iets is dat je die kleine ondernemers kunt helpen. En helpen betekent meestal dat je iets kunt doen aan de schulden of dat ze geld kunnen lenen voor hele gunstige voorwaarden of hele lange termijnen. Maar dat er concreet... dat zou voor ons inhouden dat we een revolverend fonds opzetten met de gemeenten en de provincie, om mensen die in geen enkele regeling onder dak kunnen komen of ondergebracht kunnen worden, dat die dan toch geholpen kunnen worden. Want anders blijft...

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, uw spreektijd is om, maar u heeft geluk, want mijnheer Serlie wil u graag een vraag stellen. Mijnheer Serlie.

De heer Serlie: Dank u voorzitter, want ik beluisterde eventjes van, ondernemers hebben zo met een een schuldenlast en de oplossing die de PVV er dan bij biedt, is het verstrekken van een nieuwe geldlening, zodat de schuldenlast even wat uitgesteld wordt. Daarmee los je toch helemaal niets op. Daarmee ben je toch alleen maar bezig om hun lijdensweg te verlengen?

De heer Uppelschoten: Dat is waar. Maar ik heb het idee, als het gaat over bedrijven...

De heer Serlie: Dat is genoeg geantwoord, dank u wel.

De heer Uppelschoten: Nee, nee, nee, maar als u.... Als het gaat over kleine bedrijfjes of personen die in moeilijkheden zijn, niet inkomenssteun, dan gaat het meestal ook over geld. En als je helemaal geen portemonnee achter de hand hebt, hoe bescheiden ook, om die kleine ondernemers te helpen, dan is het vooral praten. En dan heb ik het idee, dan staat het rapport ook.... CMO STAMM houdt de vinger aan de pols als het rapport wordt aangeboden aan de gemeenten. Ik denk, dat is leuk vinger aan de pols, maar waarmee wordt dan mensen geholpen?

De voorzitter: U was gekomen aan het einde van uw betoog mijnheer Uppelschoten?

De heer Uppelschoten: Ja.

De voorzitter: Fijn, dank u wel. Dan gaan wij verder met de Partij van de Arbeid, mevrouw Roggen en daarna mevrouw Peek. Mevrouw Roggen.

Mevrouw Roggen: Dank voorzitter. Voorzitter, Partij van de Arbeid vindt het van groot belang dat er een goede regeling voor handen is om ondernemers die tijdens de corona crisis in financiële problemen komen, te kunnen helpen. Problemen die zo ernstig zijn, dat deze ondernemers een beroep op schuldhulpverlening en steun kunnen en ook zouden moeten doen. De uitvoering van deze coronaschuldhulpverlening ligt op het bord van de gemeente, waarbij het demissionaire kabinet onvoldoende budget beschikbaar stelt aan die gemeenten. Gedeputeerde Staten

hebben in het kader van de Sociale Agenda aan CMO STAMM de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar deze nieuwe groep in de schuldhulpverlening. Met name naar wat zij nodig hebben om uit de schulden te komen en te blijven. Uit het rapport 'Effectievere hulp voor Drentse ondernemers met schulden' blijkt, dat de schuldhulpverlening van gemeenten aan deze nieuwe groep Drentse ondernemers beter kan, zoals een betere verbinding tussen schuldhulpverlening en bedrijfsadvisering, maar ook om de meest kwetsbare ondernemers in beeld te krijgen. Het rapport wordt via de Vereniging van Drentse Gemeenten aangeboden aan de 12 gemeenten. Op de door de fracties van CDA en D66 gestelde vragen aan de overige fracties geven wij als Partij van de Arbeid de volgende antwoorden: Gedeputeerde Staten schrijven, dat zij steun blijven geven aan de gemeenten, via de medewerkers van 'Ik Ben Drents Ondernemer' die bekend zijn met deze problematiek, en doorverwijzen. Ook CMO STAMM houdt de vinger aan de pols. Maar ook steun van de provincie aan de gemeenten via kennisoverdracht. De provincie kan hulp bieden door informatie in de reguliere advertenties op te nemen en in de huis-aan-huisbladen. We kunnen onze gedeputeerde financiën verzoeken om via het IPO alles in het werk te stellen, zodat de Rijksoverheid voldoende budget aan gemeenten beschikbaar stelt voor schuldhulpverlening, zodat niemand tussen wal en schip raakt. Tot slot voorzitter. Voldoende financiële middelen zullen echter van de Rijksoverheid moeten komen. Wij vragen dan ook het CDA en D66 dit in te brengen bij de vorming van het nieuwe kabinet.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de Partij voor de Dieren, mevrouw Peeks en daarna met mijnheer Van der Meijden. Mevrouw Peeks.

Mevrouw Peeks: Dank u wel voorzitter. Allereerst dank ik de fracties van CDA en D66 voor het agenderen van deze brief. En na het lezen van de onderbouwing heb ik nog wel de volgende vraag: Is bekend hoe groot die groep ondernemers in Drenthe is die met dreigende schuldenproblematiek zit. In het onderzoek staat dat de provincie de rol kan hebben om partijen bij elkaar te brengen. De Partij voor de Dieren denkt ook dat het goed is om hier aandacht aan besteden. En met het oog op de schuldenproblematiek is het natuurlijk altijd beter om te voorkomen dan te genezen. En dan de vragen. Wij vinden dat de provincie bij gemeenten kan gaan nagaan of er meer hulp vanuit de provincie op prijs wordt gesteld. Dat wordt ook al door meerdere fracties gezegd. De Partij voor de Dieren vindt ook dat inwoners van Drenthe hulp moeten krijgen als zij door COVID-19 schulden krijgen. En dat geldt dus ook voor kleine ondernemers. Daarnaast denken wij, dat door met een betere voorlichting aan ondernemers gewezen kan worden op de mogelijkheden die er zijn om uit de schulden te blijven. Dat ze dus meer de weg wordt gewezen: Hoe kun je zorgen dat je uit de schulden blijft? En als je in de schulden zit: Hoe kan het opgelost worden? Daarnaast, wat ook al de Partij van de Arbeid aangaf, vinden wij ook dat wellicht de gedeputeerde bij de verantwoordelijke nieuwe minister kan aandringen op meer maatwerk richting kleine ondernemingen, die tussen wal en schip dreigen te vallen. En tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de SP-fractie, de heer Van der Meijden en daarna zoek ik mijnheer Steenbergen op. Mijnheer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Dank u voorzitter. In reactie op de onderbouwing van het ingekomen stuk 'Onderzoek Nieuwe Schuldengroep' ben ik namens de SP van mening dat de inzet van beide fracties me sympathiek in de oren klinkt. Echter, we hebben het hier over schuldhulpverlening waarvan de uitvoering bij de gemeenten ligt. Helaas moeten veel privépersonen anno 2021 een beroep doen op deze regeling. Over het algemeen moeten deze mensen over jaren en jaren hun schulden aflossen en leven op het bestaansminimum. In de vraagstelling van beide fracties klopt er volgens mij volgendelijk iets niet. In vraag 3 wordt gevraagd of nader onderzoek moet

plaatsvinden om te bezien of er meer hulp geboden kan worden. De SP is niet tegen onderzoek, maar of het zinvol is, waag ik te betwijfelen gezien het onderliggende onderzoek van CMO STAMM. Ik denk dat we eerst die adviezen maar eens moeten opvolgen. Als nader onderzoek gaat plaatsvinden, vinden wij de vragen 1, 4 en 5 niet relevant. Immers op voorhand hulp gaan bieden als we nog niet precies weten waar meer hulp geboden moet worden, is onverstandig. In vraag 2 wordt de mogelijkheid geopperd meer financiële steun door de provincie aan de gemeenten te bieden. Als we daarover gaan praten en over het beschikbaar stellen van financiële middelen aan gemeenten, dan zijn er nog vele andere zeer dringende gebieden waar extra middelen noodzakelijk zijn. Men denke aan jeugdhulpverlening. Wat wij kunnen doen om de schade te beperken en om te voorkomen dat nieuwe groepen armen ontstaan, is het goed te kijken naar de negatieve gevolgen van de marktwerking, die ten gevolge van de coronacrisis nadrukkelijk boven zijn komen drijven. Een ondersteunend beleid gericht op de toekomst, zodat meer zekerheid aan onze individuele burgers wordt geboden, geniet de voorkeur van de SP. Met andere woorden: meer rechtszekerheid voor werknemers, dus meer vaste banen, afschaffen van onzekere tijdelijke en flexbanen. Tot slot voorzitter, is een revolverend fonds voor schuldsanering zoals genoemd op bladzijde 19 van het rapport een optie. Een voorwaarde zou moeten zijn, dat alleen ondernemers, kleine ondernemers, in aanmerking komen als zij vóór aanvang van de crisis een gezond en levensvatbaar bedrijf waren en bovenal niet belast waren met torenhoge schulden. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Er is een vraag voor u van mijnheer Pragt en van mijnheer Serlie. Mijnheer Pragt als eerste.

De heer Pragt: Als ik het verhaal goed beluisterde van de SP, van de heer Van der Meijden, dan krijg ik de indruk, dat ze de ondernemers die door de coronacrisis in de problemen komen en het moeilijk hebben, gewoon in de kou laten staan en er zelfs geen belang bij hebben om die te helpen. Het gaat niet alleen om de schuldregeling, het gaat ook om het traject ervoor om op tijd in te grijpen. En wat mij betreft is ook een goede advisering en begeleiding bij beëindiging van het bedrijf net zo belangrijk als bij de schuldhulpverlening, want dat is de eerste stap namelijk. Ik hoor bij de heer Van der Meijden alleen maar dat het eigenlijk het probleem van de ondernemer zelf is. Jammer, maar helaas, en dat verbaast mij.

De voorzitter: Moment graag, dat is geen vraag. Dus ik ga nu door naar mijnheer Serlie, die wilde ook een opmerking maken.

De heer Serlie: Dank u voorzitter. Ik hoorde de heer Van der Meijden van de SP zeggen dat de negatieve gevolgen van de marktwerking door de coronacrisis boven zijn komen drijven. En dan vond ik een beetje gek, want volgens mij heb ik juist ook in mijn eerste termijn aangegeven, dat er door al die coronamaatregelen juist veel minder faillissementen zijn. dat er heel veel bedrijven eigenlijk nog steeds leven, levend gehouden zijn. Dus die coronacrisis heeft zelfs ertoe geleid dat er heel veel bedrijven op dit moment nog helemaal niet omgevallen zijn. Dus wat bedoelt hij nou precies met zijn opmerking?

De heer Van der Meijden: Goede vraag mijnheer Serlie.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meijden, gaat uw gang.

De heer Van der Meijden: Natuurlijk is het zo dat er door de coronacrisis meer problemen zijn ontstaan, reagerend naar de heer Pragt, dat zeker begeleiding en informatie echt helpen ter ondersteuning bij een zekere ... .., maar ik denk wel, voor de coronacrisis in Nederland ... .., maar ook gelezen in diverse stukken, dat het bedrijfsleven behoorlijk in de schulden zat voor aanvang van de coronacrisis. Zelfs nog meer ... .. hogere schulden zijn het geworden dan in de vorige crisis met betrekking tot de hypotheekschulden. Dus in die zin, ik denk dat marktwerking is ook het gevolg van ... .. beter te maken hebben ... .. meestal niet eens genoemd. ... .. Dus in die zin zijn in de achterliggende tientallen jaren vele maatregelen genomen, die de bestaanszekerheid van werknemers, mensen, enorm terug hebben gebracht. En er is met onduidelijke contracten, met flexcontracten, kijk maar wat er om ons heen is gebeurd, en dat is toch wel heel duidelijk. Laat maar even zitten wat er dan verder aan de orde is geweest met betrekking tot woningbouw, zorg et cetera, et cetera.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag net heel even mijnheer Velzing. Heeft hij ook een vraag? Nee, dat is niet het geval. Dan zijn hiermee de vragen voldoende beantwoord, lijkt me. Dan gaan we verder met de...

De heer Velzing: Ik had ook een vraag, sorry.

De voorzitter: Dus toch? Mijnheer Velzing u heeft het woord.

De heer Velzing: Oké. De Partij van de Arbeid en de Partij voor de Dieren praten over een nieuw kabinet, over de nieuwe minister, als je daarop moet wachten, dan is volgens mij half Nederland al failliet. Dus ik vind dat niet een goed argument. En dan is er verder nog een argument dat ik helemaal niet hoor: Wanneer is er uitzicht of openen? Wij kunnen nu praten over de ondersteuning, maar als we over twee maanden pas opengaan, dan heeft het nu ... .. dat we nu praten over ondersteuning. Dan geef ik nu geld en dan gaan ze over een paar maanden nog weer failliet. Dus het zijn moeilijker problemen dan hier zo even over gepraat wordt. Dat wilde ik even meegeven.

De voorzitter: Dank voor uw inbreng op dit punt. Ik zie mevrouw Peeks ook nog een hand opsteken. Mevrouw Peeks, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Peeks: Ik zou het toch op prijs stellen als de heer Velzing onze partijnaam de Partij voor de Dieren noemt en niet de Dierenpartij. Dank u wel.

De voorzitter: Daar heeft mijnheer Velzing al instemmend 'ja' op gezegd, dat hij zijn best daarvoor gaat doen. Daarmee voldoende. Dan gaan wij nu verder met de heer Steenbergen van Sterk Lokaal. Die heb ik niet in beeld, maar die zal zo in beeld komen. De heer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Ben ik nu bij u in beeld?

De voorzitter: Daar bent u. Heel goed.

De heer Steenbergen: Voorzitter, dank u wel. CDA en D66 bedankt voor het inbrengen van dit stuk. Sterk Lokaal vindt dit een duidelijk verhaal, waarin heel duidelijk in beeld gebracht wordt waar in corona-tijd de problemen bij bedrijven liggen. Wij vinden het echter wel in de eerste plaats een taak voor de gemeente. Of de provincie hier een rol moet spelen, is denk ik met name afhankelijk van de gemeenten, of die op een gegeven moment ook hulp nodig hebben. En wij

vinden als Sterk Lokaal eigenlijk van: steek de helpende hand uit richting de gemeenten. De gemeenten die dat nodig hebben, zullen er zeer zeker gebruik van maken, want heel veel gemeenten zijn op dit moment ook al druk bezig om ondernemers te ondersteunen. Om even een voorbeeld te noemen: In Hoogeveen zijn er al een aantal ambassadeurs door Ondernemend Hoogeveen aangewezen, die contacten leggen en die ook actief benaderd kunnen worden om over problemen te praten, die bepaalde ondernemers helpen. Dus met andere woorden: steek de hand uit richting de gemeenten. De taak die je als provincie moet gaan uitvoeren, is waarschijnlijk in de meeste gevallen beperkt. Maar daarnaast, die heb ik vandaag niet gehoord, zou de NOM hier ook een goede rol kan spelen, want die heeft bij een aantal ondernemingen nu al hulp verstrekt om in coronatijd tijd te ondersteunen. En wat belangrijk is ook bij de NOM, de NOM heeft vaak een beeld van een onderneming en weet hoe het ervoor staat. En daarmee bedoelen wij ook, dat zij dan de hulp kunnen verstrekken die nodig is, waardoor met name bedrijven ondersteuning krijgen die ook richting de toekomst een duidelijk beeld hebben. Dus toekomstbestendige bedrijven. Bedrijven die toch al voor de crisis op omvallen stonden, om die te gaan steunen, daar is Sterk Lokaal niet zo'n voorstander van. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu naar de laatste spreker volgens mij, en dat is mijnheer Omlo van JA21.

De heer Omlo: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik neem een ieder graag even mee terug naar maart 2020. Vanuit toen nog de FVD-fractie hebben we schriftelijke vragen aan het college gesteld omtrent solidariteit van het MKB in Drenthe. Vragen over de kwetsbaarheid van onze mkb, vragen over de voornemens van GS om maatregelen te treffen ten aanzien van de Drentse economie, vragen over de mogelijkheden om provinciale heffingen en belastingen al dan niet tijdelijk op te schorten. Kortom, destijds al zeer relevante vragen, die toen werden weggezet als opportuun, niet direct nodig. Collega's Mentink-Broekhuis en Pragt, dank voor de agendering van dit onderzoek. Alvorens in te gaan op de door hen gestelde vragen even een paar opmerkingen. Corona heeft een enorme impact op veel sectoren en GS hebben het afgelopen jaar erg veel inzet gepleegd op culturele, recreatieve en toeristische sectoren, waarvoor onze complimenten. Maar ook het MKB is van enorm belang voor de Drentse steden en dorpen. De gevolgen zullen ook voelbaar zijn bij sportclubs, muziekverenigingen scholen, organisatoren van braderieën, sinterklaasintochten enzovoort, mede doordat veel sponsoring bij dit soort evenementen zal wegvallen. Mede daarom is van belang om vanuit alle overheidslagen zeilen bij te zetten om hulp te bieden. Juist de politiek zou de belangen van het MKB en ZZP'ers weer prominent op de agenda moeten zetten. Voorzitter, duidelijk uit het onderzoek is, dat er de komende periode door coronacrisis bedrijven, ondernemers en daarmee mensen, buiten hun schuld in de problemen gaan komen of al zijn. Dan de vragen van het CDA. Op de vragen 1 t/m 3, gesteld door D66 en CDA, kunnen wij 'ja' antwoorden. We vinden inderdaad dat de provincie zijn uiterste best moet doen om, ondanks dat het niet haar kerntaak is, steun te geven aan gemeenten en de in het rapport bedoelde groepen. GS zouden kunnen onderzoeken waar en hoe het zou kunnen. Wat betreft vragen 4 en 5: Om de ondernemers die ondanks de steunmaatregelen buiten de boot vallen en in grote problemen komen een helpende hand te bieden, is het vooral zaak deze ondernemers in beeld te krijgen, dat zegt het onderzoek ook, en ze vervolgens met maatwerk te kunnen helpen. Provincies zouden kunnen kijken naar een Provinciaal herstelfonds. Andere provincies, ik noem Limburg, hebben daar ook een rol, dus GS zullen contact kunnen nemen met de andere provincies. Als innovatief voorbeeld noem ik de gemeente Emmen, die voor haar ondernemers de reclamebelasting heeft vrij gescholden. Het is een kleine hulp in de goede richting. Zover in eerste instantie. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Omlo en het is waarschijnlijk ook in laatste instantie, want met dit soort agendapunten is er vaak sprake van maar één termijn, waarbij de fractie van het CDA straks het laatste woord krijgt. Maar allereerst is natuurlijk nu het woord aan de gedeputeerde. Ik geef het woord aan de heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dat wordt zeer gewaardeerd. Dank u wel voorzitter. Even over dit rapport. Als we kijken, de Vereniging van Drentse Gemeenten heeft eerder onderzoek laten doen naar de effectiviteit van schuldhulpverlening in Drenthe. Daar kwam het rapport 'Inventarisatie schuldenaanpak' uit voort. Uit dat rapport bleek wel dat de effectiviteit van de schuldenaanpak verbeterd kan worden. Toen het rapport uitkwam, werd onze Sociale Agenda door ons vormgegeven en u heeft ook gezien dat armoede en schulden daar grote aandacht in hebben gekregen. Een van de dingen die daaruit voortgekomen is, is de opdracht voor dit rapport: Het Onderzoek Nieuwe Schuldengroep als gevolg van corona'. De uitkomsten van dit rapport zijn door de gemeenten ook gezamenlijk besproken in een armoede-overleg van de Vereniging Drentse Gemeenten. Het algemene beeld: Je ziet dat de Tozo er wel voor heeft gezorgd dat het contact maken met ondernemers door gemeenten een impuls heeft gekregen. Veel gemeenten hebben ook medewerkers die deze scheve groep ondernemers actief benaderen. En gemeenten bouwen ook steeds meer kennis op over deze voor hen nieuwe doelgroep. Ze krijgen inzicht in wat deze ondernemers nodig hebben. CMO STAMM raadt ons aan om met de gemeenten in gesprek te gaan over deze problematiek. Gemeenten kunnen daarin aangeven of er aanvullende steun nodig is, of de provincie daarin mee kan helpen bij het verstrekken van bijzondere aanvullende voorzieningen. Nou, die aanbevelingen hebben wij ter harte genomen en wij staan ook in nauw contact met de gemeenten voorzitter, dat kan ik u aangeven. Dat even ter introductie en ik kan me zo voorstellen, er is een aantal keren gevraagd naar wat kunnen wij als ondersteuning voor ondernemers doen, dat ik de rest van mijn zendtijd daarvoor doneer aan collega Brink.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ja, we zijn er. Voorzitter, ik denk aanvullend op wat de heer Kuipers aangeeft. Ik wil hier allereerst een opmerking maken dat ik denk dat het een terechte zorg is van de fracties, volgens mij van alle fracties, maar terecht door het CDA en D66 op de agenda gezet, dat er zorgen zijn over de ondernemers. Ik denk dat corona grote impact heeft, trouwens ook op mensen die hun baan kwijtraken, laat dat ook helder zijn, maar een aantal ondernemers hebben het moeilijk. Tegelijkertijd zegt u, en dat wil ik ook namens het college, dat heeft de heer Kuipers ook aangegeven, even de rollen en de taken. Het is denk ik niet onze taak. Vanuit het Rijk kunnen we wel lobbyen, en dat is door een aantal van u ook gezegd, om te kijken van hoe kunnen we zorgen dat het Rijk voldoende aandacht heeft voor het MKB. Dat daar ook voldoende regelingen voor zijn, maar er zijn altijd mensen die vallen tussen wal en schip. En ik denk dat u met elkaar breed gezegd heeft: Het is misschien niet onze taak, maar we kunnen wel die rol vervullen. En ik kan wel aangeven dat ik nogmaals bij 'Ik Ben Drents Ondernemer' ga kijken, ook met het MKB-fonds. We kunnen daarmee in contact treden met de gemeenten, hoe hun beeld is en natuurlijk ook met de brancheorganisaties. En dan wil ik nog wel eens aangeven: We willen extra aandacht vestigen om te kijken, hoe kunnen we de mensen bereiken. Want inderdaad het grootste punt is, dat werd ook door een aantal fracties gezegd, heel vaak ondernemers zijn die andere taal, dat werd geloof ik ook door de heer Pragt aan gegeven... maar die zitten niet in dit circuit en misschien moeten we ze daar bij helpen. En ik denk dat dat een kwestie voor vele fracties is. En dat wil ik wel aangeven, om te kijken via 'Ik Ben Drents Ondernemer', wij doen daar al iets aan, wij hebben een financieringstafel, wij kijken echt wat we kunnen doen, hoe we ze kunnen bereiken, maar je moet daar... dat zet je een zetje meer naar aanleiding van deze discussie.

Ik zie de heer Omlo met een hand zwaaien, maar ik wil nog wel daar een opmerking over maken, met name richting... want er wordt even gezegd: We hebben vorig jaar de vragen gesteld en toen bleek het niet nodig. Maar u noemt bijvoorbeeld ook iets over belastingen. Ik kan u wel melden: Wij heffen geen provinciale belastingen richting ondernemers. Dat is niet aan de orde. Toen was het een andere situatie. Niemand wist hoe zich dat ontwikkelde. Wij volgen het nog steeds. We hebben goede contacten. We hebben per ommekeer samen met de 12 Drentse gemeenten gezorgd om te kijken, hoe kunnen we ze ondersteunen? En ja, de gemeenten heffen soms wel belastingen. Daar hebben ze adequaat op ingesprongen, daar hebben ze elkaar vast gehouden. Dus ik denk wel degelijk dat er in Drenthe correct en goed gehandeld is. Maar nogmaals, terugkomend op het complete debat wat hier vanmorgen gevoerd wordt, ga ik kijken met 'Ik Ben Drents Ondernemer' of er nog een schepje bovenop moet. En zeker hoe kunnen we ze bereiken, zodat ze bij het goede loket komen? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was er toch nog een vraag bij mijnheer Omlo?

De heer Omlo: Ja, dank u wel voorzitter. Dank voor het antwoord van de gedeputeerde. Toch nog even over 'Ik Ben Drents Ondernemer'. Even twee vragen. Het rapport geeft heel duidelijk aan, dat 'Ik Ben Drents Ondernemer' zich met name richt op groei en op investeringen en wat minder op advisering en schuldsanering. Gaat de gedeputeerde daarmee aan de slag? En wat mij ook verbaasde, ik heb even gekeken op de site van 'Ik Ben Drents Ondernemer', in april 2020 is er een tijdelijke crisistafel voor Drenthe ontwikkeld. Ik kon daar weinig over vinden. Kan de gedeputeerde daar wat over zeggen?

De voorzitter: Het woord is aan de gedeputeerde en daarna aan mijnheer Pragt, die ook nog een vraag heeft. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik denk dat, u moet even onderscheiden, we zijn een jaar bezig geweest met de aanbesteding van, al voor corona zijn we daarmee begonnen, om de aanbesteding van het nieuwe traject 'Ik Ben Drents Ondernemer' voor de komende jaren aan te besteden. Dat moet Europees, dus dat kost tijd. Daar zitten dan niet die specifieke corona-onderdelen in, maar we hebben wel de bakens verzet tijdens corona, om te kijken met financieringstafels, met webinars, hoe we ze kunnen ondersteunen. Dus er is wel degelijk veel aandacht voor geweest. En wat ik nu zeg, is om nog eens extra te kijken bij de mensen van 'Ik Ben Drents Ondernemer', want die zijn best gevoelig voor wat er leeft en wat er speelt, om te kijken: Hoe kunnen we ze misschien nog meer faciliteren, bereiken? Ik heb een aantal van dat soort termen opgeschreven: informatie verstrekken, zodat ze aan het goede loket komen. Want het is denk ik niet onze taak, dat wordt ook door velen gezegd, laten we dat zo houden. Iedereen blijft maar bij zijn eigen les, maar wij kunnen ze wel helpen. En dat u dat niet terugvindt, wil niet zeggen dat er tijdens de corona... nog sterker, ik heb de indruk dat er heel veel aan gebeurd is en niet zoals u dat ziet. Maar dat is iets anders dan bij de aanbesteding, hoe het daarin verwoord is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we even naar mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u. De schuldhulpverlening ligt bij gemeenten, dat is duidelijk, en niet bij de provincie. Ik ben het ook met de heer Serlie, VVD, eens dat er te weinig faillissementen geweest zijn de afgelopen periode en dat in de komende periode daar echt nog heel veel een inhaalslag zal komen, is de verwachting. Maar waar het mij om gaat ook richting 'Ik Ben Drents Ondernemer', dat is niet alleen het doorverwijzende loket, maar dat is ook vroegtijdig in gesprek gaan met die ondernemers om te kijken naar wat de beste oplossing is voor het bedrijf. En misschien

is dat wel sluiting, misschien is dat schuldhulpverlening, misschien is het wel een herfinanciering. Maar eigenlijk de fase ervoor, ik denk dat dat het belangrijkste punt is om te voorkomen dat heel veel ondernemers onterecht in die schuldhulpverlening terechtkomen en uiteindelijk gewoon in de armoede. Dat is mijn zorg.

De voorzitter: Maar dit is geen vraag.

De heer Pragt: Nou, ik heb de vraag of 'Ik Ben Drents Ondernemer' voor die taken ruimte heeft om die op te pakken.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan mijnheer Brink en daarna heeft mijnheer Uppelschoten ook nog een vraag en mevrouw Mentink ook nog zie ik. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Dank u voorzitter. Ik kan eigenlijk alleen maar 'ja' aangegeven, maar tegelijkertijd, laat helder zijn, wat wij ook doen en u zegt dat ook, en dat weten we ook als je geen ondernemer bent, bereiken wij iedereen? Wat ik u net toegezegd heb, is om te proberen om te kijken hoe kunnen we die bereikbaarheid van dit soort ondernemers toch vinden. En hoe kunnen we daar iets aan doen? Maar het is wel zeker onze intentie om ze niet te bereiken als ze failliet zijn en dan zeggen, u kunt naar de gemeenten toe. Het liefst proberen we ze te ondersteunen met adviezen en maatregelen om te kijken hoe je je bedrijf kunt aanpassen. En ja, daar moet 'Ik Ben Drents Ondernemer' een rol in spelen. Maar nogmaals, of we iedereen bereiken, die garantie kan ik niet geven, maar we kunnen wel ons best doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik heb nog een vraag, dat is het volgende. Uit het onderzoek begrijp ik, dat het niet zozeer om ondernemingen gaat, maar vooral om hele kleine zelfstandigen, dus alleen of met twee mensen misschien, en wat ik mis en dat is dan ook de vraag: Dat mensen op een fatsoenlijke manier kunnen stoppen, als dat helaas nodig is. En met een fatsoenlijke manier bedoel ik, dat ze niet met grote restschulden blijven zitten en dat ze wat u zei in de armoede belanden. Is daar iets voor? En ten tweede ook weer ondernemerschap. Dat ze in de positie komen dat ze weer opnieuw kunnen starten. En dat ze niet geblokkeerd zijn door allerlei schulden die er zijn en dat het ondernemerschap hun afgepakt is. Dus is er iets en is daar een mogelijkheid toe? En dan kijk ik naar de heer Serlie. Ik denk dat er altijd ergens een portemonnee getrokken moet worden. Mensen kunnen op een fatsoenlijke manier stoppen en ze krijgen de gelegenheid om dan toch weer, als de grote ramp voorbij is, te starten met een kleine onderneming of als zelfstandige. Dat was de vraag.

De voorzitter: Heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik vind dit wel een lastige, voorzitter. Wij zien schrijnende gevallen van mensen die failliet gaan en waar zelfs de mobiele telefoon ingeleverd moet worden. Ik ken een aantal situaties waar dat in gebeurd is, laat dat helder zijn. Maar u noemt er meer. U noemt ook op tijd stoppen. Dat is soms, dat klinkt raar, maar dat is ook ondernemerschap: Wanneer moet ik stoppen met mijn bedrijf? Wat gebeurt hier? Ik heb net gezegd: 'Ik Ben Drents Ondernemer' wil naast iedere ondernemer staan, niet alleen die willen exporteren of die willen vergroten of andere kennis op willen doen, maar ook voor ondernemers die het moeilijk hebben. Maar tegelijkertijd, je hebt een bepaalde rechtsvorm, als iemand failliet gaat of ze wel of niet meer kunnen

beginnen of iemand er wel weer geld in wil steken of jezelf de kracht en de drive hebt om te beginnen. Dat is niet aan 'Ik Ben Drents Ondernemer' Ik denk dat we ook moeten kijken naar uw eigen bedrijfsbeleid, want daar zijn we van en waar zijn we voor, wat willen we bereiken, want we gaan niet op de stoel zitten van de ondernemer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan had mevrouw Mentink ook een vraag nog, voordat u straks mag afronden? Mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Ik had nog een vraag over het faciliteren, wat de heer Brink, de gedeputeerde, zegt over faciliteren. Het faciliteren, bedoelt u daarmee een soort van coach vanuit 'Ik Ben Drents Ondernemer', een vaste coach voor de kleine ondernemers, ZZP'ers? Die dus kan helpen, of het nou om schuldsanering gaat of om het stoppen, het maakt niet uit wat het dan ook maar is qua bedrijvigheid, maar die dan een coach is voor het desbetreffende beroep?

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ik weet niet of we iedere ondernemer een coach kunnen geven en zeker niet die in moeilijke omstandigheden zitten. Wat ik net gezegd heb en dat wil ik nog een keer herhalen. Wij kunnen mensen proberen te vinden en doorverwijzen naar de loketten die daarover gaan. Want nogmaals, schuldhelpverlening is niet een taak van de provincie. We kunnen bij bedrijven die hulp zoeken in hun bedrijfsvoering kijken of wij ze adviezen kunnen geven en of wij ze daarin kunnen helpen. Dat kunnen we doen. Let wel, binnen het programma, dan moet je gaan kijken... maar het is natuurlijk lastig om te zeggen: wij schuiven wekelijks aan bij een aantal, bij misschien wel 100 ondernemingen, want dan moeten we het programma nog wel behoorlijk oprekken en daar is de ruimte financieel gewoon niet voor. Ik vraag me trouwens ook af of daar behoefte aan is. Maar laten we nou eerst eens gaan kijken of we ze kunnen vinden en of we ze aan het goede loket kunnen krijgen. Ik doe een beroep op 'Ik Ben Drents Ondernemer' en het MKB-fonds. Het MKB-fonds weet ik wel, die doet dat heel veel. Maar bij 'Ik ben Drents Ondernemer' ga ik kijken wat de ruimte daarvoor is om ze te ondersteunen. En ik denk dat dat voldoet aan de wens die u met elkaar hier heeft. Want nogmaals, we moeten ook oppassen dat we niet op de stoel gaan zitten die niet des provincies is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat daarmee de gedeputeerde vrij helder heeft aangegeven wat wel kan en vooral ook wat niet kan. Dat betekent dat ik nu aan mevrouw Mentink ga vragen of zij vindt dat daarmee dit onderwerp voldoende is besproken. Het woord is aan mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Ja voorzitter. Het blijkt dat het onderwerp wel leeft in dit debat. En ik dank ook echt alle fracties die hierin mee hebben gedacht. En vooral ook dank aan de gedeputeerden, dat zij toch het onderwerp weer erkennen en er een noodzaak in zien om meer te gaan faciliteren. Dank daarvoor. Ik heb de vele ideeën ook gehoord en misschien komen we nog hierop terug in een andere vorm, maar dat zien we nog wel. In ieder geval heel erg bedankt alle fracties en gedeputeerde voor jullie antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee Agendapunt 7 teneinde en zouden wij normaal gesproken nu verder gaan met Agendapunt 8 en volgende. Ik meld het maar even voor die mensen die met belangstelling nu zitten te kijken van, nu gaat punt 8 beginnen. Maar de commissie heeft vanochtend in alle vroegte afgesproken dat wij eerst Agendapunt 11 gaan behandelen.

Dat betekent dat daarmee de andere agendapunten opschuiven met de duur van Agendapunt 11.

**11. Investeringsagenda Sport en Bewegen:
Dak op de wielersbaan gemeente Assen; Statenstuk 20121-990,
Hippische Centrum Exloo; Statenstuk 2021-992,
EK Veldrijden 2021; Statenstuk 2021-993**

De voorzitter: En dan stel ik nu agendapunt 11 aan de orde. Dat betreft een drietal Statenstukken die wij in één keer behandelen. Dat gaat om het verstrekken van een subsidie aan de gemeente Assen van € 500.000 voor het mede realiseren van een dak op de wielersbaan. Het gaat om een bedrag van maximaal € 350.000 beschikbaar te stellen aan een samenwerkingsverband voor de organisatie van het EK Veldrijden 2021. En een subsidie te verstrekken van maximaal € 140.000 aan het Hippisch Centrum Exloo voor de doorontwikkeling van de bovenregionale sportvoorziening. In het presidium is afgesproken dat u in eerste termijn een spreektijd krijgt van maximaal 4 minuten en de gedeputeerde is er reeds op voorbereid dat hij een maximale reactie spreektijd zal hebben van 12 minuten. Ik ga ervan uit dat u uw camera heeft aangezet. Ik zie op dit moment mevrouw Van den Berg, mevrouw Zuiker, mevrouw Mentink, mijnheer Uppelschoten, mijnheer Nijmeijer, mijnheer Du Long, mevrouw Dingen, mijnheer Velzing, de heer Steenbergen, mijnheer Omlo en mijnheer Serlie en mevrouw Dijkers. Volgens mij heb ik dan vrijwel iedereen in beeld. Dan begin ik maar eens... Nou weet u wat, ik begin bij mijnheer Serlie van de VVD- fractie.

De heer Serlie: Dat was niet echt helemaal de bedoeling van mijn vraag om dit eerder te behandelen.

De voorzitter: U mag het woord doorgeven hoor.

De heer Serlie: Nee, nee. Als ik toch aan de beurt ben, dan maak ik het ook... Trouwens, ik heb helemaal geen 4 minuten nodig. Mijnheer de voorzitter, drie projecten, waarbij vanuit onze fractie geconcludeerd is, dat er sprake is van een ieder geval twee hele mooie projecten en een project. Laten we het zo maar even stellen. Met name het EK Veldrijden 2021 is een etalageproject, zoals dat ook in de stukken genoemd wordt, waarmee fietsen in Drenthe maar weer eens gepromoot wordt. Ik noem de spin-off wordt bereikt, omdat er zeker ook positieve effecten zijn op korte en op langere termijn. Dat geldt eigenlijk ook voor het Hippisch Centrum in Exloo. Dat heeft natuurlijk al een staatssteun karakter. Maar ook daar kunnen wij wel goed mee overweg, heb ik gelezen in de stukken. Heel duidelijk een regiofunctie voor dit hippisch centrum. En tenslotte dan nog, ja, dat moet je eigenlijk maar een beetje zien als een soort van: We hebben er spijt van dat we dat niet eerder hadden dat project, namelijk het dak op de wielersbaan in Assen, € 500.000. Nou ja, achteraf bezien zou je misschien kunnen zeggen, hadden we het dan beter in één keer kunnen doen. Maar als nu de functionaliteit verbeterd wordt en het gebruik effectiever, efficiënter kan, dan lijkt ons dat toch maar uitstekend. Dus kort samengevat: Drie projecten waarvan wij zo meteen in de Statenvergadering zullen zeggen, dat het hamerstukken kunnen zijn. En daar wou ik het maar even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik naar Forum voor Democratie, mijnheer Velzing.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, voor ons ligt een drietal aanvragen voor de ondersteuning door subsidie. De gezamenlijke waarde van de drie voorstellen bedraagt € 990.000. Forum voor Democratie heeft wel enkele vraagtekens bij de voorstellen zoals deze nu voorliggen. We willen wel onderscheid maken tussen de bijdragen voor de € 350.000 ten behoeve van het EK Veldrijden 2021 en de overige bijdragen. Ik zal uitleggen waar het verschil in zit. Op de website van de provincie Drenthe wordt gesteld, dat de provincie Drenthe voor topsportevenementen en grote sportevenementen is. Door de provincie worden ook de belangrijkste Drentse kernsporten genoemd, waaronder de wielersport, atletiek, triatlon, hippische sport en motorsport. De provincie stelt daarnaast dat er in de provincie ook sprake is van regionale kernsporten. De provincie stelt dat de regio Zuidwest-Drenthe met name gericht is op korfbal en tennis. De regio Zuidoost-Drenthe zou met name bezig zijn met schietsport en handbal. En als laatste de regio Noord-Drenthe, die het beachvolleybal kennelijk heeft omarmd. Forum voor Democratie vraagt zich af, wat de investering in het Hippisch Centrum in Exloo of een investering in het dak op de wielersbaan in Assen als meerwaarde heeft voor de inwoners van de provincie Drenthe. Bovendien ziet Forum ook niet hoe het past in het beleid ten aanzien van de topsportevenementen en grootschalige evenementen. De provincie Drenthe stelt dat topsportevenementen en grootschalige evenementen zorgen voor een positieve profilering van Drenthe en het imago versterken. In het kader past een investering van € 350.000 in het EK Veldrijden. Een investering van € 640.000 in twee lokaal georiënteerde voor een beperkte doelgroep, past niet in dit beleid. Bovendien komt het uit het budget van € 2 miljoen, dat is bestemd voor de periode 2020 t/m 2023. Wat kan er de komende twee jaar daar dan nog op het gebied van sport gerealiseerd worden voor de overige 90% van de inwoners? Forum voor Democratie ziet meer in het investeren in de topclubs die landelijke competitie spelen, wekelijkse promotie opleveren voor de provincie Drenthe via TV-Drenthe en landelijke TV, en daardoor een positieve uitstraling hebben ten behoeve van de provincie. Onder het motto 'Topsport gestimuleerde breedtesport', dus regio, kunnen dergelijke investeringen veel meer resultaten hebben voor grotere groepen inwoners. Tegelijkertijd wordt het imago van de provincie als de sportprovincie van Nederland weer eens onderstreept. Voorzitter, ik hoop dat het boerenverstand de overhand krijgt en de inzet van alle partijen gericht is op alle inwoners en niet slechts een klein deel van de inwoners. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, maar steunt u nou die voorstellen zoals ze er liggen of niet?

De heer Velzing: Daar kom ik later op terug.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan gaan we verder met mijnheer Steenbergen, Sterk Lokaal.

De heer Steenbergen: Voorzitter, dank u wel. Voor ons liggen drie voorstellen die allemaal met sport te maken hebben, bewegen. Bewegen is gezond, dus die zou je eigenlijk automatisch moeten ondersteunen. Alleen, we hebben wel even kritisch naar deze voorstellen gekeken, met name de overdekte wielersbaan Assen. Noodzakelijk, zo wordt ook in de stukken gezegd, omdat anders de baan gaat verrotten. Ik vraag me af, dat wisten ze bij de bouw toch al, dat hadden we toch in één keer, gelijktijdig, allemaal in één keer in de benen kunnen zetten, want dat hout gaat rotten, dat is een bekend gegeven. Als we niet gaan steunen in dit geval, zal de vorige investering in feite teniet worden gedaan. Daarnaast is het een baan die niet voldoet aan de KNWU-normen, waardoor bijvoorbeeld de KNWU nu niet meebetaald aan zo'n baan. Dus de kans op wedstrijden is minimaal. Het is meer een lokale aangelegenheid dan een regionale of een landelijke instelling. En daarover hebben wij ook twijfels bij het feit dat de provincie in dit geval steun verleent, want het is eigenlijk steun aan de gemeente in plaats van dat het regionale

steun is. Sterk Lokaal ziet toch potentie met name, dat men steun verleent op projecten die óf regionale óf landelijke uitstraling hebben. We zijn zeer kritisch op deze wielersbaan. Alleen op basis van wat er in het verleden al is geïnvesteerd, kunnen wij niet anders zeggen dan dat wij hierin mee moeten gaan. Dan het Hippisch Centrum Exloo. Een heel mooi initiatief, met regionale en landelijke uitstraling. Dus op zich zeer positief. Alleen de vragen die wij hierbij hebben: Zijn wij de enige provincie die steun verleent? Want wij vinden in het hele stuk niet terug, wie daar verder nog financieel in bijdragen. Ik zie geen bijdrage van de eigenaar, of van de gemeente of van de sportbond. Dus die vraag hebben wij aan de gedeputeerde. En dan het EK Veldrijden. Een evenement met een enorme spin-off draagt bij aan de Drentse fietsprovincie. € 350.000 voor één dag is wel veel geld, maar wij denken als Sterk Lokaal ... .. dit zeker opbrengt. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en de voorzitter was niet tevreden over de kwaliteit van het geluid, maar we hebben het wel net met wat moeite goed kunnen volgen. De heer Nijmeijer van GroenLinks, u krijgt van mij nu het woord.

De heer Nijmeijer: Ja voorzitter, daar ben ik. Ik hoop dat u mij kunt verstaan.

De voorzitter: Uitstekend.

De heer Nijmeijer: Helemaal goed. Voorzitter, fijn om te zien dat er vandaag drie voorstellen liggen om uitvoering te geven aan het onderdeel sport en bewegen van de Investeringsagenda PLUS. Het college vraagt in het voorgenomen besluit om een drietal bijdrage te verlenen aan drie initiatieven, te weten het dak op de wielersbaan, doorontwikkeling subsidie aan het Hippisch Centrum in Exloo en een bijdrage aan de organisatie van het EK Veldrijden. De GroenLinks-fractie is zeer verheugd, ja gaat bijna uit zijn dak, nu het toch schijnt te lukken om op die wielersbaan in Assen een dak te zetten, te plaatsen. Onze fractie heeft hier al een aantal jaren geleden voor gepleit en het heeft ons altijd bevreedd dat die baan er ooit is neergelegd zonder een dak. Zoals de heer Serlie van de VVD ook al terecht vermeldde, is dit een fout uit het verleden die nu hersteld wordt. De toenmalige business-case die ten grondslag lag aan de tot standkoming van die baan, ging ook uit van een overdekte baan. Wij zijn ervan overtuigd dat deze baan ook echt een bovenregionale functie zal krijgen, in tegenstelling tot wat Sterk Lokaal hierover heeft gezegd, en dat daarom dit ook zal bijdragen aan een positieve exploitatie. Daarnaast neemt de belangstelling voor de wielersport enorm toe. Het voornemen om hier een integraal wielerscomplex van te maken, spreekt ons erg aan. Het is daarnaast ook een hele slimme zet om het Alfacollege hierbij te betrekken. Het onderwijs kan namelijk een belangrijke bijdrage leveren aan de belangstelling, levendigheid en aan de exploitatie. Het Alfacollege is daarbij een ervaren partner die sport en onderwijs op een slimme manier koppelt. Het wordt dus een bovenregionale sportvoorziening waar vele Drentse wielersverenigingen gebruik van kunnen en waarschijnlijk ook zullen maken. En uiteraard vinden wij het een goede zaak, dat het dak tevens wordt voorzien van zonnepanelen. Kortom, wij zijn van mening dat deze investering uit de Investeringsagenda een waardevolle bijdrage levert aan sport en bewegen in Drenthe. Het past in het beeld dat Drenthe graag wil zijn, namelijk een voortvarende fietsprovincie. Het Hippisch Centrum Exloo wil zich ook ontwikkelen als een bovenregionale sportvoorziening. Onze fractie heeft uiteraard geen problemen met een dergelijke visie, maar dan moet het wel duidelijk zijn dat deze sportvoorziening ook voor iedereen geldt en toegankelijk is. Kan de gedeputeerde aangeven waarop het Hippisch Centrum stuurt? Er staat namelijk dat vele Drenten er gedurende een lange periode plezier aan zullen beleven. Betekent dat, dat hippische verenigingen daar gebruik van kunnen maken en is het openbaar toegankelijk? Onder C in de inleiding en onder 1.5

geeft u aan dat het Hippisch Centrum een belangrijke bijdrage levert aan een regelmatige toestroom van bezoekers, die vaak meerdere dagen en meerdere keren in de regio verblijven en daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan de vrijetijdseconomie. De subsidie wordt echter gedekt uit het nog te begroten budget Sport & Bewegen, Kwaliteitsimpuls voor bovenregionale sportaccommodaties. Lijkt het dan niet meer voor de hand te liggen dat er ook een bijdrage komt uit die vrijetijdseconomie, omdat hier volgens u sprake is van toerismeontwikkeling. Wellicht kunt u hier nog een toelichting geven op de keuze die u hier heeft gemaakt. Het EK Veldrijden tenslotte voorzitter. Daar kan ik kort over zijn. Onze fractie steunt het voorstel om een bedrag van € 350.000 maximaal beschikbaar te willen stellen aan dit groots topsportevenement. Na de positieve ervaringen en de professionele organisatie van het EK wielrennen in 2020 en de nationale erkenning in de wielersport van de Drentse VAM-berg, is het een logische keuze. Als fietsprovincie hebben we een extra waarderingster gekregen in de nationale en wellicht in de internationale wielersport. Wij onderschrijven de argumentatie en met name ook de opstelling van uw college om de bijdrage te maximaliseren op € 350.000. Dat impliceert dat bij een eventueel tekort er geen bijdrage kan worden gevraagd van de provincie. Deze uitgave past binnen de kaders van de Investeringsagenda, waarin wij ook hebben afgesproken, dat gelden uit de Investeringsagenda kunnen worden aangewend in realisatie van evenementen met een internationale uitstraling. Met het toekennen aan het Europese kampioenschap voor veldrijden wordt daaraan volgens onze fractie heel goed voldaan. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en dan wilde ik nu verder gaan met de SP-fractie. Mevrouw Dijkers, u krijgt het woord.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. Onder de noemer 'Sport' bespreken we in deze commissie drie Statenstukken, die als overeenkomst hebben dat het om bovenregionale sportaccommodaties dan wel om activiteiten met een internationale of nationale uitstraling gaat. In de Investeringsagenda PLUS 2023 is hiervoor maar liefst € 2 miljoen gereserveerd. Ik loop de voorstellen bij langs. Een dak op de wielersbaan in Assen. Onze eerste reactie is, zo veel geld voor een voorziening die er voor zo relatief weinig gebruikers is. Wil je daar € 500.000 voor inzetten? Wat ons betreft, had jaren geleden de keuze voor een openluchtzwembad gemaakt moeten worden. Daarmee kon een veelvoud aan gebruikers bediend worden en er was geld voor gereserveerd. Toch sneuvelde dit plan en er kwam een wielersbaan voor in de plaats. Het houten dak zou er via private partijen wel komen. Maar de baan ligt er en die kan nu maar beperkt gebruikt worden. En als er niets gebeurt, is dat ook kapitaalvernietiging. Nu moet dus toch met publiek geld, zeg maar door de inwoners van Assen en Drenthe, het eerdere wanbeleid van de gemeente Assen alsnog rechtgetrokken worden. Mocht er een meerderheid voor dit voorstel zijn, dan zouden wij graag zien dat er aan deze subsidie voorwaarden worden verbonden, zodat er maximaal en door een breed publiek gebruikgemaakt kan worden van de voorzieningen. Is de gedeputeerde bereid de voorwaarden te verbinden aan die subsidie? Bijvoorbeeld: primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo-scholen uit de regio in de gelegenheid stellen gebruik te maken van deze wielersbaan. Of, misschien wel 'en', is hiervoor de opleiding van Sport & Bewegen van het Alfa-college, maar ik zou ook zeker het Drenthe College daarbij noemen, want die hebben de grootste component van de opleiding Sport & Bewegen, een programma aanbod aan het ontwikkelen, zodat dat ingezet kan worden ten behoeve van dat breder gebruik van die sportvoorziening. Ik hoor heel graag wat hier mogelijk is. Dan het EK Veldrijden. Het gaat hier om een subsidie van € 350.000, die beschikbaar gesteld zou moeten worden aan commerciële partijen om een evenement te gaan organiseren. Voor dit soort commerciële grote sportactiviteiten vinden wij het inzetten van publiek geld in eerste instantie niet wenselijk. De SP ziet die investering bij voorkeur in breedtesport, vanuit het adagium: Iedereen doet mee en kan meedoen. En dan het

Hippisch Centrum. Hier wordt een subsidie van € 140.000 gevraagd voor doorontwikkeling van de bovenregionale sportvoorzieningen, maar de gebruikte argumenten zijn ons inziens veel meer economisch gericht dan passend bij de doelstellingen uit de begroting: Sportvoorzieningen voor iedereen. Want, of ik moet me sterk vergissen, dan hoor ik dat graag, dit lijkt niet op een sportvoorziening voor iedereen. Ons bezwaar zit hem daarom niet zozeer op het verlenen van de investeringssubsidie voor dit centrum, dan wel onder ... .. de noemer sportvoorziening voor iedereen valt. Nou, als we met deze drie subsidies de pot voor het onderdeel Sport & Bewegen bijna voor de helft gebruikt zouden hebben, dan verwacht ik dat het tweede miljoen toch vooral voor de breedtesport ingezet zal kunnen worden. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de fractie van JA21, mijnheer Omlo.

De heer Omlo: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, prachtige voorstellen, die komen uit de Investeringsagenda. Voorstellen die helemaal passen binnen de uitstraling die we als provincie Drenthe willen zijn. Per Statenstuk enkele opmerkingen en vragen vanuit onze fractie. Wat betreft de wielersbaan Assen. Al vanaf de realisatie in 2016 is het een vurige wens van de gebruikers van de wielersbaan om het complex te overkappen met een dak, zodat er meer trainingsuren en ondanks het weer, eh juist vanwege het slechte weer, wat meer mogelijk is. JA21 juicht dergelijke initiatieven toe. Juist omdat een wielersbaan provincie overschrijdende aantrekkingskracht zal hebben en uniek is in de regio. Wat de Thialf ijsbaan voor Friesland is, zou de wielersbaan voor Drenthe kunnen worden. Overigens moet ik me wel aansluiten bij mevrouw Dijkers van de SP. Dat ze een mooie combinatie met het onderwijs maakt, en daar zijn wij ook wel voor. We zijn zeer benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde. Dan het Hippisch Centrum in Exloo. Een injectie van € 140.000, terwijl de eigenaar van het complex zelf ook veel investeert en expliciet inzet op het ontwikkelen van een bovenregionaal paardensportcentrum. Een centrum waar, evenals op de wielersbaan, sporttalent kan worden ontwikkeld en ook een economische aantrekkingskracht vanuit zal gaan. Met de hippische sport wordt het centrum van Exloo al zeer gewaardeerd: organisatorisch, facilitair en op de ligging. Om de vervolgstap te kunnen maken en Drenthe bij de paardenliefhebbers nog meer op de kaart te zetten, steunt JA21 dit voorstel graag. Dan het EK Veldrijden. Ondanks de corona en het missen van massaal publiek was het NK wielrennen op de weg in Drenthe vorig jaar een groot succes. Multitalent en allround wielrenner Mathieu van der Poel werd kampioen en het zou mooi zijn om dit op een ander onderdeel, namelijk het veldrijden, nogmaals te zien gebeuren. Met het opnieuw organiseren van een dergelijk groot evenement wordt opnieuw een mooie stap gemaakt in de positie van Drenthe als fietsprovincie. De organisatiekosten zijn nu begroot op € 800.000. Zonder de € 350.000 van de provincie zal het evenement niet plaats vinden. De overige dekking komt uit andere inkomsten. Wat als deze inkomsten niet rondkomen? Schaalt de provincie dan op? In het bidbook werd uitgegaan van een bijdrage van € 619.000 door de provincie. Was dit door de organisatoren gemeld aan de provincie? Voorzitter, alle drie de Statenstukken raken topsport, talentontwikkeling en zorgen voor een impuls in de Drentse economie. Onze fractie zal positief stemmen op deze stukken. Tot zover, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar de Partij van de Arbeid, de heer Du Long.

De heer Du Long: Dank u wel voorzitter. Drie voorstellen over investeringen in de sport: paarden en fietsen. Sport is een belangrijk thema voor de PvdA en het gaat ons dan niet alleen om sport en duurzaamheid, waar collega Peter Zwiers zich met hart en ziel voor inzet. Het gaat ons ook om de sport op zich en wel de volle breedte daarvan. Ik loop ze alle drie even langs. Het Hippisch Centrum Exloo wil zodanig uitbreiden en verbeteren dat het een Noordelijke en mogelijk

een landelijke uitstraling krijgt. En het vindt daarbij steun, het krijgt daarbij steun, van de gemeente Borger-Odoorn en de KNHS. Wij kunnen daar in meegaan. Het argument van Drenthe als een sportprovincie speelt daarin een belangrijke rol. En wat ons betreft is daarin plaats voor allerlei sporten, inclusief de hippische. Nog wel een vraag en ik zal die vraag bij alle drie stellen. Een van de verbeteringen die het Hippisch Centrum voorstelt, is een invalidentoilet. Kan de gedeputeerde aangeven hoe het zit met toegankelijkheid in zijn algemeenheid voor mensen met een beperking, van het centrum en of die in deze investeringen worden meegenomen? Dan de twee andere over fietsen. Allereerst het EK Veldrijden. Op de Wikipedia pagina staat Wijster al vast, als je zoekt op EK Veldrijden, ingevuld voor 2021. Maar misschien toch goed dat we toch eerst hier erover besluiten. Het is vaker in Nederland georganiseerd, dat werd net ook al even gezegd: Nederland is een grootmacht in het veldrijden. De andere twee keer dat het hier was, vier keer eigenlijk, het is een aantal keer dubbel geweest, in Den Bosch en Huijbergen dus het zuiden van het land. Het lijkt dan ook aantrekkelijk om de wedstrijd naar het noorden, naar Drenthe, te halen, zeker in het kader van Drenthe als fietsprovincie bij uitstek. Naast die profilering worden economische argumenten genoemd, voordelen en wij kunnen ons daarin vinden. Overigens, hier dus ook dezelfde vraag aan de gedeputeerde: is er bijvoorbeeld in het bidbook iets opgenomen over toegankelijkheid? En als dat niet zo is, ziet de gedeputeerde mogelijkheden tijdens het evenement daar aandacht aan te besteden? De laatste, het dak van de wielervedbaan in Assen, of liever het dak óp de wielervedbaan in Assen. Het centrum kwam er in 2016 en daarmee kwam ook de droom van het Asser PvdA-lid, raadslid Max Bruins uit, die zich jarenlang het vuur uit de sloffen liep, om dat in Assen van de grond te krijgen. Het was, het is al gememoreerd, al wel duidelijk dat vanwege de voorspelbaarheid van evenementen, maar ook simpelweg de bescherming van de baan zelf, een dak gewenst was. Nu dat mogelijk kan worden gemaakt met steun uit de Investeringsagenda, stemmen wij er van harte mee in. En dus ook hier de vraag: Weet de gedeputeerde hoe het zit met de toegankelijkheid van het complex? Dank voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van het CDA, mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Dank voorzitter. Eerder al is door Provinciale Staten geld beschikbaar gesteld om projecten vanuit de Investeringsagenda te ondersteunen. Het CDA kan de gemaakte keuzes door het college van Gedeputeerde Staten ondersteunen. Natuurlijk zijn er keuzes die weer discussie kunnen opleveren, maar voor het CDA geldt dat we snel aan het werk moeten. Sport en bewegen. Met het dak op de wielervedbaan gaat niet alleen een langgekoesterde wens in vervulling, maar is het ook een belangrijke impuls voor de wielersport, niet alleen voor Drenthe, maar ook voor de Noordelijke regio. Naast het dak van Drenthe op de VAM-berg is ook dit dak belangrijk om diverse disciplines van wielersport op de agenda te zetten. Voor het Hippisch Centrum in Exloo is de subsidie een waardering voor de initiatiefnemers om ook van dit centrum een bovenregionale sportvoorziening te maken. Niet alleen de steun van de gemeente Borger-Odoorn, maar ook die van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie is veelzeggend. Complimenten voor de ondernemer, die juist in deze tijd zoveel geld investeert in een centrum dat van grote betekenis is en nog meer zal worden in de toekomst. Ook de KHNS en haar trainingscentrum... dat de KHNS, wacht even... Dat de KNHS er een trainingscentrum van wil maken, is een mooie erkenning voor Noord-Nederland. Om het Europese kampioenschap Veldrijden in Drenthe te laten verrijden, is financiële ondersteuning noodzakelijk. En het CDA heeft dit over voor een evenement met internationale uitstraling. Bovendien past dit ook in het programma Sport & Bewegen en kan zo'n evenement een belangrijke inspiratiebron zijn voor de jeugd. Kortom voorzitter, het CDA stemt in met deze voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de Partij voor de Dieren. Het woord is aan mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel. Wij hebben een paar korte punten op dit onderdeel. Eerst willen we aansluiten bij het voorstel van de SP om de rest van de Investeringsagenda meer aan te wenden voor breedtesport. Daarnaast willen we nog even wat opmerken. Het EK Veldrijden kun je niet echt als een sportvoorziening zien, want het is eigenlijk meer een event en een promotie van de provincie. Wij vroegen ons ook af, Drenthe is nu kandidaat om het te organiseren, dus als dat niet door zou gaan om de een of andere reden, houden we dan dat geld over. of is het dan al een beetje besteed aan voorbereidingen en lobbyen? Dat is onze vraag. En dan over het Hippisch Centrum in Exloo. De Partij voor de Dieren heeft wel problemen met sport met gebruik van dieren, want heel vaak is hun gezondheid en welzijn hierdoor aangetast. We hebben dus wel bedenkingen in hoeverre het mogelijk is om paardensport te combineren met natuurlijk gedrag en sociaal gedrag in kuddes van paarden. De € 140.000 die als subsidie wordt gevraagd, zal echter onder andere worden besteed voor het verbeteren van de bodem van de piste en zal dus het welzijn van paarden vergroten. En daarom zullen wij niet tegen dit voorstel stemmen. Maar wij houden wel onze beperkingen bij het gebruik van dieren voor de sport. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar de PVV-fractie mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik ben ook blij dat wij over deze drie voorstellen het een en ander mogen zeggen. Voor de PVV is sporten heel belangrijk, maar vooral zelf sporten en voor iedereen sporten mogelijk maken. Dus dat is een spanning die wij ervaren met de drie voorstellen die hier nu liggen. Dus wij zullen ook steeds kijken van, levert dat nu iets op voor de breedtesport, of is dat alleen maar voor een hele selecte groep waar we nu geld aan gaan besteden? En een tweede belangrijk argument, dat wordt ook trouwens steeds genoemd: Leidt het ook iets tot een lange termijn effect, of is het alleen maar een event, een bijzondere gebeurtenis, waar je heel lang kunt twijfelen of er wel een langere termijn effect is? Maar eerst het dak op de wielersbaan in Assen. Terugkijkend denken wij dat het onbegrijpelijk is, dat die wielersbaan in 2016 is aangelegd met een zachte toezegging dat er een dak zou komen en dat private partijen daarvoor zouden zorgen. Maar eigenlijk, als er geen zekerheid voor geweest was, had die baan nooit aangelegd mogen worden, want we hebben nu geen keus. Die baan ligt in de open lucht en als die zo blijft, dan gaat hij verrotten, en dan is hij helemaal weg. Dus we staan met de rug tegen de muur. Ik denk dat we niks anders kunnen dan instemmen met die € 500.000, als we niet aan kapitaalvernietiging willen doen. Maar we vinden het eigenlijk onbegrijpelijk dat we toentertijd, of de gemeente Assen, met zo'n project in zee is gegaan, terwijl er geen zekerheid was dat er een dak kwam. Want zonder dak, je ook geen huis bouwen zonder dak, als dat er niet op zit, dan moet je het überhaupt niet bouwen. Maar goed, we kunnen niets anders. We moeten met die € 500.000 instemmen, want anders draaien we die... gaan we die wielersbaan vernietigen. We zijn wel blij dat het nu in een plan zit waarbij ook de sportopleidingen mee gaan doen, het Alfacollege.

De heer Omlo: Voorzitter. Voorzitter.

De voorzitter: Ja. Mijnheer Omlo heeft het woord.

De heer Omlo: Dank voorzitter. Even een vraag aan mijnheer Uppelschoten. Is de heer Uppelschoten ook van mening dat topsport leidt naar breedtesport? Dus dat topsport wel degelijk leidt tot dat er meer gesport wordt?

De heer Uppelschoten: Het zal ongetwijfeld effect hebben, maar ik denk dat je toch ook kunt besluiten of je het geld rechtstreeks in de breedtesport stopt of dat je het stopt in een vrij kleine groep mensen. En daar kunnen we zo met het wielrennen, het EK Veldrijden ook nog over praten. Wij zouden liever hebben dat geld rechtstreeks gestopt wordt in voorzieningen, dat zoveel mogelijk mensen voor zo laag mogelijke kosten kunnen sporten. En dan heeft topsport bij ons toch wat minder prioriteit. Maar goed, ik zal daar zo verder op ingaan bij het EK Veldrijden.

De voorzitter: U heeft nog 2 minuten.

De heer Uppelschoten: De € 140.000 voor de upgrading van het Hippisch Centrum zal ik zo maar zeggen, daar stemmen wij mee in. De wielersbaan Assen, we kunnen niet anders, we moeten wel € 500.000 doen. € 140.000 stemmen wij mee in, ook omdat het een gedeelde investering is en dat wij denken dat het een regionale voorziening is. Trouwens ook in Assen denken we dat. Maar dan het EK Veldrijden. We zijn een beetje geschrokken. Het gemak waarmee de bijdrage van € 600.000, laat ik maar in ronde getallen praten, teruggebracht is tot € 350.000, dat leidt er dan ook toe dat we naar de begroting zijn gaan kijken van dit evenement. En dan zie je dat van de oorspronkelijke € 800.000 kosten die er zijn, dat er weer € 200.000 gaat naar de Europese Wielervedunie, dat we een fee moeten betalen om het te mogen organiseren. Dat vinden we eigenlijk te gek voor woorden. Het bureau dat het organiseert krijgt ook al een fee van € 20.000 en dan zijn er nog organisatiekosten. Dus het overzicht van het geld is heel vreemd en het is onbegrijpelijk dat wij op grond van zo'n begroting nu besluiten dat er € 350.000 in het EK Veldrijden moet worden gestopt. Het EK veldrijden, voor allerlei activiteiten, soorten cross, er komen hier profs naartoe die heel goed betaald zijn, en als overheid zijn we eigenlijk bereid om dat allemaal te betalen. Zeker in de oorspronkelijke begroting van € 800.000, waarvan € 600.000 van de provincie zou komen om deze activiteit mogelijk te maken, wij vinden dat eigenlijk een hele rare investering. En we zouden die € 350.000 zoals er nu staat liever in de breedtesport van het wielrennen doen, dan het mogelijk maken dat een aantal professionals, die een hele goede boterham verdienen, hier komen wielrennen en dat de Europese Wielervedunie en het organisatiebureau daar vooral geld aan verdienen. Dus we hebben grote moeite met de € 350.000 voor het EK Veldrijden, omdat we het een circus vinden dat Europa trekt en dat de mensen die het organiseren en de Europese Wielervedunie daar vooral rijk van worden. En wij geloven niet zo dat dit leidt tot meer breedtesport veldrijden. Dan kunnen we misschien beter activiteiten in het bos organiseren voor de gewone mensen en dat die daar kunnen rijden. Dus de eerste twee geen probleem, de laatste heel grote problemen.

De voorzitter: En heel grote problemen betekent dat u daar niet mee gaat instemmen.

De heer Uppelschoten: Voorlopig niet, nee.

De voorzitter: Voorlopig niet.

De heer Uppelschoten: Ik wacht het antwoord van de gedeputeerde even af.

De voorzitter: Dan gaan we verder met de ChristenUnie, mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank u voorzitter. Voordat de ChristenUnie-fractie ingaat op de verschillende voorstellen,, hebben we eerst een paar algemene vragen en opmerkingen. De ant-

woorden daarop zijn voor ons wel belangrijk, zodat we ook vervolgens de voorstellen afzonderlijke goed kunnen beoordelen. En dat gaat met name om de vraag hoe we omgaan met het bedrag dat we beschikbaar hebben gesteld voor deze agenda middels de Investeringsagenda PLUS. Een bedrag van € 2 miljoen, daar werd al door een aantal mensen aan gerefereerd, dat ook een behoorlijke hap uit dat budget neemt, de helft ongeveer. En dan staat er: een goede en eerlijke afweging te maken, zodat het geld op een transparante effectieve manier besteed wordt, hebben we eigenlijk ook een soort afwegingskader nodig is onze indruk. Er liggen nu drie voorstellen, maar wij hebben geen beeld bij eventuele andere verzoeken die er nog aan zitten te komen, laat staan dat eventuele belangstellenden dat hebben. Kan het college toelichten hoe ze tot deze selectie is gekomen? Zijn er ook voorstellen afgevallen en hoe borgt het college dat allerlei initiatieven allemaal een eerlijke kans krijgen? En kan het college aangeven hoe ze ons als Staten kan faciliteren bij het prioriteren tussen de verschillende wensen voor dit budget? Dan toch inhoudelijk op de voorstellen. Het proces rond de wielersbaan voelt een beetje als een besluitvormingsfuik. Niet een door ons college opgezette fuik overigens, maar er wordt een houten baan gebouwd zonder dak, waarvan je van tevoren weet dat dat niet kan. De verwachting dat het bedrijfsleven en sponsors een en ander op termijn wel zouden financieren, bleek een niet realistische wens. Het is niet een probleem van de provincie wil ik maar zeggen, dat de gemeente Assen deze route gekozen heeft. Aan de andere kant is het wel een probleem waar we niet van weg kunnen kijken zijn. Het is ook door anderen genoemd, het zou kapitaalvernietiging zijn om zo'n baan te laten wegrotten. En het is wel een mooie voorziening die ook de breedtesport stimuleert. Gemeente Assen doet zelf ook een aardige duit in het zakje en het is een bovenregionale voorziening. We zien wel wat risico's, ook de discussie hierover in de raad van Assen hierover te hebben beluisterd. We hebben in dat kader het raadsvoorstel erover ook maar even bij gepakt, omdat dat net wat meer informatie bevat dan onze stukken. We hadden daar nog een aantal vragen bij. Hoe gaat het college bijvoorbeeld om met de provinciale bijdrage als de subsidie van het Rijk niet komt, of als de bouwkosten hoger uitvallen, als het Alfa-college niet gaat huren? Hoe gaat er dan geprioriteerd worden? Vallen dan bijvoorbeeld de zonepanelen af op dak? Graag wat meer informatie daarover. Dan over het Hippisch Centrum. het Hippisch Centrum wil ook een nieuw dak en daarnaast een invalidentoilet en nog een aantal andere zaken. Mijn fractie vraagt zich af, ook met onze beginvragen in het achterhoofd, waarom dit door de provincie opgelost zou moeten worden. De hippische wereld staat niet bekend om gebrek aan financiële middelen, met ook geen breedtesportfaciliteit. Kortom, we zijn er nog niet van overtuigd dat we hier aan bij moeten dragen. Tot slot het EK Veldrijden. Een mooie activiteit die ook het fietsen door onze inwoners een boost kan geven. Ook zal het in heel Europa uitgezonden worden, dus ook bijdragen aan de bekendheid van onze provincie als fietsprovincie. Wel is de vraag of de economische spin-off maximaal zal zijn door corona. En we vroegen hierbij ons nog af of er nog risico's aan kleven op de een of andere manier, als andere financiële zaken tegenvallen. Of is het echt die € 350.000 maximaal? Dat waren onze vragen voor nu en we wachten graag de reactie van het college af.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Van den Berg en dan gaan we naar de laatste fractie in dit rondje. Dat is de fractie van D66. Het woord is aan mevrouw Dingen.

Mevrouw Dingen: Dank voorzitter. De aan de provincie gevraagde input bij het weer en Hippisch Centrum en het EK veldrijden zijn onderdeel van een duurzaamheidslag in de provincie Drenthe, biedt werkgelegenheid, zorgt voor een sportieve uitstraling van Drenthe en mikt op een economische impact. Ook D66 ondersteunt de aanvraag in deze Statenstukken. Het Regionaal Wielersentrum Noord aan de Kortbossen in Assen is hét wielersentrum van Noord-Nederland. Met een dak op de kombaan is de baan straks enig in zijn soort in Noord-Nederland. Bij de

uitstraling van het vernieuwde wielercentrum is bijzondere aandacht voor duurzaamheid. Het dak van de wielersbaan wordt voorzien van zonnepanelen en van de opdrachtgever wordt verwacht om voorstellen te doen met betrekking tot andere duurzaamheidsmaatregelen en circulaire bouwmaterialen. Het gebouw wordt ook geschikt gemaakt met een extra bouwlaag op het clubhuis voor gebruik door derden, zoals het primair onderwijs, een innovatiewerkplaats en het al eerdergenoemde Alfa-college Sport & Bewegen. Het is straks ook hopelijk voor vele sportieve fietsers die uitgenodigd gaan worden om kennis te maken met de basissport, een aantal mensen heeft het al genoemd. Het Hippisch Centrum vraagt onder andere om een nieuw dak, in ieder geval geschikt voor zonnepanelen die in de toekomst hun energie kunnen afgeven. Een mooie, duurzame inzet en het invalidentoilet is een mooie verbetering tot een meer inclusieve samenleving. Het organiseren van het EK Veldrijden 2021 Drenthe zorgt voor directe economische spin-off met gegarandeerde inkomsten voor de vrijetijdssector. Heel belangrijk is dat deze minimaal gaan toenemen met € 400.000, al naar gelang de coronamaatregelen toelaten, door het internationale publiek dat op het EK Veldrijden afkomt. De D66-fractie vraagt: Kan gedeputeerde onderzoeken of de opgewekte zonne-energie op de genoemde daken in de toekomst door andere partijen of derden gaan of kunnen worden afgenomen? Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en dat maakt dat wij daarmee aan het eind zijn gekomen van de eerste termijn. En voor de mensen die ingeschakeld hebben voor Agendapunt 8, we zijn nu bezig met Agendapunt 11, die is er tussendoor gekomen en aansluitend gaan wij verder met Agendapunt 8. Ik geef nu graag het woord aan gedeputeerde Brink. Hij is geïnformeerd over zijn spreektijd. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Dank ook voor de waarschuwing voorzitter. Allereerst wil ik er wel even algemeen uitspreken de dank voor de vele lovende woorden voor deze initiatieven die hier zijn. Ik denk dat die met name thuishoren bij al die partijen die ze ook zelf ontwikkelen. Ik heb in ieder geval een aantal positieve reacties gehoord en daar ben ik blij mee en ik denk dat dat ook doet wat velen van u gezegd hebben: Sport wordt op dit moment door velen gemist, ook die breedtesport. Ik wil wel aangeven trouwens, een aantal hebben daar een opmerking over gemaakt, de heer Velzing bijvoorbeeld. Maar ik wil wel aangeven, topsport kan niet zonder breedtesport, maar breedtesport kan niet zonder topsport. Topsport is zet ook weer mensen aan en stimuleert mensen om mee te doen in die sport. Dat zien we overal, dus voor mijn gevoel is het een samen. Daarnaast wil ik nog wel aangeven, dat wij in onze Investeringsagenda bewust gezegd hebben, dat wij die € 2 miljoen beschikbaar stellen. Dat stond in het collegeprogramma, maar ook in de Investeringsagenda: Voor bovenregionale sportvoorzieningen en voor grote sportevenementen. Dus, met alle respect, wij doen trouwens wel aan breedtesport, laat dat ook helder zijn. Wij betalen ook aan SportDrenthe, ook collega Kuipers doet daaraan mee, maar we doen wel degelijk aan breedtesport, wij ondersteunen ook de sport nu tijdens corona. Maar dit potje was bedoeld voor bovenregionale sportvoorziening en voor grote sportevenementen. Misschien is dat goed om vooraf wel even te melden. Ik denk dat de drie voorstellen passen binnen onze ambities, die we met elkaar willen en die ook beschreven zijn in de Investeringsagenda. Ik ben er ook van overtuigd dat veel Drenten hiervan kunnen genieten en de komende jaren bij betrokken kunnen worden. Ik zal toch per fractie de vragen bekijken en de antwoorden geven. De VVD volgens mij, dank voor de steun. Er zijn veel woorden gesproken over de wielersbaan. Ik heb wel eens gezegd: Of een wielersbaan bouwen zonder een dak erop nou het meest gelukkigste was, daar kun je over redetwisten. Maar terecht, en ik weet niet of dat de ChristenUnie was, die zei bijvoorbeeld, maar we kunnen ook niet weggijken. En ik denk dat dat terecht is. Wij bepalen samen met de gemeenten, ook het vorige onderwerp waar we met elkaar over spraken, een

agendapunt eerder, dan zie je dat gemeenten en provincies samen optrekken om Drenthe sterker te maken. Dat doen we ook hier en ik denk dat we ook hier naast de gemeenten moeten staan. Ik wil niet terugkijken, ik wil graag vooruitkijken, maar de opmerking is door velen gemaakt en ik denk, mijn woorden zeggen: Het is zo gegaan, maar laten we nu met elkaar een verstandige keus maken en ik denk dat dit een hele verstandige keuze is. De hippische sport, de gezamenlijke waarden. Forum voor Democratie zegt: de € 900.000 en de 50% voor de komende jaren... Ik heb al gezegd: Dat potje was niet bedoeld voor de breedtesport, dan moeten we discussiëren met elkaar over wat we al vastgesteld hebben in onze Investeringsagenda. En ook in het collegeprogramma staat dat. Maar ik kan wel aangeven, dat als het gaat over geld besteden aan breedtesport, er werd net ook iets gezegd over de wielersport, als het gaat om de wielersport is er veel geld gestoken in de afgelopen jaren in mountainbikeroutes, ATB-routes, sportcomplexjes, kleine MTB-tracks. Wij hebben ook in een gewone fietspaden geïnvesteerd, dus die breedtesport, zeker in de wielersport, is goed meegenomen. Een dak op de wielersport draagt voor mijn gevoel wel degelijk bij aan een topsportvoorziening voor Noord-Nederland. Er zijn maar drie van dit soort banen in Nederland, dus dan kun je zeker spreken van een bovenregionale sportvoorziening. Sterk Lokaal, ik kijk even, die zegt ook iets over de bouw. Wij gaan steun aan de gemeenten geven. Of het steun aan de gemeente is, weet ik niet. We doen recht aan dat dit een bovenregionale sportvoorziening is. En nogmaals, ik wil niet terugkijken hoe het tot stand gekomen is, maar ik denk dat we bijdragen, dat we daar een prachtig complex neerzetten. We moeten wel even kijken, er is een wielersport, straks een komba, er is een BMX-baan. Er zijn voor weg wielrennen, nou begin ik helemaal te stotteren, er zijn best veel voorzieningen op het sportpark en dit draagt er zeker aan bij. En het totale complex mag best een Wielersportcentrum genoemd worden, dat heel breed is. Als het trouwens over... de toegankelijkheid kom ik straks nog even op. Het Hippisch Centrum. Wij betalen inderdaad daar dan de ondernemer, maar de ondernemer betaalt de andere 80% van de kosten. En ik wil daar in algemene zin nog wel iets over zeggen. Deze nieuwe ondernemer is altijd wel betrokken geweest bij de sport, maar vanuit een andere kant, vanuit de tijdzaamheid. Hij heeft het zwaar verwaarloosde centrum gekocht en probeert daar nu een Noord Nederlands Opleidingscentrum van te maken, waar menig ruiter kan trainen, waar we kunnen oefenen, waar verenigingen gebruik van kunnen maken, maar waar ook weer prachtige wedstrijden georganiseerd kunnen worden. En ik denk dat we alleen maar trots kunnen zijn. Volgens mij zei ook de CDA-fractie daar iets over, dat we trots kunnen zijn dat dit soort ondernemers, deze complexen die er wel stonden, weer proberen up to date te krijgen, goed te krijgen. Ik kan bijvoorbeeld richting mevrouw Zuiker zeggen, ik ken uw mening over het gebruik van dieren in de sport, maar ik denk dat u niet hoeft te twijfelen over de gezondheid van de dieren. We zien juist in deze sport dat men ook niet meer overal wil rijden met de paarden. Men wil bepaalde banen, een bepaalde ondergrond, een bepaalde bak, en dat doet men allemaal vanuit de veiligheid en juist voor het welzijn van die dieren. Ik denk dat deze ondernemer daar in Exloo alles aan gaat doen en dat het een prachtig iets wordt. Ik geloof ook dat we daar misschien met elkaar, dus straks als het klaar is, moeten gaan kijken. Groen-Links, dank voor de steun. Ik kon het niet mooier zeggen, wat de heer Nijmeijer aangaf voor de wielersport. Ik deel dat. We moeten het ook vanuit de positieve kant bekijken. Laten we nou met elkaar zorgen dat er iets moois gaat staan en ik ben ervan overtuigd dat dat gaat lukken. Waarom voor Exloo niet uit toerisme? Wij zien dit toch als een regionale sportvoorziening. Dat het bijdraagt aan toerisme zal ik niet ontkennen, maar zo zien we natuurlijk... Vanmiddag komt er een voorstel voor het Veenparkmuseum, waar ook collega Bijl en ondergetekende elkaar aan gekeken hebben, hoe kunnen we dit nou doen? En zo zien we dit vaker. Vanuit hier is gekomen dat dit toch een sportvoorziening is, een bovenregionale sportvoorziening en vonden wij het terecht dit uit deze pot te halen. Maar ik denk ook dat sport in brede zin, dat geldt ook voor een voetbalclub of wat dan ook, alles wat we organiseren, vaak bijdraagt aan een overnachting. Dat

geldt bijvoorbeeld ook voor de TT. Dat brengt heel veel economische spin-off, dat geldt ook voor het EK Veldrijden. Ook dat brengt veel economische activiteit. Maar er is hier een keus gemaakt om dit vanuit de sportevenementen te betalen. Dank voor de steun voor het EK. De SP zegt ook: Ik wil niet terugkijken. Dat deel ik. Een maximaal gebruik maken voor een breder publiek, scholieren. Dat zal ik in ieder geval doorgeven mevrouw Dikkers. Het Alfa-college zit er al in. We gaan kijken hoe we wat mij betreft daar zoveel mogelijk gebruik van zouden kunnen maken en misschien ook wel verleiden om aan deze sport te gaan doen. Want het is wel een specifieke tak van sport, maar als de baan er straks is en hij is overdekt en je kunt hem alle dagen gebruiken, dan hoop ik dat wij zoveel mogelijk mensen uit deze regio maar ook uit Noord-Nederland kunnen verleiden om van de baan gebruik te maken en ook om daar te trainen en te oefenen. Ik zal dit dus ook aan de gemeente meegeven. De heer Omlo, positief, hippische sport. Ik kijk even. Van der Poel, daar hopen wij natuurlijk ook op dat hij richting de VAM-berg komt straks. Dan denk ik dat een aantal mensen iets gezegd hebben over de € 350.000 Dat is wel de vraag die aan ons gesteld is, maar tegelijkertijd zeg ik dan maar heel eerlijk, misschien ben ik dan ook wel wat handelsman, maar wat wil je doen? Ik heb gezegd: Kunnen er nog sponsors komen? We hebben met Attero gesproken. Kunnen die wat doen met voorzieningen op de VAM-berg, die je er anders naartoe moet halen? Vanuit diverse kanten is steun toegezegd. En er is met de organisator, eigenlijk met de beide clubs die de rechten heeft tegen de organisator gezegd: van dit geld zou het moeten kunnen. Toen hebben wij dit voorstel aan u voorgelegd. Maar dat is dus een kwestie van sponsors zoeken, Attero, kunnen er faciliteiten op de VAM-berg. Er is ook nog eens kritisch gekeken naar wat heb je nodig. Want op de ene locatie moet je meer kosten maken dan op een andere. Men denkt op deze locatie het voor dit geld te kunnen doen. Toegankelijkheid. De Partij van de Arbeid is eigenlijk positief over de voorstellen, maar tegelijkertijd, terecht zegt u, als wij hier gemeenschappelijk geld in steken, moet het ook zo zijn dat het voor de gemeenschap in brede zin beschikbaar is en komt, de toegankelijkheid. Maar ik kan u melden dat de toegankelijkheid in Exloo is er. Op de wielersbaan is die er ook trouwens. Dat geldt, let wel, ik bedoel dat bloedserieus, maar een wielersbaan is natuurlijk niet altijd voor iedereen toegankelijk. Maar ik vind wel dat de accommodatie er omheen, ook voor scholieren als een school daar gebruik van wil maken, toegankelijk moet zijn. Dus ik neem uw opmerking zeer serieus mee. Dat geldt trouwens ook voor het organiseren op de VAM-berg. Er zijn altijd als je in het veld zit beperkingen, maar we gaan ons maximaal inspinnen dat zoveel mogelijk mensen zo'n evenement... Maar we gaan ervan uit dat we dan met elkaar uit de corona zo goed mogelijk zeggen, dat er weer bezoek kan komen, dat er weer bezoek op de VAM-berg kan komen. We zullen ook richting het Hippisch centrum aandacht geven, dat zullen we meenemen, ik ken die ondernemer, dat ik ervan overtuigd ben dat hij dat ook wil. Volgens mij is dat geregeld, zowel voor het Hippisch Centrum als voor de wielersbaan. Het CDA heeft iets gezegd van: Trots op deze ondernemer. En ik deel dat, want hij gaat er echt iets moois van maken. Deze man die wil iets en die heeft daar ideeën bij en ik denk dat die ook omarmd worden in de sport. Hij kent de sport en ik ben er heel blij mee. De Partij voor de Dieren heeft iets gezegd over de gezondheid, maar ik ben wel blij dat u toch zegt: We willen het op zich wel steunen. Dank daarvoor. De PVV: Zelf sporten. Ik heb net al gezegd, volgens mij wordt topsport de hele ... Als je het hebt over de breedtesport, dat gaat van de jeugd tot de topsporters, moeten we alles hebben. We willen ons neerzetten en ik heb in het begin al gezegd, waar was dat geld voor bedoeld? Waar hebben we de Investeringsagenda voor vastgesteld? Ik denk dat we hier aan voldoen. Ik heb ook al tegen u gezegd: Als het om breedtesport gaat, hebben we juist in wielrennen de afgelopen jaren vanuit het programma ongeveer alles op de kaart gezet wat je maar met wielrennen zou kunnen bedenken, van kinderen tot ouderen. Dus we doen er best heel veel aan en ik denk dat we dat goed neergezet hebben. Ik heb al iets gezegd over de € 500.000, de € 650.000 en de € 350.000. Ik denk dat ik daar die vraag ook mee behandeld heb. Dan de ChristenUnie. Volgens mij hebben

we afgesproken... , want ik heb al aangegeven waar het geld voor bedoeld was, wij hebben ook een beetje afgesproken met elkaar toen we de agenda vast gesteld hebben, reken maar op 50-50 voor evenementen dan wel voor bovenregionale sportvoorzieningen. Maar goed, dat kun je nu nog niet krijgen, want er is ongeveer 50% van het geld op. Er zijn geen zaken afgevallen, zeg ik maar heel eerlijk. Dit zijn verzoeken die zijn binnengekomen, die hebben we op die merites beoordeeld. Dit kwam ook toevallig wat samen. En dan kijken of het verdedigbaar is dat wij dat aan u voorleggen. Ik zeg maar heel eerlijk, we hebben ook wel eens kaders gesteld, ook voor Mijn Fietsimpuls. En dan zie ik ook dingen voorbijkomen dat ik denk, ik kan ze nu niet weigeren, omdat we bepaalde kaders gesteld hebben, terwijl ik eigenlijk denk, dit had ik niet willen honoreren. Dus, er is eigenlijk bewust hier gezegd: Wij gaan alle voorstellen op hun merites beoordelen. Een dak op de wielersbaan is heel iets anders dan een EK, als het over evenement gaat. En dit zijn de voorstellen die voorliggen, maar ik denk dat ze wel...

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg, mevrouw Van den Berg wil even reageren.

Mevrouw Van den Berg: Waar mijn zorg een beetje zit voorzitter, deze mensen hebben een voorstel ingediend, maar misschien zijn er nog best wel andere wensen in de samenleving op dit vlak, die niet op de hoogte zijn dat er een mogelijkheid is om bij de provincie aan te kloppen. Het zou natuurlijk niet eerlijk zijn als de mensen met de grootste mond, mensen die het beste de weg weten, het potje leegmaken. Dus daar zoek ik een beetje naar, van hoe doen we dit op een eerlijke manier als provincie.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik snap uw vraag. Als we het over het organiseren van grote topsportevenementen hebben, waar een deel van het geld voor is, dan zul je dat toch vaak zelf moeten doen. Dus ik denk niet dat we daar iets missen. Tegelijkertijd, verenigingen en ook via Sport-Drenthe is dit goed bekend in de sportwereld, dus ik denk niet dat we daar veel missen. Als het gaat over bovenregionale sportvoorzieningen, dat zijn er natuurlijk niet zoveel, maar let wel, hier wordt natuurlijk ook in dit huis, ook ambtelijk, we hebben het er hier regelmatig over, wat zou in aanmerking komen, wat zou er onder kunnen vallen. Dan kom je natuurlijk niet bij iedere kleine sportvereniging terug om een bovenregionale sportvoorziening te maken. Dus ik denk dat we ze redelijk in beeld hebben. Ik denk dat ik u kan geruststellen, dat we dus niets missen, maar een garantie is het nooit. Maar ik heb wel het gevoel, als je kijkt op welk niveau we hier zitten en waar we mee bezig zijn, bovenregionaal, dan zijn het natuurlijk maar een beperkt aantal sporten en een beperkt aantal verenigingen of accommodaties die hiervoor in aanmerking komen. Het sportnetwerk herkent dit en volgens mij zijn we daar goed op de hoogte. Ik zie een vraag komen voorzitter.

Mevrouw Van den Berg: Ja, nog een aanvullende vraag. Zijn er nog andere wensen, als het gaat om bovenregionale sportvoorzieningen, binnengekomen bij de provincie, waarvan het college gezegd heeft, die laten we even liggen?

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Nee volgens mij. Wel dat we met een initiatief bijvoorbeeld nog in gesprek zijn, waar we nog moeten gaan kijken in een pril stadium. Maar er is niets afgevallen, laat ik het zo maar formuleren. Volgens mij ken ik zelfs nog maar één andere, die kijkt om hier eventueel een beroep op te kunnen doen. Voorzitter, even kijken waar dat is. Ik heb nog iets over 'niet

wegkijken'. Dat deel ik. Het dak bij de wielervedbaan. Als we moeten bezuinigen, dan zal het dak niet afvallen, want dan gaat de subsidie niet door, want dat gaat over het dak. Wat mij betreft moet de zon, we weten dat het de wens van een aantal fracties is, valt ook niet af wat mij betreft. Dus dan zullen we moeten kijken en in overleg. Maar ik kan daar niet op vooruitlopen, maar vooralsnog gaan we ervan uit dat dat voor dit geld kan en gebeurt. Anders moet ik naar u terug, maar ik heb geen aanleiding dat ik terug hoef. Ik kan ook niet inschatten..., want het is een voorstel van de gemeente en de gemeente is ook verantwoordelijk, dus ik wil ook niet op de stoel gaan zitten, en die zal dan ook de keuze moeten maken. Maar vooralsnog heb ik niet de twijfels om aan te nemen dat het niet kan voor dit geld en dat het niet doorgaat. Als er keuzes gemaakt moeten worden en dat zal invloed hebben op hetgeen waar u het geld voor beschikbaar stelt, dan kom ik bij u terug. Dan wordt door D66, volgens mij heb ik dan alle vragen ongeveer gehad, ook even over de zon. Ik kan u ook melden: Exloo wil graag zon op daken. Collega Stelpstra zegt dat het net het daar niet toelaat. Er wordt gekeken of de energie die het opwekt, geleverd kan worden aan het park dat aan de overkant ligt, PUUR Exloo, om te kijken of je daar... Dus er wordt creatief vanuit dit huis meegekeken en meegedacht om dat te doen. Waar het stroomverbruik hier in Assen blijft van het dak waar het opgewekt wordt, weet ik even niet. Maar dat vindt vast een goede plek. Dus we nemen daar wel zeker notie van. We zullen ook kijken in Exloo, want dat zijn mooie daken op die manege. Ja, daar willen we graag zon op en de ondernemer wil dat trouwens ook graag. Zijn business-case wordt er eerder sterker van dan minder sterk, maar voor nu heeft hij dus geen toestemming. Hij kan het er wel opleggen, maar hij kan de energie niet kwijt. Voorzitter, volgens mij zijn dat de vragen. Ik ben blij met de steun en ik hoop dat mijn antwoord voldoende is om deze drie initiatieven... Ik denk dat we met het EK Drenthe prachtig op de kaart zetten, en dat hebben we met het NK gedaan. En ik zie ernaar uit om dat met de VAM-berg ook te doen. Ik denk dat we een verstandig besluit nemen om het dak op de wielervedbaan te doen. Het is echt een bovenregionale sportvoorziening, waar ook het onderwijs bij kan aansluiten. En in Exloo. Deze ondernemer, die toch een wat verloren zaak daar kocht in Exloo, een grote manege, maar die er weer een prachtige accommodatie van maakt, waar de hele hippische sport in Noord-Nederland gebruik van gaat maken. Dus, ik denk drie mooie voorstellen die voldoen aan hetgeen wij afgesproken hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil even inventariseren, zijn er nog mensen die een verduidelijkende vraag hebben voor de gedeputeerde? Dat is mijnheer Uppelschoten, mevrouw Dikkers, mijnheer Velzing en mijnheer Du Long. Nogmaals, niet als tweede termijn bedoeld, want als er een tweede termijn is, dan gaan we die meteen doorzetten naar PS. Maar het is meer de bedoeling om het punt nu definitief te gaan afronden. Dan waag ik een poging en ik geef als eerste het woord aan mijnheer Velzing.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Dank gedeputeerde, de heer Brink, voor de beantwoordingen en wij steunen het voorstel.

De voorzitter: U steunt alle drie de voorstellen.

De heer Velzing: Klopt.

De voorzitter: Dank u wel. Dat rondje ga ik zo meteen ook nog maken, maar het ging nu even om de verduidelijkende vragen. Mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. Ik heb nog een vraag aan de heer Brink. Hij geeft wel aan, dat hij de insteek om het onderwijs vooral te betrekken en de toegankelijkheid van de wielbaan in die zin breed te promoten, dat hij dat bij de gemeente neer wil leggen. Maar als we het hebben over een bovenregionale voorziening, dan vraag ik me af of dat dan op die manier voldoende uit de verf komt. En wat mij betreft, mijn vraag was, of het als voorwaarde aan de subsidie verbonden zou kunnen worden. De opleiding die in staat is om hier wat mee te doen, een Sport & Bewegen opleiding, om dat ook echt handen en voeten te geven. Die zitten beiden in Assen, het Alfa-college en Drenthe College, dus daar ligt een prachtige kans om daar heel veel mee te doen. En ik wil heel graag van de gedeputeerde horen of a) subsidievoorwaarden aangevuld kunnen worden en b) of we op de hoogte gehouden worden van hoe zich dit ontwikkelt.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Het laatste is ja. En het eerste is voor mijn gevoel ook ja. Ik vraag me af of ik het in de voorwaarden moet opnemen. En als ik met met Assen spreek, in goed overleg met de wethouder, als ik aangeef dat het de wens van u is, bijvoorbeeld mevrouw Dijkers verwoord het, maar dat velen van u het met ons eens zullen zijn, als wij daar een sportvoorziening neerzetten waar een dak op komt, waar we zo zoveel mogelijk sport en bewegen, opleidingen, onderwijsinstellingen bij willen betrekken, dat dit toch wel een wens van de Staten is. En ik vraag me af, gezien de verhoudingen die we hebben met elkaar, of ik dat in de voorwaarden moet opnemen, maar volgens mij is de opmerking voldoende richting gemeenteraad.

Mevrouw Dijkers: Als u ons op de hoogte houdt, dan is het fijn.

Gedeputeerde Brink: Dat zal ik doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dank ook voor deze toezegging. Dan mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik had een vraag over het EK Veldrijden gesteld, want ik denk dat het eerder een heel groot evenement is. En de vraag zou dus ook kunnen zijn: Waarom zeggen wij niet dat we garant staan voor € 350.000 als het niet rond komt? Want er is eigenlijk helemaal geen zicht op de inkomsten en de uitgaven. Dus dat was de eerste vraag. De tweede: Is het niet gek dat een kwart van alle kosten gewoon een fee is, die wij betalen aan de Europese Unie om het te organiseren? Ze zouden ons moeten betalen dat wij het organiseren, in plaats van dat wij een fee aan de Wielervedunie betalen dat wij het mogen organiseren.

De voorzitter: Dat zijn twee vragen. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Het laatste kan ik beantwoorden met ja, maar dat maakt de situatie niet anders. Volgens mij weten we, we zijn bezig geweest met het EK en wat we hier ook organiseren, ja, je betaalt daar een fee voor. En het eerste, even kijken wat de exacte vraag was. Wat was de eerste vraag?

De heer Uppelschoten: De eerste vraag was: Waarom is het niet een garantie? Dat als wij niet uitkomen met de commerciële inkomsten, die begroting is zo globaal daar kun je van alles bij maken, wij een garantie geven. Dat als er tekorten zijn, wij die aanvullen tot € 350.000. Waarom is het onmiddellijk een subsidie van € 350.000?

De voorzitter: U hoeft alleen maar de vraag te herhalen en niet de toelichting bij de vraag. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Wat ik aangegeven heb, is dat de kosten hoger zijn. Volgens mij hebben wij wel kennis en knowhow in huis en wij weten ook van andere provincies die het georganiseerd hebben wat de minimale kosten zijn. Ik denk dat we op dit moment een scherpe aanbieding hebben, dat het een uitdaging wordt om dit te organiseren en wij denken dat het verantwoord is. Zij durven het ook aan. Het hangt er trouwens vooral van af of wij nog publiek kunnen ontvangen, waar eventueel nog wat inkomsten uitkomen. Maar ik dat we ook moeten oppassen dat we niet gaan touwtrekken. Ik ken de organisator, die heeft ook vorig jaar het NK georganiseerd, als iemand die het professioneel en goed aanpakt. We hebben net iets gehoord over, hoe we moeten omgaan met de bereikbaarheid, de toegankelijkheid van het terrein, maar dan moeten we oppassen dat het niet op de laatste € 25.000... Het moet een mooi evenement worden, dat goed georganiseerd zou worden en ik denk dat het scherp is. Menigeen zegt: Dit is scherp en laten we er nu met elkaar een mooi evenement van maken. En dat durf ik aan, zeker met de toezegging bijvoorbeeld van zo'n Attero, maar ook van een aantal sponsors.

De voorzitter: Dank u wel en dan kom ik als laatste bij de heer Du Long van de Partij van de Arbeid.

De heer Du Long: Dank u wel voorzitter en ook dank aan de gedeputeerde voor de omarming van het onderwerp 'Toegankelijkheid' als het gaat om sport. Misschien toch even twee verduidelijkingen. Als het gaat om de wielersport en mensen met een beperking en de toegankelijkheid van de wielersbaan in Assen. Dat is nou net één van de dingen. Er zijn voldoende mensen, genoeg mensen, met een beperking die aan wielersport doen. Dus zou het heel mooi zijn als daar aandacht voor komt, als we de dit bedrag investeren, juist voor die groep. En het tweede gaat over het EK Veldrijden. In de stukken wordt de Vuelta genoemd als voorbeeld. En dat was nou inderdaad een voorbeeld van een evenement waarbij er allerlei zij-evenementen waren. Nou weet ik niet, gegeven corona, of dat dit keer ook mogelijk is. Maar het gaat me dus niet alleen maar om toeschouwers, maar ook bijvoorbeeld om zij-evenementen of andere evenementen, maar in elk geval om het sporten, het wielrennen voor mensen met een beperking. En dit is een heel mooi evenement daarvoor, ook onder de aandacht te brengen. Dank voorzitter.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter. Dat laatste, daar gaan we kijken wat we daarmee kunnen en zo goed mogelijk proberen te voldoen aan de wens van de heer Du Long. Als het over het eerste gaat, het gebouw van de wielersbaan wordt rolstoeltoegankelijk en wordt toegankelijk gemaakt. Ik zeg toe, dat wij gaan kijken hoe we ook de kombaan eventueel toegankelijk kunnen krijgen. Let wel, je moet door een tunnel, dus ik moet wel even kijken naar de kosten. Alles moet natuurlijk wel eerlijk en reëel zijn. Ik wil geen dingen toezeggen die ik niet kan waarmaken, maar uw opmerking is gemaakt, een terechte opmerking. Bij gemeenschapsgeld zeker mogen we er ook iets voor terug vragen. Dus ik neem dit zeker mee in overleg met de gemeente.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog een vraag bij mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van Berg: Het zou misschien vroeger een tweede termijn heten, maar ik ga het in een vraag gieten. Als ChristenUnie hechten wij aan transparante besluitvorming, waarbij initiatieven

gelijke kansen krijgen en we als Staten betrokken zijn bij de prioritering, ofwel kaders vaststellen voor die prioritering. Kan de gedeputeerde toezeggen dat hij aandacht zal hebben voor deze punten bij het vervolg van de besteding van dit budget?

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik denk even na, hoe ik nou antwoord moet geven. Maar laat helder zijn, volgens mij zit hier niemand in beeld die niet transparant wil zijn, dat wil ook deze gedeputeerde niet. Ik heb u toegezegd, dit zijn op dit moment de enige aanvragen die er zijn. Daar moeten we nu een besluit over nemen. De kombaan heb ik zelfs wat druk op gezet, want die moet niet nog een winter in de nattigheid komen. Hoe eerder, hoe liever. De EK komt voorbij, die moet je nu pakken. Exloo wacht al een tijdje, dat loopt al even. Op het moment dat er nieuwe voorstellen komen en dat zouden er meer zijn, of er zouden er meer in de pijplijn zitten zonder dat die concreet zijn, zal ik, voordat we een besluit nemen, u op de hoogte houden of er meer in de pijplijn zitten, of als we zicht hebben op meer, zodat u dan een afweging kunt maken.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, fijn, dank voor deze toezegging. Het gaat ook om het bekendmaken van deze mogelijkheid. Dus misschien kan dat via SportDrenthe. Dat ook daarin iedereen een gelijke uitgangspositie heeft.

De voorzitter: En de gedeputeerde voor de laatste keer.

Gedeputeerde Brink: Dit is al gebeurd en we kunnen het nog een keer onder de aandacht brengen.

De voorzitter: Dank u wel en dan kom ik aan de conclusie. En dan alles overziende heb ik de indruk dat we inmiddels kunnen rekenen op een zeer brede steun voor alle drie voorstellen. Dus ik zeg maar even als voorstel in uw richting, dat alle drie stukken als A-stuk doorgaan naar de PS-vergadering. En de vraag is dan: Als er nog een fractie is die geacht wordt dan tegen te gaan stemmen op een van die voorstellen, dat die zich nu even meldt. En ik zie één hand en dat is de hand van mijnheer Uppelschoten. Geeft u het maar aan.

De heer Uppelschoten: Met voorstel 1 en 2 hebben we geen moeite, dat heb ik al gezegd, omdat het in ieder geval een regionale voorziening oplevert en een lange termijn effect heeft. De constructie rond het EK Veldrijden, daar zijn we heel ongelukkig mee. Ik heb het idee dat de provincie daar iets anders zou moeten uitonderhandelen, ook om een wereldkampioenschap mogelijk te maken, of een nationaal kampioenschap...

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, het gaat er nu even om, kan dit dan door als A-stuk, waarbij u dan wel een stemverklaring afgeeft voor uw 'nee' bij het stuk Veldrijden, dan wel dat u een stemverklaring gaat afleggen bij dat stuk.

De heer Uppelschoten: Ik zal een stemverklaring afleggen bij dat stuk. Het heeft geen zin als iedereen daarvoor is, dat wij daar dan een B-stuk van maken. Dus een stemverklaring met een A-stuk.

De voorzitter: Dank voor uw medewerking. Dan gaan deze stukken er in de Statenvergadering straks vlot doorheen. Dank u wel. Dat was Agendapunt 11.

8. De Economische Koers in de uitvoering: 'MedFood' behoud en nieuwe banen in Zuidoost Drenthe; Statenstuk 2021-983

De voorzitter: En dan pakken we nu de draad van de agenda weer op bij punt 8. En punt 8 van de agenda kunnen we prachtig nog voor de lunchpauze behandelen en dat gaan we dus ook helemaal afmaken. Het betreft de Economische Koers in de uitvoering: 'MedFood' behoud en nieuwe banen in Zuidoost Drenthe, Statenstuk 2021-983, waarbij gevraagd wordt een subsidie van € 1.966.399 te verstrekken aan Fresenius Kabi Nederland B.V. voor het project MedFood - Smart Nutrition Skills en de oprichting van een interne bedrijfsschool met de daarbij behorende dekkingsvoorstellen. Wij hebben hier een eerste termijn afgesproken in het presidium voor de fracties van 3 minuten, waarna de gedeputeerde na de eerste termijn 9 minuten gaat krijgen. Ik heb inmiddels in beeld als sprekers mevrouw Van den Berg, mevrouw Kort, mevrouw Dikkers, mijnheer Van Dekken, de heer Van der Meijden, mijnheer Pragt, mijnheer Velzing, mijnheer Steenberg en mevrouw Udinga. Diegenen die ik nu niet heb genoemd en wel willen spreken, verzoek ik even heel hard te schreeuwen.

De heer Blinde: Ja voorzitter, dat ben ik nog. Ik wou ook graag nog wat zeggen.

De voorzitter: Dat is mijnheer Blinde, die is nu ook in beeld.

De heer Pormes: Mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: mijnheer Van der Meijden, oh, mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Ja.

De voorzitter: Dan was er nog een dame.

Mevrouw Mensen: Ja, mevrouw Mensen wil ook wat zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Mensen, u bent nu voor mij ook in beeld. Dan heb ik volgens mij het clubje nu aardig compleet in beeld en vele laatsten zullen de eersten zijn. Dat zal uit mijn mond niet vreemd zijn. Dus ik begin met mevrouw Mensen van de Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. Ik wil even met u een paar jaar terug in de tijd. We schrijven 2014 en Fresenius Kabi is van plan om zijn biesen te pakken en de fabriek te verplaatsen naar Tsjechië. Mede door toedoen van de toenmalige PvdA-wethouder Bouke Arends en ook onze gedeputeerde is dat voorkomen. Nu, 6 jaar later, gaan we praten over het voorstel om € 1,5 miljoen te stoppen in uitbreiding en ombouw van deze fabriek. Het kan verkeren. Deze impuls komt echter niet zomaar uit de lucht vallen. In 2018 heeft Fresenius al aangegeven dat men de hele productie van bloedtransfusiezakken wilde afbouwen en overplaatsen naar Midden-Amerika. Maar het hoofdkantoor van Fresenius Kabi was daarnaast ook op zoek naar uitbreidingsmogelijkheden voor de productie van medische voeding. Op dat moment zijn er intensieve gesprekken door de gemeente Emmen, provincie Drenthe, de NOM, The Netherlands Foreign Investment Agency, het ministerie van EZK en Fresenius Kabi, met als resultaat dat Fresenius wilde gaan investeren in de locatie Emmer-Compasuum. Het nu voorliggende voorstel is daar uiteindelijk de uitwerking van. Als Partij van de Arbeid worden wij heel erg blij van dit voorstel. Het is een hele mooie impuls voor de arbeidsmarkt in Zuidoost-Drenthe. Een arbeidsmarkt die gekenmerkt wordt door met name veel praktijkgericht opgeleide mensen in de maakindustrie. Wij zijn

zeer verheugd dat met deze subsidie voor deze groep mensen een opleidingsmogelijkheid wordt gecreëerd, waar zij hun vaardigheden kunnen omvormen en bijschaven, zodat ze straks klaar zijn om aan een nieuwe productielijn te gaan werken. De komst van de Smart Nutrician Skills Company School is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen bedrijfsleven en het onderwijsveld. En ook dat juicht de Partij van de Arbeid-fractie heel erg toe. Er wordt ook gekeken hoe andere bedrijven in deze sector zouden kunnen aansluiten bij deze opleiding, waardoor de opleiding niet alleen voorbehouden blijft voor Fresenius maar dat het bedrijfsleven in de hele Zuidoosthoek van Drenthe mee kan profiteren. Daarmee krijgt deze ... .. van de maakindustrie een enorme impuls. Voorzitter, is het dan allemaal hosanna? Nee, dat is het natuurlijk niet. Binnen een bedrijf als Fresenius werken heel veel mensen met diverse vaardigheden en opleidingsniveaus. We hebben begrepen dat niet iedereen mee kan in de vaart der volkeren die nu staat te gebeuren. Kan de gedeputeerde bevestigen dat voor de mensen die niet mee kunnen naar de nieuwe productie een goed sociaal plan ligt? Dan nog één vraag: De gemeente Emmen heeft in 2018 besloten € 1 miljoen euro vrij te maken voor Fresenius. Daarvan gaat nu € 500.000 naar dit voorstel van fase 1 en 2. Weet de gedeputeerde of er vanuit de provincie Drenthe voor fase 3 ook nog een bijdrage zal worden gevraagd? Voorzitter, tot zover onze eerste termijn en wij wachten graag de beantwoording van de gedeputeerde verder af.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan ga ik verder met de VVD-fractie, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel voorzitter. Het behoud van werkgelegenheid in Zuidoost-Drenthe en het versterken van de gezondheidseconomie zijn belangrijke speerpunten voor de provincie Drenthe. Voor gezonde toekomstbestendige regionale economie is het belangrijk dat we bedrijven zoals Fresenius voor Zuidoost-Drenthe behouden en laten ontwikkelen. Het levert banen op, een bedrijfsschool voor onze jeugd en dat heeft hopelijk een aanzuigende werking op andere bedrijven in deze branche. Het is een goed onderbouwd verhaal en we willen graag de gevraagde subsidie verlenen voor het project MedFood en we hebben verder ook geen vragen. Dus wat ons betreft wordt dit een hamerstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik verder met de fractie van JA21, mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Het gebeurt niet vaak dat we een rechts Statenstuk ontvangen. Gevolg, bijna onopgemerkt verscheen er een glimlach op mijn gelaat, want werkgelegenheid behouden, werkgelegenheid uitbreiden, bij- en omscholing van personeel, investeren in een prachtig bedrijf Fresenius, zodat er hoogwaardige producten in Drenthe worden geproduceerd en mensen relevant en hoogwaardig worden geschoold. Fantastisch gedaan door de gedeputeerde, die proactief heeft geanticipeerd op een markt vraag. Dit is precies wat JA21 graag ziet van het college: Het ondersteunen van de economie. Voorzitter, wij steunen dit voorstel dan ook volledig. En dit voorstel is onversneden realistisch voorzitter. Resultaatgericht, onderbouwd beleid, ten goede van de werkgelegenheid en ontwikkeling van Drenthe. Het is dus ook nog een kwalitatief hoogwaardig Statenstuk. We weten immers precies wat we krijgen voor onze poen. En ik kan het niet laten om dit te zeggen: Het is ook gewoon lekker economisch investeren zonder poespas. Voorzitter, ik ga afronden, nu deze ode aan GS nog net binnen de perken is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan onmiddellijk verder met de CDA-fractie, de heer Van Deken.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter. Wat een mooie woorden van mijnheer Blinde. Dank daarvoor. Voorzitter, het versterken van de economische koers in Drenthe en het toepassen van slimme strategie, dat kan altijd rekenen op de steun van het CDA. En dat je bestaande werkgelegenheid nog sterker kunt maken in Zuidoost-Drenthe, daar kun je heel moeilijk op tegen zijn. En in die constatering voorzitter, beoordelen wij dan ook die doorontwikkeling rondom MedFood in Emmen. Een mooi voorbeeld van constructieve samenwerking tussen bedrijfsleven, gemeenten, Rijk en provincie. De economische koers is onmiskenbaar stevig in uitvoering. Daar sluit ik me wel aan bij de woorden van mijnheer Blinde. Maar vanuit de integrale aanpak in de versterking van die economische koers, toch even een vraag in wat redelijkheid, zou je kunnen zeggen. Want past dit soort van ontwikkeling eigenlijk wel in de integrale aanpak, het is wel een hele wezenlijke vraag, die we in Drenthe willen? In gewoon Nederlands voorzitter: Wat gaan we nu dadelijk in Drenthe misschien laten, of wellicht anders doen, om dit echt allemaal mogelijk te maken, ook wanneer we de woningopgave en de energietransitie willen realiseren? Dus wat gaan we dan doen om dit soort van economische ambitie te borgen? Welke keuzes moeten we bijvoorbeeld maken om de stikstofreductie in deze aanpak mogelijk te maken? Ik zou de gedeputeerde daar toch wel eens over willen horen. Ik krijg steeds meer, wij krijgen steeds meer in het beeld, dat ondernemers op basis van inkomenszekerheid en de doorontwikkelingen naar andere bedrijfsvoering, ingrijpende keuzes moeten maken. En voor je het weet hebben we dat vanuit de RES-discussie, of het nou gaat over zonneladders of andere dingen met betrekking tot het platteland, via de achterdeur dit soort bellen voor de werkgelegenheid toch ergens op scherp staan. Voorzitter, geen misverstand. Voor het CDA hoeft dit dossier in Zuidoost-Drenthe zeker niet een omslagpunt te zijn, om bijvoorbeeld voorzichtiger te worden in onze economische ambitie. Maar slechts wat liefdevolle windwaarschuwingen. Ik zou vooral willen vragen: Neem ons als Staten nu mee in de concrete doorwerking van het integrale concept. Volgens mij zit ik dan nu nog precies binnen de 3 minuten.

De voorzitter: Ja, en u gebruikt ook het woord 'windwaarschuwing', dat vind ik wel bijzonder, want het is toch redelijk windstil vandaag.

De heer Van Dekken: Ja, je had er ook 'winst' van kunnen maken. Dank u.

De voorzitter: Wij gaan gauw verder met de fractie van GroenLinks, mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Voorzitter, ik kan binnen een minuut wel afronden. Ik sluit me overigens helemaal aan bij de woorden van mevrouw Udinga. Ik heb geen vragen, het is helder, het is duidelijk en wat ons betreft is het ook een A-stuk. Drie korte opmerkingen. Het biedt ontzettend veel mogelijkheden voor het onderwijs dat aansluit bij het bedrijfsleven. Dat vind ik een hele goede zaak. Het tweede is, dat het Drenthe College en Stenden daarbij betrokken zijn. Een derde punt is dat we ook steun krijgen van Economische Zaken, dat mag niet onbenoemd blijven. En voorzitter, het sluit goed aan bij de situatie in Zuidoost-Drenthe. We zijn ontzettend bezorgd over de sociaaleconomische positie van die regio. En daarom verdient dat ook deze steun. Ik snap werkelijk absoluut niets van Van Dekken. Hij haalt stikstof erbij. Ik weet niet wat hij allemaal denkt, maar dat mag hij in tweede termijn eens uitleggen, want ik snap er echt niks van. Het gaat om een heel concreet Statenvoorstel en we sluiten ons helemaal daarbij aan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, maar we geven mijnheer Van Dekken helemaal geen tweede termijn. Dat proberen we te voorkomen natuurlijk. We gaan verder met de ChristenUnie, mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel. Voorzitter, ik kan mij goed aansluiten bij de lovende woorden van de andere fracties. Mooi dat op deze manier belangrijke werkgelegenheid behouden wordt. Ook mooi dat er geïnvesteerd wordt in de scholing. Mooi bedrijf, dat ook echt vernieuwend bezig is. Eén vraag die wij hebben is: We stellen hier geld voor beschikbaar, eigenlijk een beetje analoog aan de vorige discussie, hoe groot is de pot? En hoe gaan we ook daarin prioriteiten? Misschien kan de gedeputeerde daar in de kantlijn nog wat over zeggen, maar met dit voorstel kunnen wij instemmen.

De voorzitter: Dank u wel, ik ga verder met de fractie van de PVV, mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Voorzitter, dank u wel. Heel veel is al door mijn voorgangers gezegd. Ook wij zijn blij dat er werk blijft behouden in Zuidoost-Drenthe. Dat is natuurlijk altijd mooi. Wij hebben nog wel even een paar vragen. In dit stuk wordt aangegeven dat er op dit moment ruim 200 medewerkers werkzaam zijn. En later in het stuk wordt er weer gesproken over, dat er na de opbouw van de nieuwe productielijn er 140 fte-plaatsen zijn. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar? En wat heeft dit voor invloed op de huidige medewerkers? Zijn er straks medewerkers die gedwongen ontslag gaan krijgen? Dus, hoe is dat geregeld? En wij vinden het wel jammer dat inderdaad de productie van bloedtransfusie apparatuur straks verdwijnt. Was het niet mogelijk om deze beide productielijnen naast elkaar neer te zetten? Is daar ook uitgebreid over gesproken? De financiële onderbouwing zoals die is neergezet bij dit besluit in punt 3, misschien ligt het aan mij, maar daar werd ik niet vrolijk van. Ik snap eigenlijk na 10x lezen nog steeds niet wat er nou bedoeld wordt. Dus misschien dat de gedeputeerde daar nog duidelijkheid over kan geven. Dat mag eventueel later ook schriftelijk. Verder zijn we ook nog zeer positief over bedrijfsschool die er gaat komen, ook omdat er veel samenwerking wordt gezocht met de lokale scholen. We hopen inderdaad dat dat in de toekomst vele vruchten gaat afwerpen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de SP wordt weer vertolkt door mijnheer Van der Meijden. U heeft het woord.

De heer Van der Meijden: Dank u wel voorzitter. De SP onderschrijft dat werkgelegenheid een belangrijk speerpunt is voor de provincie Drenthe. Ik stel vast, dat het grote internationale bedrijf wereldwijd actief is op 65 locaties, haar activiteiten in Zuidoost-Drenthe wil omvormen van productie van bloedtransfusie apparatuur naar productie van klinische voeding. Een respectabele investering van € 150 miljoen, met een uitloop van € 50 miljoen. Ik nam aan dat de consequenties voor het zittende personeel in kaart zijn gebracht. Dat er met de werknemersorganisaties hierover afspraken zijn gemaakt in de vorm van een sociaal plan, als vangnet, inclusief de omscholing van het personeel. Maar tot mijn spijt moet ik constateren dat in het onderhavige Statenstuk de situatie nogal rooskleurig wordt voorgesteld. Het bedrijf had aanvankelijk 325 werknemers in dienst. Nu nog 200, waarvan er 50 inmiddels hun ontslag hebben gekregen, voornamelijk vrouwen met een dienstverband van tientallen jaren. De werknemers hebben in 2015 twee weken moeten staken om een goed sociaal plan af te dwingen. Het trieste is, dat de FNV via de rechter naleving van het sociaal plan heeft moeten afdwingen. Er is feitelijk sprake van gedeeltelijk behoud van werkgelegenheid. 50 van de 200 werknemers zijn inmiddels ontslagen, dus een teruggang in werkgelegenheid. Dus van de huidige 200 werknemers gaan er maar 150 mee. Van het begin af aan dus een vermindering van de werkgelegenheid van 175 banen. De oude activiteiten worden verplaatst naar de Dominicaanse Republiek, waar de lonen fracties zijn van het minimumloon in Nederland. Een fooi voor maximale winst. Kortom, ik kan niet zeggen dat ik een goed gevoel heb bij MedFood. Zo ook niet bij de inhoud van het Statenstuk, zoals gezegd: te rooskleurig en verhullend. Het is zeker geen sociale onderneming en het is gefocust

op winstmaximalisatie ten koste van het personeel. Als ze de kans krijgen tenminste, een soort 'voor corona mentaliteit'. Er wordt ook aangegeven dat de werkgelegenheid op termijn zal worden uitgebreid. Het is maar de vraag wat je vindt van toename. Van het voorgestelde behoud is geen sprake. Wil de gedeputeerde aangeven wat hij verstaat onder behoud en toename? Of spreken wij hier alleen maar over minder minder? Dat plan, de omscholing van het zittende personeel en het toekomst benodigd personeel, zal plaatsvinden in de Smart Nutrition Skills Company School. De vraag komt naar voren of naar boven waarom een dergelijk grote internationale organisatie subsidie moet ontvangen voor het omscholen van het zittende personeel. Zeker gezien in verhouding tot de investering van € 150 miljoen tot € 200 miljoen, hetgeen ik voorgaand heb opgemerkt. Vervolgens zou ik graag meer willen weten over de constructie bedrijfs-school versus regulier onderwijs.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meijden, uw spreektijd is eigenlijk om. Kunt u afronden?

De heer Van der Meijden: Ja. Eén zin nog. Hoe wordt een en ander vorm gegeven en welke verplichtingen worden over en weer aangegaan? Bijvoorbeeld de kennis van het bedrijfsschoolgedeelte met het regulier onderwijs. Het lijkt me helaas bittere noodzaak de activiteiten van Med-Food op de voet te blijven volgen en de verantwoordingen te eisen, ook tussentijds, van de besteding van het subsidiegeld. Ik dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, maar er is een vraag van mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Ja, ik heb een vraag. Begrijp ik goed van de heer Van der Meijden dat hij tegen het voorstel is?

De heer Van der Meijden: Ik verbaas mij dat een dergelijke onderneming nog subsidie moet krijgen.

De heer Pormes: Maar heel kort, bent u voor of tegen?

De heer Van der Meijden: Gezien de behouding en het behoud van werkgelegenheid kan ik hem alleen nog maar wel op een goede controle met betrekking tot de subsidie, zoals ik in mijn laatste zin gezegd heb.

De heer Pormes: Dus u bent voor?

De heer Van der Meijden: U krijgt mijn antwoord. Als het u niet bevalt, het is prima zo, want het is mijn antwoord. Dan is ... ..

De voorzitter: De heer Pormes nog even.

De heer Pormes: Dan is mijn vervolgvraag: Wat levert dat nou op aan werkgelegenheid als u zou besluiten om het niet te doen?

De heer Van der Meijden: Dat is een dilemma waar wij voor staan en feitelijk een soort chantage van het bedrijf zelf. Want zo'n organisatie kan dat zelf makkelijk opbrengen. Ik vind eigenlijk, als je een activiteit gaat veranderen als organisatie, dat je de verplichting hebt naar het personeel om dat op eigen kosten te doen.

De heer Van Dekken: Voorzitter.

De voorzitter: Een vraag van de heer Van Dekken, CDA.

De heer Van Dekken: Voorzitter, toch nog even een vraag aan de heer Van der Meijden, want ik snap wel dat mijnheer Pormes de integrale aanpak die wij als CDA zien niet helemaal snapt, maar nu toch even in de richting van mijnheer Van der Meijden. Kijk, bent u het niet met ons eens, dat die werkgelegenheid juist in Zuidoost-Drenthe heel specifiek steeds geborgd moet worden? En zit in dit soort van initiatief niet een geweldige kansberekening om de economische groei ten faveure van de regio mogelijk te maken?

De voorzitter: Mijnheer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Als je kijkt naar de aanvang van het bedrijf, toen waren er 325 arbeidsplaatsen. Inmiddels is het geslonken naar 150. Dus de vraag, en je behoudt er dan mogelijk 150, maar ik weet ook niet wat er op termijn gaat gebeuren. Dus de vraag is: Moeten wij overheidsgeld steken in een organisatie, die naar mijn gevoel een asociaal beleid voert met betrekking tot het personeel? Die 50 mensen ontslaat, te willen lozen, als een natte dweil aan de kant gooit, zonder naleving van een sociaal plan. En de vraag vind ik zeer bedenkelijk, dat wij zo'n organisatie moeten steunen. Ik kan meegaan met de steun, maar dan moet er ook zeer goede controle zijn op de besteding van de middelen en ook als het gaat om de uitwisseling met betrekking tot het regulier onderwijs. Als er aan die voorwaarden niet kan worden voldaan, dan zullen wij daar nader over beraden.

De voorzitter: Mijnheer Van Dekken nog kort.

De heer Van Dekken: Dat zijn toch grote woorden mijnheer Van der Meijden: asociaal beleid, dat soort dingen. Maar ik begrijp dat u eigenlijk zegt: Onder deze condities en als we dat goed volgen, natuurlijk wachten wij net als u de antwoorden daarop van de gedeputeerde af, maar dan zegt ook de SP-fractie een mooie ontwikkeling en dat zouden we wel kunnen steunen.

De heer Van der Meijden: Wij zijn altijd voor behoud van werkgelegenheid, maar we willen even goed bekijken onder welke condities dat gaat. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee is de bijdrage van de SP ten einde en gaan we verder met de fractie van D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. Voor Emmer Compasuum en omgeving is het een zeer goede ontwikkeling dat het bedrijf Fresenius Kabi Nederland BV voor € 150 miljoen wil gaan investeren in de bedrijfslocatie in Emmer Compasuum. Voor de werkgelegenheid en economische ontwikkeling is deze investering van groot belang voor dit gebied. Dat de provincie met de gemeente Emmen een bijdrage leveren aan de bedrijfsschool, die om- of scholing van de nieuwe en bestaande medewerkers gaat verzorgen, begrijpen wij. Wel vragen wij ons af: Hoe zeker zijn de investeringen van Fresenius en zijn er ook garanties voor de toekomst? Het kan namelijk niet zo zijn dat wij als provincie € 1,5 miljoen investeren in het opleiden van personeel op een bedrijf dat met de financiering niet rondkomt, of op een bedrijf dat op korte termijn de activiteiten in de fabriek in Emmer Compasuum gaat inkrimpen of staken. Graag horen wij van de gedeputeerde wat voor zekerheden er zijn voor de toekomst van de vestiging in Emmer Compasuum. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar Forum voor Democratie, mijnheer Velzing. Moment graag. We gaan even zorgen dat uw microfoon aanstaat.

De heer Velzing: Ja, u heeft gelijk.

De voorzitter: Dank u.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Het is allereerst goed om te horen dat een internationaal bedrijf als Fresenius een significant groot bedrag sinds jaren € 150 miljoen investeert in een locatie te Emmer Compasuum Voor een economisch minder sterke regio zijn dit geen alledaagse bedragen. Een dermate groot bedrag biedt dan ook tal van mogelijkheden aan werkgelegenheid en ontwikkelingen in de regio. Met het groeiende belang van de Life Sciences & Health sector zullen naar verwachting echter ook de eisen aan een werknemer voor een dergelijke werkplek bij een bedrijf als Fresenius in deze specifieke sector stijgen. In een regio met een gemiddeld lager opleidingsniveau is het belangrijk dat de regio aansluiting weet te vinden om van deze grote investering te kunnen profiteren. Een investering voor maat- en praktijkgericht onderwijs, zoals een bedrijfsschool, hoort hierbij tot de mogelijkheden Als Forum voor Democratie vinden wij het dan ook belangrijk, dat bedrijven en onderwijsinstellingen samen meer verantwoordelijkheid dragen om zo te voldoen aan de kennis- en onderwijsvraag binnen de regio. Het is dan ook positief om deze aanvraag vanuit het bedrijfsleven zelf te behandelen. Dergelijke innovatie is nodig om aan de vraag van gekwalificeerd personeel te kunnen voldoen, wanneer er specifieke behoefte is aan bepaalde kennis of praktijkgerichte ervaring. Door het opzetten van een dergelijke bedrijfsschool werkt het bedrijf dan ook niet alleen aan behoud en ontwikkeling van banen van de huidige werknemers, maar draagt het zoals benoemd in de punt 1.4 ook extern en breder bij aan de regionale ontwikkeling door het delen van de opgedane kennis met belanghebbenden instanties zoals bedrijven en het onderwijs. Hetgeen ervoor zorgt dat de huidige ontwikkelingen niet alleen tijdelijk zijn, maar ook op lange termijn perspectief bieden voor de werkgelegenheid en ontwikkelingen van de regio. Als Forum voor Democratie stemmen wij voor het verstrekken van de aangevraagde subsidies en zijn we het eens met het voorgestelde besluit. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik nog twee sprekers te gaan. Allereerst het woord aan mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel. De Partij voor de Dieren kan best kort zijn, want wij sluiten ons aan bij de bijdrage van de SP. Ook wij willen garanties en voorwaarden stellen aan de subsidie. En dat was onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel en dan als laatste mijnheer Steenbergen van Sterk Lokaal Drenthe.

De heer Steenbergen: Voorzitter dank u wel. Als laatste aan het woord, dan zijn er al heel veel mooie lovende woorden gezegd over dit initiatief. Wij van Sterk Lokaal vinden het ook een fantastisch initiatief. Investeren in werkgelegenheid, meer werkgelegenheid, toekomstperspectief voor het bedrijf, innovatie, dat zijn allemaal mooie woorden die die helpen om in Zuidoost-Drenthe, wat toch een moeilijk gebied is qua werkgelegenheid, om daar toch weer ondersteuning aan te geven, waardoor zij op een goede manier toch daar weer werkgelegenheid creëren. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee hebben we de eerste termijn beëindigd en gaan wij over naar de gedeputeerde, die zijn camera nog wel even weer aan moet zetten. Dat is bij deze gebeurd. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ja voorzitter, dank. En ik dank ook de vele fracties voor de lovende woorden die ze gesproken hebben over het initiatief van Fresenius Kabi om in Emmen het bedrijf weer te upgraden en weer toekomstbestendig te maken. Voorzitter, er is door een aantal ook gezegd: Maar als vanuit dit college, maar ook deze gedeputeerde, als er één gebied, als er één locatie zou zijn waarvan je zegt, we gaan er alles aan doen om werkgelegenheid te behouden, dan is dat in deze regio en in dit gebied. Fresenius Kabi is een groot bedrijf, heeft een grote locatie in Emmer Compasuum en ik moet er niet aan denken dat het bedrijf zou vertrekken. Ik neem afstand van de woorden die de heer Van der Meijden gebruikt heeft over het bedrijf. Ja, het bedrijf is gekrompen, maar dat zijn marktomstandigheden. En ik denk, dat is in de wereld en u kunt het niet eens zijn met hoe de handel in de wereld gaat, en dat snap ik van de SP, maar ik denk dat dit bedrijf kijkt aan het eind van, hoe houd ik het hoofd boven water. En natuurlijk betreuren wij het dat er van de 350 banen er straks nog een 200 over zijn. Maar we kunnen ook niets doen en dan is er straks misschien niets meer over en dan was er niet geïnvesteerd. Als het trouwens gaat om de zekerheid. Ik ben er geweest, in het bedrijf. Het is ongekend mooi wat daar neergezet is en hoe het bedrijf geïnvesteerd heeft. De investering is inmiddels ook al gereed. Men is aan het proefdraaien. Men is aan het opstarten, men is volop bezig met de mensen om te kijken... het vraag nieuwe skills van die mensen. En ja, dan heeft de heer Velzing daar denk ik de juiste woorden voor gebruikt in zijn eerste bijdrage. En dan is het goed om in deze regio, waar het opleidingsniveau gemiddeld wat lager is, te kijken hoe je bij de aansluiting komt voor onderwijs, arbeidsmarkt en kennisinstellingen. En nogmaals, men hoeft dus niet te twijfelen of er geïnvesteerd wordt...

De voorzitter: Interruptie van mijnheer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Ik zou wel mijnheer Brink willen vragen, wat vindt hij dan van de opstelling van het bedrijf met betrekking tot de totstandkoming van het sociaal plan, het ontslag van 50 dames die tientallen jaren daar gewerkt hebben, en proberen onder het sociaal plan uit te komen en dat het via de rechter allemaal afgedwongen moet worden? Het bedrijf is inmiddels opgestart. Dus in die zin is ook een subsidie misschien niet eens meer nodig.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, er hebben een aantal partijen iets gevraagd. Het enigste wat ik kan melden, kijk ik ga niet tussen de vakbonden en een bedrijf in zitten. Ik betreur het als het daar niet goed uitkomt, maar dan is er een rechter in tussenkomst en die doet een uitspraak. En ik weet niet anders dat het bedrijf zich daaraan houdt. Ik betreur dat op zich, maar dat is niet aan mij om daarover te oordelen. Ik weet wel dat er een sociaal plan is. Ik weet dat het plan gehoord is. En ik weet ook trouwens, want we hebben nog mensen gesproken toen ik er geweest ben, dat men toch wel verwacht dat meer dan 90% van de mensen die daar nu werken, ook de slag kunnen maken om straks in het nieuwe bedrijf aan de gang te kunnen gaan. En ik denk dat dat een mooi getal is. Laten we dat koesteren.

De voorzitter: Interruptie van de VVD-fractie, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u voorzitter. Even voor de duidelijkheid aan mijnheer Brink: Klopt het dat die dames waar mijnheer Van der Meijden het over heeft en die daar al tientallen jaren hebben gewerkt, dat die een ontslagvergoeding hebben ontvangen van € 80.000 per persoon?

Gedeputeerde Brink: Dat weet ik niet. Ik vind dat ook niet aan mij. Ik ga ervan uit dat dat op een nette en correcte manier gebeurt binnen de Nederlandse wet- en regelgeving. Ik weet het niet. Ik focus mij op hetgeen waar we als provincie het verschil kunnen maken. Maar dat doen we met bedrijven die rechtvaardig zijn voor mijn gevoel en ook dit is een net bedrijf. Het is een grote speler en ik ben er heel trots op dat juist dit bedrijf... ik zei al even iemand noemde ook EZK, Maarten Camps is mee geweest destijds naar Duitsland en heeft mooie woorden gesproken ook richting dat bedrijf en ik denk dat dat er mede toe bijgedragen heeft dat ze ook hier in de regio blijven. Want het had ook gekund dat het gehele bedrijf was vertrokken. En dan was de ramp niet te overzien geweest, ook trouwens ruimtelijke ordening technisch gezien in Emmer-Compasuum. Voorzitter, toch even een aantal vragen. Sociaal plan heb ik gezegd, dat is er. Men verwacht dat 90% van de mensen meegaat en het levert een uitbreiding. Het plan is klaar. Ik moet eerlijk zijn naar u toe: Ik ben er geweest en ik heb eigenlijk een voorstel gedaan: Ik hoor graag via de griffie van u, als u ook daar eens een kijkje wil nemen. Mits het om corona-omstandigheden kan. Ik zou bijna zeggen, ik hoop eigenlijk dat u daar ja op zegt. En dan kunnen we ook na de zomer, het bedrijf is bereid u te ontvangen, eens zien hoe mooi het bedrijf weer opnieuw geïnvesteerd heeft en wat er neergezet is. Dus dat hoor ik dan graag. Maar het bedrijf is zeker bereid u te ontvangen. Voor fase 3 zijn geen toezeggingen gedaan. De controle is streng. Ja, wij gaan natuurlijke controleren wat er met dit geld gebeurt. Er wordt een project van gemaakt, waar ze ook zelf middelen in steken en waar wij middelen bij doen en de gemeenten. Aan het einde van de rit wordt er strak gecontroleerd of er aan de voorwaarden wordt voldaan. Sociaal plan. Ik heb er al iets van gezegd richting de SP. Ik zit iets anders in de wedstrijd dan u. Ik snap wel, u komt altijd op voor de mensen die het moeilijk hebben. En ja, die regio heeft het moeilijk. En ja, er zijn mensen afgevallen, maar laten we... Dan kunnen we ook niets doen, maar laten we ons nu concentreren: Dit voorstel gaat over de nieuwe investeringen van € 150 miljoen in die regio, waar trouwens ook heel veel lokale aannemers bij betrokken zijn geweest. En ik denk dat dat ook goed is. Er zijn al heel veel mensen dus, ook uit de regio, die er nu iets aan gehad hebben. En daar doen we het denk ik voor. En dan, die controle is er en ik deel uw woorden over het bedrijf dan ook zeker niet. Volgens mij zei opnieuw de ChristenUnie: Hoe gaan we hiermee om? Wij hebben vanuit... Wij hebben een potje 'versterking economische structuur', fes. En het zou misschien best nog een keer vaker voorbijkomen, dat wij voor bedrijven waar veel werkgelegenheid mee gemoeid is, proberen op een manier zoals hier, met name vaak onderwijs... want je kunt niet zo steun geven, je mag maar steun aan een bedrijf geven tot pakweg € 200.000 en dat ook nog maar 1x in de 3 jaar, tenzij het op een steunkaart staat. Dus daar zijn strakke regels aan verbonden. Maar wij kijken wel degelijk af en toe: Kunnen wij bedrijven ondersteunen zoals deze? Als het gaat om grote werkgelegenheid, maar ook werkgelegenheid in de regio als laagwaardiger werkgelegenheid, of mensen die het moeilijk hebben om een baan te vinden. Misschien kom ik nog wel met een voorstel voor een bedrijf uit Assen bij wijze van spreken. Kortom, er lopen een aantal zaken, dat wij wel degelijk proberen bedrijven aantrekkelijk te maken, dat ze in onze provincie willen. En ja, daar zijn middelen voor die vanuit die fes-middelen, versterking economische structuur, daar ook voor bedoeld zijn, zoals ook in de rest van Nederland wel gebruikelijk is. En die voorstellen komen ook naar u toe. Alhoewel, dit had zonder toestemming gekund, maar ik vind het wel reëel, als het om zoveel geld gaat, om u mee te nemen in deze besluiten die we daarin nemen. Voorzitter, volgens mij heb ik de vragen hiermee gehad. Onderwijs Stenden, heb ik erbij betrokken. Ik dank iedereen voor de steun. Stikstof misschien nog even. Volgens mij zei het CDA iets van: Wat kies je nu, hoe breed wil je het zien. Ik

moet eerlijk zijn, daar heb ik niet bij stilgestaan toen deze vraag bij mij kwam. Want dan is er maar één zaak: Hoe houd je Fresenius in Emmen en hoe houd je de werkgelegenheid vast? En hoe zorg je er dan voor dat er € 150 miljoen geïnvesteerd wordt? In algemene zin ben ik niet iemand die, u noemt ook even stikstof... Als er een is die wel iets van stikstof weet... Dat houdt mij al 30 jaar bezig, al voordat ik gedeputeerde werd en ook vanuit een andere hoedanigheid. Maar ik ben geen doemdenker. Ik wil kijken naar oplossingen en dan kijk ik ook maar even naar de rest van Nederland. Laten we maar oppassen dat het probleem in Drenthe groter is dan in de rest van Nederland. We hebben relatief gezien misschien wel veel natuur, maar relatief gezien weinig stikstof uitstotende bedrijven. Ik ben, laat ik maar heel helder zijn, ik pas ervoor om mijn economische ambities op voorhand te laten leiden door dingen die misschien niet kunnen. Dat gaan we dan zien, dan gaan we oplossingen zoeken, daar gaan we creatief naar kijken. Maar in dit geval was dat ook niet nodig en voldoen we aan wet- en regelgeving. En ik denk dat ik iedere keer zal gaan kijken hoe wij onze economie kunnen versterken en hoe wij werkgelegenheid kunnen genereren? U noemde het grote plan, het Deltaplan, waar ook aan gewerkt wordt vanuit de regio om te kijken hoe we de krimp kunnen tegenaan. Woningbouw, bereikbaarheid en economie, dat gaat hand in hand en we kunnen die trouwens natuurlijk alleen maar onderhouden als we een goede economie hebben, zodat we het kunnen betalen. Voorzitter, volgens mij heb ik alle vragen gehad, maar ik zag een paar handjes.

De voorzitter: Ik zie ook een paar handjes. Mijnheer Van der Meijden was de eerste en daarna de heer Van Dekken. Mijnheer Van der Meijden, u heeft het woord.

De heer Van der Meijden: Ik zou de heer Brink nog willen vragen wat hij verwacht dat de toename zal zijn van de werkgelegenheid. Daar wordt ook veel in het stuk over gesproken: De verwachte toename, zeker als de € 150 miljoen nog een keer wordt geïnvesteerd. We praten in ieder geval niet over 200 maar over 150 werknemers op dit moment. Wat verwacht de heer Brink hiervan?

De voorzitter: Simpele vraag, simpel antwoord. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Zo simpel is het niet, want ik moet eerlijk wezen, die exacte getallen... We gaan ervan uit dat als we niets doen, dan verdwijnen er zo'n 200 banen. 150 zijn zeker gesteld. Volgens mij praat je in een volgende fase weer over 200. Het is natuurlijk nog een toekomstmuziek in de zin van, hoe succesvol zal het zijn. Men heeft zeker het idee om nog meer te investeren, ook in fase 2 en 3 nog. Dus ik zie wel... Je kunt bijna zeggen, die 150 is ook een toename, anders waren ze gewoon verdwenen. Zo kun je het ook uitleggen.

De voorzitter: En er was een vraag van mijnheer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter. Wat een prachtige zin trouwens gedeputeerde Brink. Ik 'PAS' ervoor op het moment dat hier de stikstof voorbijkomt. Maar kijk, geen misverstand. Ook wij zijn enorm voor deze versterking van de economie en wij zien ook heel goed dat ons college daar krachtig mee aan de gang is. En ook op het moment dat u zegt, juist ook vanuit dat potje versterking fes, op het moment dat er een ander bedrijf bijvoorbeeld in Assen daar ook nog een beroep op zou willen doen... Nou kent u ons als een uitermate redelijke club die daar altijd op de inhoud goed naar gaat kijken. Alleen, mijn zorg zit nu even of wij in de integraliteit, dus economische ambitie, economische koers, niet ergens in de problemen komen rondom woningbouw, RES-plannen en alles wat we daarover nog te roepen hebben. En dat is wat ik bedoelde met dat woord 'integraliteit', dus het samenstel van belangen zou je kunnen

zeggen, die daarbij in beeld zijn. Misschien dat de gedeputeerde daar nog iets op kunnen reflecteren.

De voorzitter: Dat wil de gedeputeerde vast wel doen en dan heb ik daarna nog mevrouw Zuiker en mevrouw Kort in de wachtkamer. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ja, voorzitter. Ik heb ook ruimtelijke ordening in de portefeuille. En volgens mij is er in Drenthe nog ruimte op dit moment in bestemmingsplannen en in plannen die bij de gemeenten liggen voor pakweg een 15.000 woningen, waar collega Kuipers over gaat. Onze ambitie zou misschien wel zijn dat we meer willen, maar laat dat in het Deltaplan naar voren komen. Laat ik daar nu geen uitspraken over doen. Maar ik denk wel, aan de ene kant koester ik de ruimte en de groene provincie die we hebben. Tegelijkertijd heb ik al gezegd: we willen ook banen genereren. JA21 zei daar iets over en ook andere partijen. We zullen ook economie moeten hebben. We zullen ook mensen werk moeten gunnen. Dat we inderdaad niet alleen een woonprovincie worden, maar dat er ook banen dichtbij zijn. Zodat mensen niet hier gaan wonen en in Amersfoort gaan werken, waardoor de reisbewegingen toenemen. Kortom, wat mij betreft gaan bereikbaarheid, wonen en economie gelijk op. In dit geval is er eigenlijk geen keus. Ik snap dat u zegt: Ik wil misschien wel een diepere discussie over de economische koers. Dat zou kunnen, maar in dit geval denk ik dat er een bedrijf is dat in bloedtransfusie zat en zegt: Ik wil wel vloeibare voeding voor sport en voor gezondheid maken. Dan heb je niet veel keus. Ik snap wel wat u aangeeft, maar we zitten natuurlijk... Als provincie probeer je het verschil te maken in de ontwikkelingen, die je eigenlijk in de toekomst voor je ziet. Met een normale economie doen wij niet mee, want laat dat helder zijn, die moet zichzelf bedruipen. Wij proberen hier en daar een verschil te maken. En dan zien we dat heel veel inzetten op circulaire-economie biobased, ook wel vergroening, verduurzaming. Kortom, dat zijn wel de termen die wij dan proberen te gebruiken. En innovatie natuurlijk. Wij hebben daar ook... wij krijgen vanmiddag nog een stuk over robotisering en automatisering. Daar probeer je een bedrijf toekomstbestendig te maken en het verschil te maken. En ik ken ook de problematiek. En je hoort mij ook niet zeggen dat het allemaal een appeltje en eitje is, want er zijn vele uitdagingen ook hier, ook in wet- en regelgeving. Daar moeten we dan met elkaar verstandige keuzes in maken. Maar deze gedeputeerde zal in ieder geval alles aangrijpen voor banen voor onze mensen, en ook banen met name misschien wel voor die onderkant, en banen in de regio Zuidoost die het zo nodig heeft. Daar ga ik voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan even weer terug naar dit agendapunt sec en daarover had mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren nog een vraag.

Mevrouw Zuiker: Wij hoorden in de bijdrage van de gedeputeerde twee punten die ons wel een beetje een bevreesden. De eerste is dat de gedeputeerde steeds zegt, dat hij niet oordeelt over hoe er met personeel wordt omgegaan. En het lijkt mij juist dat de maatschappelijke verantwoordelijkheid van een bedrijf zeker een rol moet spelen als wij subsidie geven. Dus ik zou zeggen: Dat zou ik echt wel beter in het vizier houden. Dat is het eerste punt. En tweede punt is, dat de gedeputeerde ook steeds zegt: De ellende is niet te overzien en als we nietsdoen dan scheelt het zoveel banen. Het wekt wel de indruk, dat gedeputeerde behoorlijk onder druk staat om veel geld aan dit bedrijf te geven, zodat die banen er ten minste voorlopig nog even blijven. Hoe gaat de gedeputeerde met die druk om?

De voorzitter: Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Deze man slaapt nog goed, als u dat bedoelt. Ik probeer... We moeten wel oppassen dat we er niet een karikatuur van maken. Als het gaat om wet- en regelgeving is het niet aan mij maar aan de rechter en aan anderen om een oordeel te geven of men zich houdt aan een goede regelgeving. En ja, dat moet een vereiste zijn. En ja, er is een sociaal plan. En het spijt mij heb ik al gezegd, dat het door de rechter afgedwongen is. Dat heb ik meegekregen. Dus laat dat helder zijn dat mij dat spijt. En dat het een voorwaarde is voor de provincie wat we doen. Ik vind het lastig om op die andere vragen antwoord te geven. Ik sta niet onder druk, maar ik zal niet ontkennen, dat ik wel zorgen gehad heb over de werkgelegenheid van de mensen in Emmer-Compascuum. En dat mag u druk vinden, dat vind ik een verantwoordelijkheid die op mijn schouders rust als gedeputeerde economie, dat ik zorg heb voor mensen in Emmer-Compascuum, die al generaties misschien bij dit bedrijf werken, waar een complex staat van misschien wel meer dan 10 ha midden in het dorp, dat ik grote zorgen had in de tijd daarvoor of dit rondkwam, of hier ruimte voor was, of die mensen hun werkgelegenheid konden behouden. En als ik hoor over € 150 miljoen aan investeringen en eventuele fases daarna, en je weet welke richting het bedrijf op gaat, is er voor mij geen maar dan ook geen enkele twijfel over het voorstel wat nu voorligt, waarbij mensen in de regio omscholen, waar we weer nieuwe producten gaan maken, waar weer geïnvesteerd is, waar bouwbedrijven bij betrokken zijn geweest en dat voel ik niet als een druk, maar wel als een verantwoordelijkheid. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zat even op de punt te wachten en toen werd het een hele lange zin. Maar mijnheer Pormes wilde hier even op reageren en dan kom ik daarna bij mevrouw Kort. Mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Dank u wel voorzitter. Nee, ik heb een vraag aan mevrouw Zuiker: Heeft zij ook kennisgenomen van de berichtgeving van de FNV over dit punt? En ik vind het wel aardig, omdat de heer Van der Meijden slechts ten dele citeert uit het stuk, dat ik ook heb gelezen, en waardoor ik tot een andere conclusie ben gekomen. Zo slecht is het niet gegaan. Lees het stuk van de FNV maar. € 80.000. De discussie ging niet dat ze dat niet wilden, de discussie ging over 'met factor 1 of 1,3'. Zij wilden de factor 1 geven bij de ontslagregeling. Maar zij hebben van de rechter 1,3 gekregen. Uitstekend, en dat voeren ze ook keurig uit.

De voorzitter: Dat is geen vraag verder.

De heer Pormes: Mijn vraag was, of mevrouw Zuiker kennis heeft genomen van datzelfde artikel.

De voorzitter: Daar kan mevrouw Zuiker kort even op reageren. Mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Ik neem kennis van het feit dat het sociaal plan bij de rechter moet worden afgedwongen en dat geeft mij al een indicatie hoe het bedrijf er in staat.

De heer Pormes: Dan moet u kennismaken van het hele dossier.

De voorzitter: Mijnheer Pormes, dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Kort van de PVV.

Mevrouw Kort: Voorzitter dank u wel. Ik had nog de vraag gesteld aan gedeputeerde of het niet mogelijk was om deze productielijn naast de oude lijn te laten lopen. Ik moet zeggen: De bijdrage van de heer Van der Meijden heb ik toch ook wel met verontrusting aangehoord. Ik heb ondertussen een beetje rekenwerk gedaan. Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat straks 90%

van de huidige medewerkers waarschijnlijk kan blijven. Dan ga ik ervan uit dat op dit moment dus 150 medewerkers nog aanwezig zijn, omdat er al 50 weg zijn. Dat zou inhouden dat er nog weer 15 mensen weggaan. En als ik dan kijk, want een tijdje terug, enkele jaren terug, had het bedrijf nog 325 medewerkers in dienst, dat wordt straks dus slechts 135 personen. Dus we hebben op dit moment al een verlies van 190 banen gehad. We gaan een subsidie geven van € 1,9 miljoen, ruim. Dus voor iedere baan die verdwenen is, gaan wij nu het bedrijf € 100.000 schenken? Ik ben het hier... Ik ben compleet in verwarring gebracht, moet ik zeggen, door de bijdrage van mijnheer Van der Meijden. Ik kan dus hier ook al aangegeven dat ik dit zeker met mijn fractie verder wil bespreken en het voor ons in ieder geval al een B-stuk gaat worden.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil me natuurlijk niet met de discussie bemoeien, maar soms is er verschil tussen medewerkers en fte's qua aantallen. Mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Ja, uw opmerking was ook precies wat ik wilde opmerken. En ik wilde ook gewoon opmerken dat de continue discussie die nu gevoerd wordt over een sociaal plan en hoe de FNV ergens tegenaan kijkt, rechterlijke uitspraak. dat is gewoon iets tussen een bedrijf, zijn medewerkers. En als daar een conflict is, dan hebben we nog een vakbond in dit land, dan hebben we een rechter. We hebben nationale wet- en regelgeving. Dat bedrijf houdt zich daar dus netjes aan. Die voert gewoon een rechterlijke uitspraak uit. Ik vind het veel te ver van het onderwerp afgaan. Dat is eigenlijk even mijn bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Daarmee creëert u ruimte voor mijnheer Van der Meijden om nog een laatste vraag te stellen wellicht. De heer Van der Meijden.

De heer Van der Meijden: Ik heb nog een vraag aan de heer Brink. Ik heb begrepen dat inmiddels de zaak al is opgestart. De vraag is: Als we nu geen subsidie geven, stopt dat bedrijf dan met de verdere opbouw van het nieuwe bedrijf? En daarnaast wil ik nog even naar de heer Blinde opmerken dat het gaat om de sfeer welke een bedrijf uitstraalt naar medewerkers. Als hij dat niet begrijpt, is dat jammer. Maar als je een sociaal plan op stakingen moet afdwingen en de naleving daarvan moet afdwingen bij de rechter, dan is er toch degelijk iets mis. Maar misschien past dat niet in uw perceptie, maar in de mijne wel.

De voorzitter: Daarom gaan we nu verder met de reactie op uw eerste vraag door de gedeputeerde, mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Dank u wel voorzitter. We zullen nooit weten of het bedrijf niet gebleven was, laat dat helder zijn. Mijn indruk is, maar dan moet u op mijn intuïtie af gaan, dat ik zeg ik... Ik heb al aangegeven de heer Camps en het bezoek is goed geweest, aan het hoofdkantoor van Fresenius Kabi. Ik heb de indruk dat het geholpen heeft. En ik heb de indruk dat wij daarmee het laatste zetje gegeven hebben. Ze hebben eenzelfde fabriek in Duitsland en ze hadden net niet hoeven doen. Maar één ding weet ik zeker: Dan was er geen bedrijfsvakschool geweest, zoals door een aantal van u ook opgemerkt is, dat er een link werd gelegd om de mensen in de regio om te scholen en bij te scholen om kwalitatief goed werk te doen. Eén ding weet ik zeker. Als het er niet gekomen was, was het einde verhaal geweest in de desolate omgeving daar in Emmer-Compascuum. Mensen geen werk. Dat risico wil ik überhaupt niet nemen. Dat is geen druk heb ik al gezegd, maar dat is een verantwoordelijkheid. Mevrouw Kort wil ik nog aangeven: Ik vind het prachtig dat u nog een keer opmerkingen wil maken en straks bij de Statenvergadering als het een B-stuk wordt, maar ik betreur het dat u aangeeft in de zorgen van de 350 mensen op de 325 die er ooit werkten, ja, dat was zo in het verleden. Maar daar gaat dit stuk

niet over. U moet nu een keuze maken en ik hoop dat u met andere fracties van mening bent, dat dit een verstandige keuze is om de mensen die daar nu nog werken... de heer Pormes heeft er van alles over gezegd en ik dank hem daarvoor, ook om de uitleg over hoe de vakbonden er in zitten, hoe ermee omgegaan wordt. Een medaille heeft altijd twee kanten en ik denk dat de heer Pormes dat goed heeft toegelicht. Ik doe dit voor de mensen in Emmer-Compasuum, ik doe dit echt niet voor het bedrijf in Duitsland. Maar de regio verdient dat we dit doen. Ik zou het heel raar vinden dat de PVV daar anders in zou zitten. En dan mag u best zeggen: Ik heb een andere mening over hoe sommige mensen in partijen in het leven staan of in de wereld staan, maar dit voorstel doet recht aan wat je voor mijn gevoel zou moeten doen. We hebben het vanmorgen over de schuldhelpverlening gehad. Wat was er gebeurd met de 150 fte, de 200 mensen die daar werkten, als we niets gedaan hadden? Wat was er met de omgeving gebeurd? Een verloederende toestand. En als ik nu kijk, ik heb al gezegd: Ik hoop dat u mee wilt gaan kijken en dan kunt u ook zelf zien wat voor een prachtig bedrijf het is geworden, toekomstgericht. En dan heb ik geen enkele twijfel dat dat binnen 1 of 2 jaar weer weg is. Garanties worden er niet gegeven, maar ik heb er een zeer goed gevoel over. En ik hoop echt dat u met ons, en ik dank alle fracties voor de woorden, met andere fracties meestemt, dat dit een stuk is waar Emmer-Compasuum recht op heeft. Laten we aan de slag gaan. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we daarmee toe aan de conclusies bij dit onderwerp. En ik constateer dat er voor dit onderwerp zeer brede steun is, ook bij de kritische partijen SP en de Partij voor de Dieren. Alleen nu zegt de PVV: wij willen het toch graag als B-stuk meenemen. Betekent dat dat het breder is dan een stemverklaring? Mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Ik heb net ook goed geluisterd naar wat de gedeputeerde zei. Natuurlijk, de werkgelegenheid is belangrijk, is zeer belangrijk zeker in deze regio. Toch zijn er ook nieuwe zaken naar boven komen. Ik wil mijzelf hier ook nog in verdiepen. Het stuk van de FNV bijvoorbeeld kende ik niet. Misschien is dat voor sommige mensen bijzaak, alleen het is wel bijzonder dat dat op dit moment bijzaak wordt genoemd, terwijl we aan de andere kant heel hoog praten over het impact ondernemen, waarbij juist belangen weer voorop worden gezet van werknemers. Dus het is nu voor mij een beetje zoeken naar wat ik aangaf, ik wil dit ook met mijn fractie verder bespreken en inderdaad op dit moment de mogelijkheid openhouden om dit bij de PS-vergadering uitgebreid nog weer te bespreken met een ieder. Mochten we als fractie toch tot de conclusie komen van, nee prima na nader onderzoek, we kunnen hiermee akkoord gaan, dan zal dit door middel van het presidium als A-stuk met stemverklaring worden aangegeven.

De voorzitter: Met uw laatste toevoeging vraag ik even of dat procesmatig allemaal haalbaar is, maar het laatste moment om aan te geven dat het alsnog een A-stuk zal worden, zal zeker in de Statenvergadering zelf kunnen. En met deze toelichting constateer ik dat het stuk, weliswaar met hele brede steun, maar toch als B-stuk verder gaat vanwege de fractie van de PVV. Daarmee is Agendapunt 8 nu volledig behandeld. Dank u wel. Dan is het nu rond 12.15 uur en stel ik voor dat wij gaan schorsen voor de middaglunch. Ik wil graag met u een vertrektijd afspreken voor Agendapunt 9. Wij kunnen zeggen 12.45 uur verder. Ik vraag of dat voor sommige mensen op bezwaren stuit, die moeten dan nu even wat roepen. Dan denk ik dat wij om kwart 12.45 uur stipt weer verder gaan met de vergadering en schors ik nu de vergadering. Eet smakelijk!

9. Agenda Impact Ondernemen Drenthe 2021-2024, Statenuk 2021-985

De voorzitter: Dames en heren, goedemiddag. Ik heropen de vergadering van de commissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie van 14 april 2021. En aan de orde is agendapunt 9, betreffende de Agenda Impact Ondernemen Drenthe 2021-2024, Statenuk 2021-985. U wordt gevraagd om daarmee in te stemmen, als u dat kunt. Ik herinner u alvast aan de spreektijd hiervoor dat is maximaal 2 minuten en ik vraag de woordvoerders om in beeld te komen. Ik zie inmiddels de volgende Statenleden: mevrouw Peeks, mijnheer Uppelschoten mijnheer Pormes, mijnheer Pragt, mijnheer Blinde, mevrouw Udinga, mijnheer Steenbergen en mijnheer Van der Meijden. Dan mis ik nog de fractie van het CDA. Mijnheer Velzing komt binnen van Forum voor Democratie. De fractie van de ChristenUnie ontbreekt nog. Partij voor de Dieren ontbreekt nog.

Merouw Peeks: Nee hoor, u heeft mij net genoemd.

De voorzitter: O ja, dat is waar ook. Ik kijk niet goed. Partij van de Arbeid. Ik ga toch beginnen met dit agendapunt en ik geef het woord aan ... mijnheer Uppelschoten is op dit moment niet zo handig. Mijnheer Pormes van GroenLinks.

De heer Pormes: Dank u wel, voorzitter. Ik heb met veel genoegen deelgenomen aan de voorbereidende informatiesessies. Wat ons zo aanspreekt, is dat deze Agenda niet gaat over de waan van de dag, maar haar luiken opzet naar de toekomst. Het past ook helemaal naadloos in een brede agenda van een post-COVID-samenleving. Niet naar het oude normaal, maar naar het nieuwe en terecht dat het MKB een hele centrale rol speelt en dat de inzet van de provincie zich richt op het stimuleren van het MKB om maatschappelijke uitdagingen actief op te pakken. Daarmee is zeker niet gezegd dat we dit niet al doen. De meesten doen al veel voor de samenleving, alleen Impact Ondernemers gaan weer een stap verder. Grotere bedrijven hebben natuurlijk de capaciteit en de middelen om hiermee aan de slag te gaan. Daarom heeft het MKB ook steun nodig. Voorzitter, het spreekt voor deze gedeputeerde, dat hij de samenleving, organisaties, bedrijven en instellingen bij elkaar brengt. Dat is een zekere voorwaarde, en ook een zekere meerwaarde van dit programma. Voorzitter, laat ik maar binnen de 2 minuten blijven. Ik heb ook een andere workshop gevolgd.

De voorzitter: Moment graag. Wil mevrouw Mensen haar microfoon uitzetten? Gaat u verder, mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Voorzitter, onlangs hebben we een lesje gekregen over indicatoren Investeringsagenda en deze agenda voorziet in een aantal doelstellingen, die wij omarmen, maar tegelijkertijd ook toetsbaar moeten maken. Het gaat er niet om dat we dat nu doen, maar misschien over enige tijd dat het college ons iets kan presenteren met indicatoren, waardoor wij die doelstellingen tussentijds kunnen toetsen. Volgens mij ben ik binnen de 2 minuten gebleven.

De voorzitter: Dat is correct. Ik ga verder met mijnheer Van der Meijden van de SP-fractie.

De heer Van der Meijden: Dank u, voorzitter. Ja, het is een overgang van vóór corona, vóór COVID-ondernemen naar ná COVID-ondernemen. Het is inderdaad helder dat door de COVID-19 pandemie duidelijk is geworden dat we de maatschappelijke uitdaging moeten aangaan en dat het overheidsbeleid over de achterliggende decennia hier mede debet aan is. In de inleiding staat dat op 3 maart jongstleden de speerpunten en de beoogde Uitvoeringsprogramma's hiervoor aan de Staten zijn gepresenteerd. Op 3 maart was een bijpraatsessie en ik ga ervan uit dat

er bedoeld wordt dat het nu voorliggende Statenstuk de presentatie is van de speerpunten en de beoogde Uitvoeringsprogramma's. Ten eerste verneem ik graag wat de rol van de NOM is en kan zijn, nu de investeringsdrempel nog steeds op € 50.000 ligt. Ten tweede wil ik de gedeputeerde vragen zo snel mogelijk de uitgewerkte regeling betreffende de randvoorwaarden voor te leggen, inclusief een verdere uitleg van de begrippen 'impact' en 'bouwblokmodel'. Ten derde stel ik voor om een concreet einddoel te formuleren, zodat de Statenleden bij tussentijdse meetmomenten kunnen zien of de beoogde doelen op koers liggen. Ten vierde verzoekt de SP GS eind 2021 informatie aan PS tegemoet doen komen over de nulmeting, waarbij per indicator een relatie wordt gelegd tussen het nulniveau en het gewenste eindniveau. Ten vijfde lijkt het mij, kijkend naar de aanbeveling van de NRK een goede zaak in de Agenda Impact Ondernemen de verhoudingen en werkverdeling tussen provincies, gemeenten en andere maatschappelijke partners nader uit te werken. Een heldere taakverdeling maakt inzichtelijk welke volksvertegenwoordiging het beleid controleert en/of bijstuurt, PS of de gemeenteraad. Ten zesde wil ik GS verzoeken een aparte paragraaf werkgelegenheid op te nemen. Hierin zal kunnen worden omschreven wat de bijbehorende werkgelegenheid kwalitatief en kwantitatief zou moeten zijn. Dus geen idiote flexcontracten et cetera. Goede arbeidsvoorwaarden zowel primair als secundair, aandacht voor mensen met een beperking et cetera. Kortom toepassing van goede rechtsposities. Tenslotte wil ik namens de SP, los van het bovenstaande, onze waardering uitspreken over het voorliggende stuk en dat het maar een succes moge worden. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga verder met de fractie van D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u. Vanaf het begin van deze Statenperiode heeft de D66-fractie aandacht gevraagd voor Impact Ondernemen. Bij elke gelegenheid tijdens een Statenvergadering, een Commissievergadering of werkgroepen hebben wij het belang van Impact Ondernemen benoemd. Het is dan ook een goede zaak dat nu de Agenda Impact Ondernemen Drenthe 2021-2024 voorligt ter behandeling in de commissie en de Staten en dat de provincie Drenthe Impact Ondernemen een eigen plek geeft in onze economische koers. Voor het bereiken van onze doelen is het noodzakelijk en goed dat bedrijven gaan inzetten op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Maar om dat te bereiken ben je de kopgroep Impact Ondernemers nodig. Bij Impact Ondernemen wordt het succes bepaald door de bereikte impact die het bedrijf nastreeft op het gebied van milieu, duurzaamheid, natuur, mens en samenleving en dan om het financiële rendement. De Impact Ondernemers hebben een andere bedrijfsfilosofie dan traditionele bedrijven en vragen een andere begeleiding en financiering. Dit belang en onderscheid kan niet genoeg benadrukt worden. Het is goed om te lezen in de Agenda Impact Ondernemen, dat de intentie er is om de financieringsmogelijkheden vanuit de NOM en MKB Fonds Drenthe hierop aan te passen en ook dat er naar belemmeringen in de regelgeving wordt gekeken. D66 zal deze ontwikkelingen met grote belangstelling blijven volgen en als het nodig is, dit aankarten bij de gedeputeerde en in de Staten. Op pagina 5 van de Agenda staat dat de coronacrisis een belemmering kan zijn voor de ontwikkeling van Impact Ondernemen. Als D66 denken wij juist dat economisch herstel uit de coronacrisis juist de kans is voor verandering naar een economie die gebaseerd is op het ondernemen met impact. We lezen dat Ik Ben Drents Ondernemer een sleutelrol gaat vervullen bij het stimuleren van de ontwikkeling van Impact Ondernemen en ondernemen met impact lijkt ons een goede zaak. Onze vraag is wel aan de gedeputeerde of er een gespecialiseerde adviseur wordt aangesteld, die de nodige kennis en ervaring heeft op het gebied van Impact Ondernemen. We horen graag van hem. Tot zover, bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de Partij voor de Dieren, mevrouw Peeks.

Mevrouw Peeks: Dank u wel, voorzitter. Zoals wellicht bekend zijn wij een voorstander van een radicale verandering van het huidige economische systeem, wat zorgt voor een onverantwoordelijke uitputting van de aarde. Daarom zijn we blij met het voorliggende Statenstuk, waarmee werk gemaakt wordt van Impact Ondernemen in Drenthe. De Partij voor de Dieren ziet dit voorstel als een voorzichtig begin en we pleiten ervoor dat dit de norm wordt in Drenthe en eigenlijk ook in de rest van Nederland. We zouden graag zien dat het wensbeeld dat Impact Ondernemen in 2030 zoveel mogelijk normaal is in Drenthe, wordt omgezet naar echt beleid. Het bevorderen van Impact Ondernemen lijkt nu nog wat vrijblijvend. We zouden dus graag zien dat daarop meer gestuurd gaat worden, zodat de huidige gangbare economie ontmoedigd wordt en aangemoedigd wordt om op Impact Ondernemen over te gaan. Dit komt het welzijn van de Drentse bevolking zeer ten goede, volgens onze inschatting en wij zien in Impact Ondernemen een kans om over te schakelen naar een gezonder systeem. Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar Sterk Lokaal Drenthe, mijnheer Steenberg.

De heer Steenberg: Voorzitter, kunt u mij even overslaan? Ik heb hier even wat privéomstandigheden.

De voorzitter: Ik hoor het. Heel veel sterkte. We komen straks bij u terug. Ik ga door met de heer Blinde van de fractie JA21.

De heer Blinde: Dank u wel, voorzitter. Het Statenstuk Impact Ondernemen is duidelijk opgesteld vanuit goede bedoelingen. Overheden willen een voortrekkersrol en nieuwe rijkswetgeving via een voortrekkersrol en nieuwe rijkswetgeving bedrijven motiveren en dwingen politieke doelen op dit moment, ook wel maatschappelijke vraagstukken genoemd, te omarmen en actief na te streven. Dat noemen we dan de betekenis-economie en die moet gedragen worden door Impact Ondernemers. Maar voorzitter, JA21 heeft hierbij nog wel wat bedenkingen. Waarom een onderscheid tussen Impact Ondernemers en gewone ondernemers? Is de tweedehands auto-dealer die vraag en aanbod bij elkaar brengt, zijn gezin van huis en brood voorziet, minder dan iemand die zonnepanelen verkoopt? Graag antwoord hierop. Dit document neigt namelijk naar een normatief onderscheid tussen ondernemers en dat verwerpt JA21. Alle ondernemers creëren een meerwaarde, dat is immers hun bestaansrecht. Een tweede bedenking voorzitter: is het aan overheden toevertrouwd de markt deze richting op te duwen? JA21 hecht zeer veel waarde aan het recht op vrije economische activiteit en vrij economisch verkeer, gebaseerd op particulier bezit en marktmechanisme. Individuele vrijheid staat centraal, ook op economisch vlak. Het nastreven van eigenbelang is namelijk de motor van de economie en zorgt voor welvaart voor de gehele samenleving. Alle overheden dienen dus een ondersteunende rol in te nemen, precies zoals bij de economische koers Medfood en zich te onthouden van onnodige normen, onnodige wetten en te hoge belastingen. Dat belemmert de vrije concurrentie immers. Dit is extra van belang op dit moment, gezien de faillissementenlawine die er aankomt wanneer het overheidsinfuus stopt, als COVID eindelijk verslagen is. Dus graag niet terug naar het oude normaal, maar meer economische vrijheid. Dat zorgt voor economisch herstel, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De VVD-fractie, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Wie het over Impact Ondernemen heeft, praat vooral over een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij en heel veel ondernemers in Drenthe doen dat al jaren, zonder dat daar het kaartje Impact Ondernemen aan hangt, mijnheer Pormes had het daar ook al over, en dat is natuurlijk top. Maar nu hebben de ondernemers in Drenthe

het zwaar en zuchten ze onder de coronapandemie. Zij doen hun best om niet failliet te gaan, om banen te behouden, klanten terug te winnen en wanneer zij kunnen blijven ondernemen, leveren zij een positieve bijdrage aan Drenthe en hebben zij dus impact. Voor de VVD is het belangrijk dat we het lokaal ondernemerschap stimuleren en promoten. Elke euro die in Drenthe wordt uitgegeven, blijft hier ook over het algemeen. Lokale ondernemers sponsoren lokale verenigingen, nemen mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt uit hun regio in dienst, ontwikkelen streekproducten en koken voor het lokale verzorgingshuis. Dat is pas ondernemen met impact. In het voorliggende stuk ontbreken volgens de VVD naast het lokaal ondernemerschap een aantal belangrijke zaken, want waarom wordt er in dit stuk niet gesproken over de zzp'ers? Doen zij niet mee als het gaat om Impact Ondernemen? En waarom wordt de rol van het onderwijs nauwelijks benoemd? En niet geheel onbelangrijk: hoe willen we ervoor zorgen dat die term Impact Ondernemen tussen de oren komt van de doelgroep? Want ik ben ervan overtuigd dat 90% van de ondernemers in Drenthe er geen idee van heeft waar we het over hebben als we deze term gaan gebruiken. Praat met en luister naar de ondernemers. Waar hebben zij behoefte aan en wat kunnen zij nog meer doen om impact te maken met hun bedrijf? We hopen dat dit stuk goed met alle betrokkenen wordt doorgenomen en dat wordt gekeken waar echt behoefte aan is. Ik zie mijnheer Pragt zijn vinger opsteken.

De voorzitter: Ja, mijnheer Pragt heeft een vraag voor u. Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Ja, ik heb een vraag aan mevrouw Udinga van de VVD. Weet u het verschil tussen Impact Ondernemen en ondernemen met impact? Dat is echt een wezenlijk verschil, ook in ondernemers, aanvliegroute en benadering, want u heeft het over ondernemen met impact en niet over Impact Ondernemen.

De voorzitter: Ga uw gang.

Mevrouw Udinga: Het feit dat u deze vraag stelt aan een ondernemer zegt natuurlijk al wat, want probeer deze vraag maar eens te stellen aan de gemiddelde ondernemer in Drenthe, want die zal het antwoord ook niet weten. En Impact Ondernemen is wat mij betreft ondernemen met niet winst tot doelmerk, maar een positieve bijdrage leveren. Maar wat mij betreft is ondernemen met impact waar we het echt over zouden moeten hebben.

De voorzitter: Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Deze ondernemer kan u precies uitleggen wat het verschil is en dat wil ik graag doen in een een-op-een gesprek. Maar ik denk dat het belangrijk is dat Impact Ondernemers gestimuleerd en ook ondersteund worden. Dat is net als bij andere doelgroepen en ook bij sport: je moet een kopgroep hebben die het voorbeeld geeft en dan zal de rest volgen en dan krijg je ook een goede balans tussen die twee groepen. Dan zal ondernemen met impact de grote groep zijn, maar zonder Impact Ondernemers zul je dat niet bereiken. Dat is geen vraag, maar een opmerking.

Mevrouw Udinga: Als ik daarop mag reageren? Ik weet dat Nederland 1,9 miljoen ondernemingen telt en 5.000 daarvan zijn zogenaamde Impact Ondernemingen. Dus die kopgroep die u schetst, is heel erg klein en ik denk dat de groep ondernemers met impact veel groter is en dus ook veel meer impact kan veroorzaken. Ik ga verder: we hopen dat dit stuk heel goed met alle betrokkenen wordt doorgenomen, dat wordt gekeken waar behoefte aan is. Daarbij geldt dat we verwachten dat Ik Ben Drents Ondernemer als uitvoerende organisatie kijkt naar wat haar

taken zijn en wat aan de markt overgelaten moet worden. Want we willen natuurlijk geen broodroof plegen op alle adviesbureaus, boekhoudkantoren en consultants. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan even een voorzichtige terugkeer naar huize Steenberg. Is het al mogelijk dat u uw bijdrage geeft?

De heer Steenberg: Sorry voor de overlast, maar het lukt me nu om mijn bijdrage te geven. Het leed is opgelost. Impact Ondernemen is eigenlijk ook vrij vertaald maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaam verantwoord ondernemen en zo kun je er allerlei andere termen voor bedenken. De essentie is dat de vorm voor de ondernemer de juiste maatschappelijk verantwoorde balans tussen economie, mens en milieu is. Anders gezegd: bedrijven maken mooie producten of diensten, maar daarbij denken wij ook aan de leefomgeving en de samenleving, om samen de problemen op te lossen. Daar staan wij als Sterk Lokaal in principe achter. Alleen is het wel zo dat je rekening moet houden met de ondernemers. Zij moeten daar wel de ruimte en de mogelijkheden voor hebben om hierin mee te gaan en wat de VVD net ook al aanhaalde, er staan nogal wat ongrijpbare en abstracte begrippen in. Bijvoorbeeld impact. Bij 90% van de ondernemers is dat, zoals de VVD zei, een begrip dat eigenlijk niet geldt. Maar dat geldt ook voor biobased economy en zo staan er nog een aantal termen in. Dus voor de overgrote meerderheid van de ondernemers is dit Latijn. Om werkelijk met Impact Ondernemen bij de ondernemers aan te kloppen, zullen we toch allemaal wat andere woorden op moeten schrijven, heldere taal, waarbij voor Ik Ben Drents Ondernemer een mooie taak is weggelegd om daar op een goede manier bij onze ondernemers te gaan brengen, zodat zij het ook begrijpen. Maar het begint met begrip om bij ondernemers draagvlak te creëren. Dus daar is een hele schone taak voor Ik Ben Drents Ondernemer weggelegd. Grote bedrijven zullen hier wel goed mee aan de slag gaan, maar met name de MKB en dat is toch een hele grote groep in Drenthe, zal hier veel moeite mee hebben en heeft hier veel ondersteuning bij nodig van met name Ik Ben Drents Ondernemer. Kortom, mooi initiatief, maar om de kans van slagen te vergroten, moeten we gaan nadenken over een goede, duidelijke, heldere manier van communiceren. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage en ook voor het rustgevend muziekschotje, waar we allen even getuige van konden zijn. We gaan verder met de heer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het stuk dat voorligt heeft een hele sympathieke titel en de doelen die geformuleerd worden, zijn ook heel sympathiek. Alleen er wordt gezegd dat de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN richtinggevend zijn. Dat wordt dan heel groot en heel vaag. Ik zou liever hebben dat we op het niveau van Drenthe, 2 of 3 ontwikkelingsdoelen kiezen en dat we ons daarop richten. Want als je niet zeker weet waar je het precies over hebt, dan is meestal het verschijnsel dat je heel veel woorden gaat gebruiken en ook heel veel abstracte begrippen en dat zien we ook terug in deze nota. Wat ons betreft zouden Impact Ondernemingen eerst moeten gelden. Het moeten bovenal gezonde en sterke ondernemingen zijn. Het tweede zou voor ons simpel zijn: ondernemingen die niet streven naar winstmaximalisatie, maar naar een betekenisvolle economie en winstmaximalisatie is een heilig goed bij ondernemers. Dus het zal niet eenvoudig zijn om dat te verminderen. Het derde is en dat ben ik heel erg met JA21 eens: het moet er niet toe leiden dat we 2 soorten ondernemers krijgen, fatsoenlijke en onfatsoenlijke, want dan zijn we op de verkeerde weg. En ten vierde: kritische prestatie-indicatoren, ik verwijs naar de workshop die wij gehad hebben bij de Werkgroep Programmabegroting, want juist als je dingen heel sympathiek vindt, dan moet je toch proberen om indicatoren te vinden om vast te stellen of er voortgang is en ook wanneer we

nu als PS eigenlijk tevreden zijn? Wat moet er dan gebeurd zijn? En dat is moeilijk om in dit stuk terug te vinden. Maar het idee is heel mooi, maar laten we het alsjeblieft concreet en beperkt houden, want als het zo'n grote 'wij' blijft, dan denk ik dat je de ondernemers, zeker de MKB-ondernemers, eerder doodslaat dan dat je ze stimuleert om hieraan te gaan werken. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zoek ik de Partij van de Arbeid. Mevrouw Mensen, ga uw gang.

Mevrouw Mensen: Dank u wel, voorzitter. Daar is hij dan: de langverwachte Agenda Impact Ondernemen. Het is mooi om te zien dat de motie van de Partij van de Arbeid uit 2016 voor meer aandacht voor sociaal ondernemerschap bij de NOM, er mede voor gezorgd heeft dat Impact Ondernemen in dit huis wordt beschouwd als een volwaardig onderwerp met een eigenstandige agenda. We hadden we een half jaar geleden in deze commissie nog verschillende definities van het fenomeen Impact Ondernemen. Het is prettig om te lezen wat we vanaf nu beschouwen bij de term Impact Ondernemen. Dat zorgt ervoor dat we een inhoudelijke discussie kunnen voeren over het hoe en niet meer over het wat. Er komen in de Agenda heel veel onderwerpen aan de orde en het is goed om aan heel veel zaken aandacht te willen besteden, maar dat is ook gelijk een valkuil. Te veel versnippering kan uiteindelijk leiden tot niets of heel veel hele kleine beetjes. Daarnaast is het stuk weinig concreet. Het stuk staat vol met niet-meetbare ambities, zoals meerdere gemeenten, diverse dorpen, meer arbeidsmarktpartners, meer dit en meer dat. Hoeveel is diverse en meerdere? 1, 2 of 10? Willen we hier echt een succes te maken, dan moet het echt concreet zijn met aantallen en percentages. Het zou goed zijn om na de voorgestelde nulmeting met concrete ambities te komen richting PS, zodat we het ook goed kunnen monitoren. Graag een reactie van de gedeputeerde hierop. Waar onze fractie zich het meeste zorgen over maakt, is dat het merendeel van de uitvoering van de Agenda bij derden wordt neergelegd. Voornamelijk Ik Ben Drents Ondernemer en de NOM moeten de kar gaan trekken. Je moet zorgen voor ondersteuning van ondernemers, monitoring, nulmeting, netwerk versterken et cetera. Wij vragen ons af of wij daar binnen de huidige opdracht wel de capaciteit voor hebben en of de juiste kennis in huis is. Onze vraag aan de gedeputeerde is dan ook of er een uitbreiding komt voor de opdracht, inclusief bijbehorende financiering voor Ik Ben Drents Ondernemer, om deze specifieke uitbreiding van hun ondersteuningsrol uit te voeren. Ik wil het tot slot nog even hebben over de rol van de provincie zelf. Wat gaat zij concreet doen op het gebied van Impact Ondernemen? De Partij van de Arbeid-fractie ziet hierover weinig concrete acties. Wat gaat zij doen op het gebied van eigen ... .. en verandering van subsidieverordening? In het bijzonder wil mijn fractie nogmaals met klem oproepen om deel te nemen aan de City Deal Impact Ondernemen in plaats van passief af te wachten. Als je wilt dat anderen dit onderwerp serieus gaan nemen, dan moet je dit zelf actief uitstralen en niet passief aan de zijlijn afwachten. Laat Drenthe de eerste provincie zijn die hier aan mee gaat doen en daarmee een voorbeeld stellen voor ondernemers en gemeenten in Drenthe. Wij overwegen om hier, afhankelijk van het antwoord van de gedeputeerde met een motie of amendement te komen. Deze agenda is een eerste, hele goede stap ...

De voorzitter: Mevrouw Mensen, ik had verwacht dat u nou wel bij het einde zou zijn, maar u bent ver over uw spreektijd heen.

Mevrouw Mensen: Ik heb nog één zin. Deze agenda is een hele mooie stap, maar er moet nog wel een tandje bij om er iets moois van te maken en dat zal echt concreter moeten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Het geluid van uw kant, niet van uzelf, maar wat uw microfoon produceerde, was af en toe wat moeilijk te volgen, maar met wat fantasie denk ik dat het net gelukt is. U zult straks wel horen of er wat vragen blijven liggen. Ik zie een hand bij mijnheer Pormes, die een vraag heeft.

De heer Pormes: Ja, voorzitter. Ik heb even een vraag. In mijn bijdrage heb ik ook genoemd het punt rond de indicatoren, juist om dat niet nu te bespreken, maar dat wij graag op enig moment daar wel inzicht in krijgen, omdat dit een Agenda is en er komen nog allerlei operationaliseringsfasen en dat is het moment waarin je dan praat over indicatoren. Bent u dat met me eens?

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. Zoals u het geformuleerd hebt, kan ik dat wel volgen, inderdaad. Daarom stel ik ook voor om eerst een nulmeting af te wachten en dan met concrete acties te komen. Dus daarin denken wij hetzelfde.

De voorzitter: Fijn dat u het eens bent. Dan wil ik graag de fractie van Forum voor Democratie het woord geven. Is meneer Velzing van plan een bijdrage te leveren?

De heer Velzing: Nee, ik heb geen bijdrage.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan de fractie van de ChristenUnie. Ik heb niemand in beeld op dit moment.

Mevrouw Van den Berg: Ik ben er wel.

De voorzitter: Ja, nu wel. Mevrouw Van den Berg, ga uw gang.

Mevrouw Van den Berg: Dank u, voorzitter. De ChristenUnie wil een ondernemersklimaat stimuleren dat zich richt op maatschappelijke uitdagingen, zoals bijvoorbeeld de circulaire economie, verantwoorde voedselvoorziening en bereikbare zorg. We hebben hier ook al eerder aandacht voor gevraagd onder andere samen met de Partij van de Arbeid, als het gaat om sociaal ondernemen. Daar refereerde mevrouw Mensen ook al aan. De voorliggende Agenda is daar eigenlijk ook een vervolg op en we zijn heel blij dat deze Agenda er nu ligt. Veel elementen uit de Agenda spreken ons aan. We hebben wel 2 vragen daarbij. En de eerste is best wel essentieel. Welk budget is hiervoor beschikbaar? De tweede vraag is: waar gaat onze energie op zitten? Dat is ook al door anderen genoemd. Het is een brede Agenda en er staat zo'n heel mooie grafiekje in, met aan de ene kant ondernemers die zich helemaal richten op Impact Ondernemen en de anderen die zich helemaal richten op winst. Dat geeft dan een schuine lijn. Waar gaan wij ons op richten? Als ik de teksten lees, dan vind ik dat wat ambigu en onduidelijk. Laat het vanuit de ChristenUnie duidelijk zijn, dat het wat ons betreft echt gaat om de ondernemers, de impact first ondernemers, zoals ze in het stuk worden genoemd en niet om de impact second ondernemers. Dat je daarmee echt die versnelling op gang krijgt en uiteraard is er ook allerlei steun voor impact second ondernemers, maar dat is ons huidige aanbod. We hebben natuurlijk ook al heel veel: Ik Ben Drents Ondernemer, MKB-subsidies et cetera. Dus laten we met deze Agenda en ik hoop ook met een bijbehorend budget, ook onze energie echt richten op die impact first ondernemers. Ik sluit me ook aan bij de vraag van mevrouw Mensen over onze eigen inkoop. Ik ben benieuwd hoe we op die manier daar een slinger aan kunnen geven. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en dan mis ik uiteraard nu nog de fractie van het CDA. Ik geef het woord aan de heer Zuur.

De heer Zuur: Dank u wel, voorzitter. De in deze Agenda beschreven ambitie van nu ook onze provincie kan de CDA-fractie van harte ondersteunen. We hebben dat in onze eerdere bijdrage omtrent dit onderwerp ook kenbaar gemaakt en waar nodig moties die hiertoe opriepen ondersteund. Maar de grote vraag bij het realiseren van deze ambities is hoe de provincies en dus ook onze provincie dat gaat doen en hoe wij dat als Provinciale Staten gaandeweg kunnen volgen en toetsen. Daarom heeft onze fractie zich gefocust op bijlage 3 'Meten en monitoren' en datgene wat in de beleidsbrief onder monitoring en evaluatie staat vermeld. Want als wij als Provinciale Staten dit streven relevant genoeg vinden, wij als fractie in ieder geval wel, dan willen wij voorstellen dat GS ons eind 2021, er werd al naar verwezen, actief op de hoogte stelt van de peiling hoe de provincie Drenthe ook als organisatie ervoor staat, dat is ook genoemd: wij willen een 'launching customer' zijn. Dus dat GS ons eind 2022 actief informeert waar Drenthe dan staat en medio 2024 welke resultaten we hebben behaald. En dan niet verpakt of verstopt in de P&C cyclus, maar apart en gericht op deze en wellicht meer Agenda's. Daarbij past ook een nadere concretisering van het zogenaamd zichtbaar Drents resultaat. Graag ziet onze fractie deze doelen naar aanleiding van de nulmeting in 2021 vertaald in SMART-doelstellingen, waarover dan eind 2022 en 2024 wordt gerapporteerd. Daar hoort feitelijk ook een financieel plaatje bij, het plaatje dat nu nog ontbreekt. Pas dan kunnen we als Provinciale Staten zien of onze inspanningen voldoende en de gewenste impact op Impact Ondernemen hebben gehad en wat de financiële impact hiervan was. Voorzitter, wij horen graag van andere partijen, wij hebben dat natuurlijk inmiddels gehoord, maar goed, dat heb je als je de rij bijna sluit en ik hoor in de wensen van de andere partijen ondersteuning bij een aantal vragen die wij hebben gesteld. Dus wij horen graag ook de portefeuillehouder of hij aan deze wensen kan voldoen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en daarmee komen we aan het einde van de eerste termijn op dit agendapunt en geef ik graag het woord aan gedeputeerde Brink voor zijn reactie in de eerste termijn.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, dank u wel. Allereerst dank voor de woorden die uitgesproken zijn over dit stuk en die wil ik graag doorgeven aan de mensen van het Team Economie, die dit stuk geschreven hebben. Ik ben er zelf erg gelukkig mee dat we een begin gemaakt hebben en daarbij kijk ik naar de heer Pragt, hier op dit moment in ieder geval rechts bij mij op mijn scherm. Het klopt dat met name de D66-fractie en mevrouw Mensen van de Partij van de Arbeid, dat zijn wel de twee die hier niets aan het toeval hebben overgelaten om dit op de agenda te zetten. En ik zeg het maar, dat ik er wel trots op ben. Er kunnen nog best wel kritische opmerkingen zijn en daar kom ik zo op terug. Maar we zijn wel de eerste provincie die ook een Agenda Impact Ondernemen heeft. Laten we dat ook koesteren. Voorzitter, ik ga gelijk van start, want er is veel gezegd over toetsen, indicatoren en een nulmeting. Volgens mij moet er dit jaar een nulmeting komen en dat kunnen we dan eind van dit jaar met elkaar bespreken. Dan kun je ook kijken of we de goede getallen, nulmetingen en indicatoren voor handen hebben om te zeggen dit is het. Dat lijkt mij goed wat de heer Zuur als laatste aangaf, om te zeggen van nou 2024 uit de Agenda, dat je dan ook moet kunnen toetsen wat we bereikt hebben? En als we met elkaar de goede indicatoren hebben, dan weten we ook dat we toetsen op de goede onderdelen en op de goede stukken. Dus laten we dat met elkaar gewoon vaststellen en dat gaan we doen. Daar kom ik op terug. Ik vind wel en dat zeg ik maar heel eerlijk, volgens mij was dat JA21. Ik zie geen twee verschillende ondernemers. Ja, ik zie hele verschillende ondernemers, maar wat mij betreft zijn ze mij allemaal even lief en doen ze allemaal mee in de Drentse economie en ik denk dat wat mevrouw Udinga ook aangaf, ik denk dat er veel meer dan 5.000 impact

ondernemers zijn, die zichzelf echter niet zo noemen, maar die wel actief zijn bij het ondersteunen van een sportclub of de scouting of noem maar op. Allemaal kleine beetjes impact die helpen. Want ik wil wel aangeven, dat impact voor mij meer is dan alleen geld verdienen, dat je andere dingen ook als waarde stelt en dat kan groot en klein zijn. Maar ik denk dat er veel meer ondernemers zijn die dingen voor de samenleving doen, dan benoemd wordt. De vraag is of ze zelf zo benoemd willen worden en of ze het zelf zo zien. Daarmee kom ik wel op een ander punt, wat door veel partijen gezegd is. Ik denk dat wat de heer Steenbergen van Sterk Lokaal heeft gezegd over communicatie, dat dat wel een punt is. Ik merkte het ook afgelopen week. Wij zijn met het nieuwe programma Ik Ben Drents Ondernemer gestart. Daar bespreken we ook jaarprogramma's en kwartaalrapportages. Daar zitten ook ondernemers bij. Dan merk je pas echt, dat zij vaak een andere taal spreken dan dat je zelf doet, ondanks dat je denkt dat dat niet zo is en daar moeten we wel rekening mee houden. Iemand zei het ook: voel je je impact ondernemer? Ik denk dat we goed moeten kijken hoe we ze kunnen bereiken met de goede woorden, op de goede manier, dat we ze niet anti maken, dat ze begrijpen wat we doen en volgens mij is er maar één ding en ik zeg het in mijn woorden, dat er meer is in deze wereld dan alleen geld verdienen. Dat kan op vele manieren zijn. Persoonlijk ben ik van mening en dat staat ook in ons coalitieprogramma: iedereen doet mee. Iedereen moet mee kunnen doen. Dat is wat mij betreft heel belangrijk, maar zo kun je ook andere doelen stellen, want er is meer dan alleen geld verdienen. Maar tegelijkertijd zeg ik tegen mevrouw Van den Berg, u noemde het even: is het nou impact ondernemen first of second? Ik zeg het maar heel eerlijk: wat mij betreft is het second. Een ondernemer, dat werd ook al in de bijeenkomst duidelijk toen wij de voorlichting hadden, als er niets verdiend wordt, ten eerste gaat het over hun onderneming en het gaat erom dat je je onderneming draaiende kunt houden en dat je daarnaast andere doelen hebt, een andere bijdrage wilt leveren aan de maatschappij. Dit stuk zou wat mij betreft, er zal een kleine groep zijn die zegt: ja, ik ga alleen maar voor impact en geld verdienen is voor mij überhaupt geen issue. Ik denk dat dat voor een beperkte groep weggelegd is. Tony's Chocolonely is wel genoemd. Zo hebben we meer voorbeelden, maar ik denk dat grote bedrijven soms met een klein beetje impact een veel groter verschil kunnen maken. Als je zegt: ik ben heel erg met impact bezig, maar ik blijf een kleine onderneming.

De voorzitter: Er is een hard piepend geluid te horen. Ik geef even het woord aan mevrouw Van den Berg voor een interruptie.

Mevrouw Van den Berg: Ja, dat is natuurlijk logisch dat ik hier een vervolgvraag op stel richting het college. Als we dan even kijken op pagina 4 na dat grafiekje, dat we goede doelen en burgerinitiatieven Sorry? Iemand heeft zijn microfoon open staan volgens mij. En sociaal en maatschappelijke ondernemers, dat is de tweede groep en dan reguliere ondernemingen. Daar staat zo'n mooi stippelijntje. Als ik de gedeputeerde zo beluister, dan zegt hij: laten we ons op die reguliere ondernemingen richten, die ook nog een stukje impact in hun werkzaamheden hebben. Of hoor ik dat verkeerd?

Gedeputeerde Brink: Ja en nee. Ik denk dat we ons wel richten op reguliere ondernemers, dat we ze willen stimuleren om in het middelste blokje van sociaal en maatschappelijk ondernemers te komen. Want volgens mij willen wij juist mensen bewust maken, ondernemers bewust maken dat er inderdaad meer is dan alleen geld verdienen, dat er een maatschappij is. Ik deel ook de mening van velen die dat gezegd hebben. Aan de ene kant en dat weet men ook hier intern wel, verwacht ik dat een aantal ondernemers door de coronacrisis het hoofd er niet naar hebben staan om te zeggen: laat ik nou eens met impact gaan ondernemen, want ze kunnen zelf het hoofd niet boven water houden. Aan de andere kant geloof ik er echt in en hoop ik ook dat wij

groener en met meer impact uit de crisis komen, dan dat we er in gegaan zijn. Het is ook een kans, dus er zullen twee soorten zijn, maar we richten ons misschien wel op de reguliere ondernemers, maar we willen ze in het middelste vakje hebben, als ik naar het plaatje kijk, wat daarbij staat van sociaal en dan moeten ze wat mij betreft aan de linkerkant van de stippellijn komen als ik naar dat plaatje kijk.

De voorzitter: Mijnheer Brink, er is een interruptie van mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Ik ben het met u eens, we hebben het over ondernemers en ondernemers die een winstgevende businesscase hebben. Ik ben het ook met u eens dat de grootste groep en met de meeste impact straks de reguliere ondernemers worden, die met impact gaan ondernemen. Maar om dat te bereiken heb je een kopgroep nodig en zijn de mensen nodig, die als impact ondernemers de maatschappelijk verantwoorde doelen nastreven, als eerste zetten. Een ander type ondernemer. Zonder die kopgroep zul je het tweede niet bereiken. Dat geldt voor alle dingen. Je hebt pioniers nodig, dat geldt ook voor sport. Je hebt topsporters nodig om breedtesport te stimuleren. En dat heb je hierbij ook nodig. Je hebt die toppers nodig, de top op impact ondernemen en dan komt het brede maatschappelijke gebeuren, dan komen de ondernemers die met impact gaan ondernemen. Het een is noodzakelijk voor het andere. Maar het zijn geen twee verschillende soorten ondernemers. Het is ook niet slecht of goed, het vult elkaar aan volgens mij. Bent u dat met mij eens?

De voorzitter: Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik ben geneigd om nee te zeggen, maar de waarheid ligt in het midden, denk ik. Ik geloof dat de impact ondernemers die alleen maar impact ondernemen voorop hebben staan, die misschien wel helemaal rechts in het plaatje van goede doelen en initiatieven zitten, dat dat vaak andere ondernemers zijn en dan hebt u trouwens zelf ook wel eens gezegd, toen we het over de ondernemersfabrieken hadden, waar kunnen ze terecht? Welke vragen hebben ze? Worden ze wel begrepen? Dat zijn inderdaad vaak andere mensen, andere ondernemingen, dan reguliere ondernemers. Waar het mij om begonnen is, dat wij die honderdduizenden ondernemers in Nederland, dat wij die met elkaar een stukje meer laten zien dan alleen geld verdienen. Dat er daarnaast een groep is die veel verder gaat en veel meer doet, die koesteren en helpen we ook, daar staan we ook naast. Maar let wel, als je zegt: waar richt je je op? Dan kom ik weer richting mevrouw Van den Berg, dan denk ik dat ongeveer 98% van de ondernemers op dit moment aan de rechterkant van dit staatje staat. Het lijkt mij verstandig om je daar op te richten en tegen die groep te zeggen: mensen u onderneemt in deze maatschappij, er komen vrachtwagens bij uw bedrijf, maar kunt u wat terug doen voor de buurt? Kunt u iets voor het milieu doen? Kunt u mensen in dienst nemen die geen werk hebben? Kortom: kun je wat meer impact genereren? Daar zou ik me op willen richten en daar is verreweg het meeste te verdienen, ook al gaan ze misschien niet zo ver als die kopgroep waar u op doelt. Ik zag een handje voorzitter, maar dat is aan u.

De voorzitter: Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Daar wil ik nog even op reageren. Ik kan uw redentie volgen en volgens mij zitten we bijna op één lijn. Ik heb het ook absoluut niet over goede doelen of sociale instellingen of sociale werkvoorzieningen. Ik heb het echt over ondernemers, maar juist die echte impact ondernemers, dat is een nieuwe tak van sport binnen een onderneming, die ook het verschil kunnen maken, die hebben een andere benadering en ondersteuning nodig dan de reguliere. Dat

wil niet zeggen dat een ondernemer met impact niet goed is en daar niet voldoende aandacht voor moet hebben, dat is ook erg belangrijk. Maar zonder die eerste groep zul je de tweede nooit bereiken. Daarom pleit ik ervoor om daar toch wel echt aandacht aan te geven, daar op in te zetten en er ook voor te zorgen dat zij de mogelijkheden en de ruimte krijgen om dat te gaan doen. En dat is voorbeeldfunctie voor de rest van de ondernemers. Daar gaat het eigenlijk om.

De voorzitter: Dank u wel voor deze aanvulling. Ik zie een vraag bij mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ja, ik heb een vraag aan mijnheer Pragt. U zegt steeds dat die impact ondernemers een voorbeeld voor anderen zijn, maar zijn zij wel een voorbeeld? Is dat niet een heel ander type ondernemers? Dat begrijp ik eigenlijk uit de antwoorden van mijnheer Brink en er is altijd een groep mensen die hele andere dingen doet. Dat moeten ze vooral doen, maar dat heeft niks te maken met mijn manier van een onderneming leiden. Dus ik zou al heel blij zijn als een aantal ondernemingen niet meer zou vasthouden aan winstmaximalisatie en wat minder winst wil maken om andere dingen mogelijk te maken. Maar om nou een hele idealistische voorhoede te hebben en die als voorbeeld te stellen, misschien slaat dat wel dood.

De voorzitter: Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Je kunt altijd een verschillende interpretatie hebben. Het zijn gewoon ondernemers en zeker, zij hebben een andere benadering, een andere insteek, maar ik denk niet dat ze de rest doodslaan. Ik denk eerder dat ze met impact een voorbeeld en leidraad voor ondernemers kunnen zijn.

De voorzitter: Dan gaan we nu even naar mevrouw Mensen.

Mevrouw Mensen: Er wordt steeds gezegd dat impact ondernemers mensen zijn, die met impact werken en dat klopt ook wel, en dat ze geen winst willen maken. Ik wil toch even rechtzetten dat ook impact ondernemers een businesscase moeten hebben die sluitend is. Ik was afgelopen donderdag bij een presentatie over financiering van impact ondernemers en een van de problemen was niet zozeer de financiering op zich, maar het maken van een sluitende businesscase met impact ondernemers. En de sociale component van een impact ondernemer is lastig in een businesscase te vatten. Dus daar ligt heel veel problematiek en heel veel begeleiding en door dat makkelijker te maken, kun je die andere groep meenemen. Dat ben ik wel met mijnheer Pragt eens. Klopt dat wat ik zeg, mijnheer Brink? Bent u dat met mij eens?

Gedeputeerde Brink: Ik heb moeite om u te verstaan, mevrouw Mensen.

De voorzitter: Aan wie vroeg u dat nou, mevrouw Mensen?

Mevrouw Mentink: Aan mijnheer Brink.

De voorzitter: Dan gaat mijnheer Brink hier op reageren en dan staat er nog een handje open bij mijnheer Blinde. Ik kom zo bij meneer Blinde. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik heb heel goed moeten luisteren, maar ik hoop dat ik mevrouw Mensen goed gehoord heb. Laat ik helder zijn. Die kopgroep, zoals mijnheer Pragt aangeeft, dat wat nu de kopgroep is, is over 10 jaar misschien wel normaal. Laat dat helder zijn. Je hebt altijd weer nieuwe mensen nodig, die de grens verleggen, die soms wat verder gaan. En als er nooit iemand

begonnen was en als het alleen maar om geld verdienen ging, waren zij er nu niet geweest. Dus de waarheid ligt in het midden. Weet ook dat wij wel degelijk aandacht besteden aan ondernemers met First impact ondernemen, dus de groep waar mevrouw Van den Berg het over heeft. Iets anders wat ik als persoon, als gedeputeerde zie, waar de meeste winst te behalen is en welke ondernemers ik graag mee wil nemen in die veranderende wereld en dat er dus meer is dan alleen geld verdienen en hoe kan je soms ook een beetje dienstbaar zijn. Je bedrijf heeft ook vaak impact op de maatschappij en hoe kun je zelf aan de andere kant ook weer wat terug doen voor die maatschappij. Daar zoek ik naar en daar zou ik veel inzet op willen plegen, maar natuurlijk horen de voorlopers erbij. Daarom zeg ik: de waarheid ligt in het midden en ik hoop dat ik de vraag van mevrouw Mensen zo ook voldoende beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel en dan kom ik even bij mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel. Ik heb eigenlijk ook nog een vraag aan mevrouw Mensen, want ik merk een beetje een gebrek aan realiteitszin bij de Partij van de Arbeid. Mijn eerste vraag is: is het creëren van arbeidsplaatsen Impact Ondernemen voor u? En mijn tweede vraag is eigenlijk: denken wij nou werkelijk dat de provincie Drenthe wel even het DNA gaat veranderen van 98% van de ondernemers? Is dat nou echt iets wat wij moeten doen? En kunnen we dat überhaupt wel? Wij hebben zelf een onderneming thuis. Ik ken werkelijk geen ondernemer, ja misschien aantal boeren die zo gericht zijn op de provincie bijvoorbeeld. 98% van de ondernemers heeft niks met de provincie te maken. Echt helemaal niks. Dus wij praten hier wel over maar ... Graag een antwoord daarop.

De voorzitter: Mevrouw Mensen probeert te reageren en misschien helpt het als u probeert rustig te praten, omdat het geluid van uw kant niet helemaal goed gaat. Mevrouw Mensen.

Mevrouw Mensen: Ik heb het begrepen. Ik denk dat u het andersom moet gaan bekijken. Er wordt steeds van uitgegaan dat wij bedrijven moeten gaan stimuleren om impact te gaan ondernemen. Dat is voor een deel wel zo, maar ik denk het veel eerder is dat we juist de bestaande impact ondernemers die tegen problemen aanlopen bij de uitvoering van hun onderneming, gaan helpen om die de obstakels weg te halen. En dat doe je deels met beleidsverandering en dat is nou juist iets wat wij als provincie kunnen gaan doen. Dus daarvoor is deze Agenda heel belangrijk. Dat we daarnaast nog een aantal bedrijven overhalen om ook impact ondernemer te worden of met impact te gaan ondernemen, dat is mooi meegenomen.

De voorzitter: Nou, mijnheer Blinde, dan hebt u toch een antwoord. Dan stel ik voor dat wij teruggaan naar de gedeputeerde. Nee, mijnheer Zuur eerst nog.

De heer Zuur: Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even reageren op de bijdrage van mevrouw Mensen. Ik lees in het Statenuitstel toch expliciet dat er wordt gesproken over een beweging binnen het bedrijfsleven naar meer betekenis geven ten aanzien van het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en dergelijke. Het plan, maar dat kan de heer Brink ongetwijfeld beter naar voren brengen, richt zich niet op de impact ondernemers die er al zijn en de andere beweging is dan mooi meegenomen. Het Statenuitstel richt zich juist op de beweging van de nu nog niet impact ondernemers om die ook bewust te krijgen en mee te nemen in de betekenisvolle economie en het bijdragen aan de maatschappelijke functie die ze hebben, naast natuurlijk dat er ook gewoon een verdienmodel moet zijn. Maar wellicht kan de heer Brink dat bevestigen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik de gedeputeerde nu uitdagen om een afrondende beschouwing te formuleren, rekeninghoudend met de gestelde vragen.

Gedeputeerde Brink: Dank u, voorzitter. Ik deel de mening van de heer Zuur wel een beetje, maar ook hier geldt weer: het is niet zwart/wit. Wij maken vaak bij bijeenkomsten gebruik van ondernemers die al met impact ondernemen en dat ook proberen uit te dragen en de vreugde die zij erin beleven en het enthousiasme over te brengen. Dus ja, wij richten ons misschien wel meer op ondernemers, waarbij wij kijken hoe wij ze mee kunnen laten doen met het impact ondernemen, zoals mevrouw Mensen aangaf, en die iets voor de maatschappij terugdoen. Tegelijkertijd heeft zij ook een punt. Er zijn soms ook belemmeringen waar we zeker vanuit onze kant als overheid en ook in de lobby en in de regelgeving soms iets aan kunnen doen. En indien dat nodig is, doen we dat. Ik heb al gezegd dat we ze beide bedienen. Ik heb aan de andere kant ook gezegd: als u het mij vraagt, vind ik echt dat je moet kijken hoe we krijgen ondernemers allemaal zover krijgen, dat er meer is dan alleen geld verdienen. Voorzitter, dan snel nog een paar vragen. Ik heb denk ik alles gezegd over indicatoren. MKB Fonds ...

De voorzitter: Moment graag. Ik breek even in. Mijnheer Blinde heeft een vraag.

De heer Blinde: Voorzitter, is de gedeputeerde het met mij eens dat ondernemers net mensen zijn en ik durf mijn hand er wel voor in het vuur te steken, dat 99,9% van de ondernemers dondersgoed weet dat er veel meer in het leven is dan alleen geld verdienen?

Gedeputeerde Brink: Natuurlijk weten wij dat, maar ik denk wel dat de maatschappij snel verandert en dat we ondernemers mee kunnen nemen. Hoe kun je mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt meenemen? Hoe kun je soms iets doen aan andere zaken, zoals bijvoorbeeld ook in de grafiek die, ik geloof, op pagina 3 staat. Hoe kunnen zij daar iets mee doen? Dus wat mij betreft is het wel de vraag hoe je ze kunt meenemen in de goede doelen en initiatieven. Hoe kun je iets bijdragen aan milieu en dat soort zaken. Dus dat wij ze daar wat in kunnen begeleiden, voorlichten, helpen. Maar de keuze is aan de ondernemer. Een ondernemer moet doen waar hij goed in is en moet doen waar hij of zij zich prettig bij voelt en waar hij of zij de vreugde uithaalt. Een ondernemer werkt gemiddeld 70-80 uur per week en die gaan we niet verplichten om dingen te doen die hij of zij niet wil. Dus het zijn inderdaad net mensen, maar ik vind het wel een taak van de overheid om mensen kennis te laten maken met de gedachte dat er meer is dan alleen geld verdienen. Want ik heb al eerder gezegd: we hadden het vanmorgen over gelden die we gaven aan bijvoorbeeld regionale sportvoorzieningen. Daar mogen wij vragen dat die ook beschikbaar zijn voor iedereen in de maatschappij, want het is wel overheidsgeld. Als wij in Ik Ben Drents Ondernemer investeren en we hebben onze economische koers vastgesteld, dan mogen wij van Ik Ben Drents Ondernemer vragen, dat wij af en toe een stapje verder gaan dan het reguliere. Een regulier ondernemer gaat gewoon door. Mevrouw Udinga heeft het gezegd: 95% is dat nog, maar ik zou het mooi vinden als we in Drenthe zeggen van: we hebben een groot aantal mensen die ..., nogmaals het is niet goed of slecht, maar dat wij zeggen er is wel meer. En als mensen nu aan de zijkant staan en als ik daar een stap aan kan bijdragen, dan zal ik er alles aan doen om te kijken dat men mee kan doen in deze maatschappij. En als ondernemers daar een rol in kunnen spelen, zou ik dat mooi vinden. Dat is denk ik waar het om gaat en wat ik met die Agenda wil bereiken. Ik ben geen extremist in de zin van: dit moet gebeuren of je doet het niet goed. Ik ben ervoor om te kijken hoe de maatschappij in elkaar zit en hoe kunnen we de rol vanuit de provincie daarin goed vervullen. Voorzitter, dan toch naar de vragen. De heer Van der Meijden vroeg naar die € 50.000 euro bij de NOM. Die zal niet verlagen, omdat anderen daar ook niet voor zijn. Het moet wel eerlijk zijn. Dat is ook wel een

lastige, want de kosten om dit te begeleiden zijn vaak hoog bij de NOM. Dan zou het dus wel heel erg duur worden. Ik heb al vaker gezegd, dat ik er wel aan zit te denken om bij het MKB Fonds te gaan kijken of we daar wat extra zouden kunnen doen. Dat bouwblok waar u het over had. We passen Impact Ondernemen toe in onze SOI aanbestedingen en dat is constant in ontwikkeling. Daar doen we wel iets mee. Ik heb over Corona iets gezegd. IBDO is door velen wat over gezegd. Ik dacht mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie ook nog even, over de financiële middelen. We hebben ongeveer € 150.000 per jaar beschikbaar. De kennis en kunde is aanwezig in Ik Ben Drents Ondernemer, het zit in de aanbesteding. We hebben dat vorig jaar ook vastgesteld in onze economische koers. Als er te weinig is ... Ik merk nu wel dat het programma wel succesvol is. Ik meldde u al dat wij met de ondernemers ook de eerste bijeenkomst gehad hebben. En Ik Ben Drents Ondernemer wordt goed gevonden in de huidige tijd. Dan kom ik eventueel bij u terug voor nieuwe financiële middelen. Voor nu zeggen we: het zit in het programma en de kennis en kunde is er en ze pakken het dus op. Ik denk dat wat mij betreft en ook als ik u zo hoor, dan denk ik dat er geen bijsturing nodig is. Mevrouw Van den Berg stak haar hand op, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, ik zie wel meer handen, dus ik zit even rustig een keuze te maken. Ik neem ook zo eens even de tijd, maar ik geef het woord aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Wij respecteren uw rol als voorzitter. Ik was even benieuwd voorzitter, hoe dat nou zit met die ..., want de gedeputeerde noemde het bedrag van € 150.000. Is dat het huidige budget wat Ik Ben Drents Ondernemer heeft en dat volstaat om deze Agenda uit te voeren? Of is dat het budget voor deze Agenda?

Gedeputeerde Brink: Dat zit binnen onze reguliere budgetten. Ik Ben Drents Ondernemer heeft een aanbesteding gehad, volgens mij, maar dan moet ik even in mijn geheugen graven, iets van bijna € 2 miljoen voor de komende jaren. Dat is veel meer, maar we hebben in ons eigen budget ruimte om voor Impact Ondernemen ongeveer € 150.000 te besteden.

De voorzitter: Dan is er een vraag van mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: De heer Brink heeft al vaak gezegd: de waarheid ligt in het midden. Maar in de nota en het hele verhaal dat hij hier vertelt, geeft hij toch duidelijk aan, en dat is toch niet iets om je voor te schamen of verstoppen, je kiest voor bestaande ondernemers en die wil je wat meer in de richting van impact ondernemen krijgen. Daar ligt de prioriteit in de nota, in het verhaal dat net verteld is. En dan moet u wat mij betreft niet gaan zeggen: de waarheid ligt in het midden. Het is een hele respectabele keuze en daar sta ik volledig achter.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, wat is uw vraag?

De heer Uppelschoten: De vraag is: heb ik dat goed geïnterpreteerd wat ik nu zeg en wat ik opmaak uit het verhaal van de heer Brink?

De voorzitter: Het antwoord komt van mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ik denk dat dat goed verwoord is, dat ons beleid gestoeld is op 100% van de ondernemers, die we graag in Drenthe willen ondersteunen. Ik heb gezegd: dit stuk is gestoeld op het idee dat meer dan die 5% van de ondernemers aan impact ondernemen gaat doen. Ik zou bijna willen en 100% zal te veel zijn, maar ik hoop en het zou mooi zijn als 30

tot 40% over een aantal jaren aan impact ondernemen doet en dat is wat je wilt bereiken. Maar als 20% het maximum is, dan is ons beleid nog steeds gestoeld op alle ondernemingen. Alleen deze Agenda gaat over Impact Ondernemen. Dus daarom zei ik al: er zullen altijd mensen zijn die dat niet doen en dat is wat mij betreft niet slechter dan een andere ondernemer. Voorzitter, dan nog een aantal vragen. Over de kopgroep heb ik iets gezegd. Dan vooral praten met en luisteren naar ondernemers. Dat is door meerdere fracties gezegd, maar ik blijf van mening: pas op dat we ze niet doodslaan met ingewikkelde woorden en moeilijke dingen, maar dat we de taal van de ondernemers spreken. En ik had ook een discussie met de heer Pragt over biologisch, dat dat vroeger vaak als geitenwollen sokken werd gezien, maar vandaag heel normaal is. En ik geloof dat een impact ondernemen een normale ondernemer is, die alleen soms andere dingen doet en ook dingen terugdoet voor de maatschappij en daar wil ik ze graag in helpen en begeleiden. En ik inderdaad ook gewoon dat ondernemers makkelijker overstappen als iemand die hun taal spreekt ook een goede ondernemer is, maar ook zegt dat hij andere dingen doet. Daar zoek ik een beetje naar, want er is niemand gelijk, want er is geen mens gelijk. Ik Ben Drents Ondernemer daar zit de kennis en de kunde en wij zullen trachten al die groepen ondernemers te benaderen en te behartigen. Ook die groep impact first ondersteunen wij. Voorzitter, ik ben heel trots op de Agenda die er ligt. We gaan met diverse partijen aan de slag. Ik heb iets gezegd over de monitoring en meting. Ik heb gezegd dat ik iets met het MKB Fonds wil bekijken en voorzitter, ik zou bijna zeggen: laten we nou eindelijk beginnen. Een aantal fracties heeft er al een hele tijd op gehamerd om met impact ondernemen te beginnen. Wij zijn nu de eerste provincie en laten we dat met trots uitstralen en gezamenlijk een succes maken van deze Agenda. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Brink. Ik denk dat wij in het kader van impact vergaderen nu ook niet te veel vragen meer moeten verzinnen, want het presidium heeft hier 3 kwartier voor beschikbaar gesteld en die hebben we nu al ruimschoots benut. Ondanks deze opmerking zie ik nu toch al weer 4 handen, dus dat gaat weer geweldig. Ik begin maar eens bij mijnheer Van der Meijden van de SP-fractie.

De heer Van der Meijden: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Brink, bedankt voor het vurige betoog en de ondersteuning van de nota. Ik heb alleen nog een punt met betrekking tot de vragen die ik gesteld heb. Mag ik vaststellen dat we in ieder geval de randvoorwaarden goed worden uitgewerkt. Ik heb niet helemaal goed vernomen, dat de Statenleden tussentijds worden meegenomen in de meetmomenten. Dat is ook een vraag geweest. Kunnen wij de nulmeting tegemoet zien aan het eind van het jaar? En de relatie tussen nulniveau en het eindniveau? En de vraag met betrekking tot een heldere taakverdeling tussen de overheden. Daarnaast heb ik nog geen antwoord gekregen op mijn vraag met betrekking tot de paragraaf omtrent werkgelegenheid. Daarnaast zou ik de opmerking willen plaatsen dat ik eigenlijk de idee heb: laten we nou eens beginnen, laten we nu eerst kijken hoever we komen en ik begrijp ook de watervrees van diverse partijen niet. Te meer ook omdat de VVD in 2016 die moties ook nog een punt heeft met betrekking tot impact ondernemen. Dus wat dat betreft ben ik een beetje verbaasd.

De voorzitter: Ik verzamel even de korte vragen die er zijn, zodat we het in een keer kunnen afronden, in de veronderstelling dat we er daarna een A-stuk van kunnen maken. Ik kom bij mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog twee vragen die niet beantwoord zijn en dat is waarom er in het stuk niet gesproken wordt over de zzp'ers en de rol van het onderwijs. Daar wil ik nog graag een antwoord op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u, ik wil nog even terugkomen op een paar opmerkingen die gemaakt zijn. Er werd over goede en slechte ondernemers gesproken, twee groeperingen en de vraag of het wel echte ondernemers zijn. Laat ik vooropstellen dat impact ondernemers echte ondernemers zijn en geen goede doelen. Ze moeten gewoon een verdienmodel hebben. Alleen de prioriteitsstelling is verschillend en wat ik ook merk, is dat er toch wel heel veel misverstanden zijn en miscommunicatie is. Dat onduidelijk is wat impact ondernemen is en ondernemen met impact. Het gaat nu te ver om dat uitgebreid te beantwoorden, maar daar zullen we nog vaak genoeg over spreken. Ik ben het volledig met de heer Brink eens dat we gewoon nu moeten beginnen. Dat is het beste wat we kunnen doen. Dus laten we gewoon maar beginnen.

De voorzitter: Dank u wel, dat was een herhaling van zetten wat mij betreft. Dan mevrouw Mensen nog.

Mevrouw Mensen: Ik heb nog een vraag openstaan over de City Deal en de deelname daaraan door de provincie.

De voorzitter: Dan mijnheer Brink nog als laatste.

Gedeputeerde Brink: Volgens mij geeft de City Deal eigenlijk al aan dat het voor steden bedoeld is. Ik weet dat Emmen meekijkt en wij kunnen aanhaken en we kijken en praten dan ook mee met Emmen en indien nodig zullen we dat ook doen. Dus laat het helder zijn: het is niet iets wat we niet willen, maar het moet wel van toegevoegde waarde zijn. Ik zou bijna zeggen: we neigen ernaar om het wel te doen, maar dat volgen we met Emmen. Mijnheer Pragt, volgens mij zijn we het eens. We moeten proberen het niet te vergroten, maar er is veel meer in deze notitie wat ons bindt, dan wat ons scheidt, zou ik bijna zeggen. Richting de heer Van der Meijden kan ik zeggen: die werkgelegenheidspagina ga ik niet doen, want één ding weet ik zeker: dat alles wat wij invullen niet goed gaat. Dus we kijken wel degelijk hoe we ondernemers bereiken en dat kunnen we toetsen met die nulmeting. Dus ik denk dat we daar met elkaar de goede indicatoren hebben. Maar volgens mij slaan we de plank mis om in het kader van werkgelegenheid dingen te benoemen. Ik heb van alles over de nulmeting gezegd. Ik heb gezegd hoe ik dat wil financieren. Dus ik denk dat ik uw vragen daarmee beantwoord heb. Richting de VVD: zzp'ers doen gewoon mee bij ons in het programma Ik Ben Drents Ondernemer. We proberen hen dus wel degelijk te bereiken. En als het gaat om de onderwijsinstellingen zitten we ook een-op-een aan tafel, zowel in de adviesgroep als in de, ik noem het maar even de stuurgroep van Ik Ben Drents Ondernemer en ik zie gewoon dat dit onderwerp heel erg speelt, ook in het onderwijs. Dus volgens mij zit dat allemaal goed. Voorzitter, nogmaals laten we aan de gang gaan. Dat is door meerderen gezegd. Ik dank iedereen voor de inbreng.

De voorzitter: Dank u wel en dat vind ikzelf ook eigenlijk wel een mooie samenvatting. We hebben het er voldoende over gehad. We gaan ermee aan de slag en dan durf ik toch te concluderen dat we er zodanig volledig over gesproken hebben, dat dit inderdaad als een A-stuk naar de PS-vergadering kan. En ik zie iedereen knikken en een handje. Mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Ja, ik zou wel graag de mogelijkheid tot een stemverklaring willen toevoegen.

De voorzitter: Die heeft u altijd wat mij betreft. Helemaal goed. Dank voor de aankondiging. Dan hebben we daarmee agendapunt 9 afgerond.

10. Digitaliseringsagenda Drenthe Digitaal; Statenstuk 2021-986

De voorzitter: En dan zou ik bijna zeggen, dat we overgaan naar agendapunt 10 en dat is een soortgelijk agendapunt, alleen nu gaat het over het vaststellen van de Digitaliseringsagenda Drenthe Digitaal, Statenstuk 2021-986. En we gaan hem zelfs digitaal vaststellen, als dat zo door-gaat. Ook voor dit onderwerp heeft het presidium in uw agenda maximaal 3 kwartier gereserveerd en dat heeft geresulteerd in een spreektijd per fractie van maximaal 2 minuten. De telefoon gaat ergens bij u, iemand heeft het geluid aanstaan. Ik zie dat de meeste fracties in beeld zijn. Ik probeer straks wel even te detecteren of ik iedereen gehad heb en ik ga deze keer beginnen met degene waar ik in de vorige ronde mee geëindigd ben. Ik geef het woord aan de heer Zuur van de CDA-fractie.

De heer Zuur: Dank u wel, voorzitter. De CDA-fractie licht er ten aanzien van deze agenda 2 voor ons relevante basisvoorwaarden uit, te weten de digitale geletterdheid en de digitale weerbaarheid. Ten aanzien van de digitale geletterdheid willen wij pleiten voor het hierbij ondersteunen en meenemen van zoveel mogelijk inwoners van onze provincie. Het aantal laaggeletterden is groot. Onze overtuiging is dat het aantal inwoners dat digitale vaardigheden mist, helaas nog groter is. Het is goed om hier via de Sociale Agenda oog en oor voor te hebben. En we moeten ons goed realiseren dat een deel van onze inwoners moeilijk en misschien wel nooit zo digitaal gaat communiceren als wanneer ze dat op een niet-digitale wijze doen. Het is cruciaal bij elke door digitale middelen ondersteunde communicatie hier goed rekening mee te houden, ook ten aanzien van de eigen communicatie van de provincie. En we vragen aandacht voor het feit dat niet alles digitaal op te lossen of vervangbaar is. Kijk naar onze eigen vergaderingen en de wens en de behoefte om elkaar fysiek te ontmoeten voor overleg of gewoon een praatje, want die is groot. Het kan dat fysieke contact nooit helemaal vervangen. Daarnaast de digitale weerbaarheid. Helaas staan er ook juist vandaag bij de ingekomen stukken 2 stukken waarbij er kwetsbaarheden bij digitaal vastgelegde of verzonden gegevens zijn gebleken, helaas soms ook gevolgd door ongeautoriseerde toegang tot privacygevoelige gegevens. Deze voorbeelden dragen niet bij aan het vertrouwen dat een digitaal aarzelende inwoner nodig heeft om ook op digitale wijze deel te nemen aan de maatschappij. Ook de niet-digitale wereld is niet vrij van privacy-inbreuken, maar dat voelt bij digitale inbraken toch anders. Het lijkt dan ook wat mager dat ten aanzien van het vergroten van de digitale weerbaarheid bij inwoners, vooral gevolgd wordt wat landelijk of via de gemeentes gebeurt, zo is te lezen in de digitale agenda. Voorzitter, graag horen wij hierop een reactie van de gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de ChristenUnie, mijnheer Post.

De heer Post: Dank u wel, voorzitter. De ChristenUnie wil graag haar complimenten overbrengen voor deze heldere en volledige visie. Eigenlijk staat alles er wel in wat je zou mogen verwachten als het gaat over digitalisering in Drenthe en in het afgelopen jaar hebben we wel gezien en ervaren hoe belangrijk digitale verbindingen zijn. Dat kunnen we ook weer hier aan zien en soms is dat helemaal goed geregeld en soms nog een beetje gebrekkig. Maar om het maar eens op zijn Drents te zeggen: daarin lopen we in Drenthe niet achter. Tegelijkertijd heeft de ChristenUnie ook wat feedback voor u. Wij merken op dat de nota vooral heel veel visie en heel veel ambitie uitspreekt en daar staan we van harte achter. Maar het woord Agenda suggereert

dat er ook een soort uitvoeringsprogramma met beoogde resultaten is. En nou staat er weliswaar in de aanbiedingsbrief dat het verweven is in het hele programma van de provincie, maar wij vinden digitalisering en de Digitaliseringsagenda wel zo belangrijk, dat we ons ook wel heel goed kunnen voorstellen dat er toch een soort uitvoeringsprogramma, een soort echte Agenda komt, waarin SMART is aangegeven wat we dan wanneer bereikt willen hebben. En mijn vraag aan u is: gaat u dat ook maken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met Forum voor Democratie, mijnheer Velzing

De heer Velzing: Dank u wel, voorzitter. Digitaliseringsagenda Drenthe Digitaal bevat de ambities en acties waarmee de provincie haar steentje wil bijdragen aan een succesvolle, digitale transitie in Drenthe. Dit wordt onder andere gedaan door de versnelling van digitalisering bij het MKB, de industrie, zorg en de landbouw. Hierbij wordt ook gesteld dat digitale geletterdheid, digitale weerbaarheid en data aandacht krijgen in het plan. Nederland telt in totaal zo'n 3 miljoen digibeten, die het bij uitstek lastig hebben om deze digitale transitie te volgen. Daarmee is het voor Forum voor Democratie belangrijk dat aandacht voor onder andere deze groep centraal blijft staan bij het ontwikkelen van de digitale overheid. Kijkend naar de doelstellingen die door de provincie worden genoemd, is duidelijk dat er ingezet wordt op onderdelen van de samenleving zodanig automatiseren, dat het in het belang van de bedrijven en de overheid is om processen te automatiseren die nu arbeidsintensief zijn. De prachtige omschrijving maakt dat niet anders. Het gevolg hiervan is enerzijds een overheid en grote bedrijven, die qua direct contact steeds verder van elkaar af komen te staan, terwijl nu al duidelijk is dat dit door een groot deel van de samenleving als vervelend wordt ervaren. Je moet gewoon eenvoudig contact kunnen leggen met dit soort partijen en als er iets fout gaat, moet niet het antwoord van een overheid of een grote onderneming zijn, dat het systeem de fout niet herkent en daarom niet kan worden aangepast. Voorzitter, Forum voor Democratie is niet tegen digitalisering, maar wel tegen een digitale kloof en daarom dient er in deze optiek veel meer aandacht te worden geschonken aan de niet bedoelde, negatieve effecten van het alsmaar door digitaliseren. Verder is het de voorkeur van Forum voor Democratie om een groep gewone burgers in het proces te betrekken. We hopen dat daarmee het boerenverstand van niet-technische personen invloed heeft in een omgeving, die gekenmerkt wordt door een groep technenuten die met tunnelvisie bezig is om de doelstellingen te realiseren. Forum voor Democratie hoort graag wat de gedeputeerde van onze standpunten vindt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de Partij van de Arbeid, mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Dank u wel, voorzitter. 2 minuten voor een hele brede, veel omvattende Agenda. Eigenlijk te weinig, maar ik ga mijn best doen. Uitstekend dat er nu een Digitaliseringsagenda ligt. Het behandelt een grote hoeveelheid onderwerpen die op een of andere manier met digitalisering te maken hebben. Prima dat dat is gedaan en dat geeft ook een heel mooi overzicht van de breedte van het onderwerp. Dat zal vervolgens neerkomen en de ChristenUnie refereerde daar al een beetje aan, op de uitwerking van de verschillende onderwerpen in deze Agenda. En dan is dat wat de PvdA betreft van belang om goed te kijken welke rol de provincie als overheid heeft. Uiteraard is het van belang om ontwikkelingen te stimuleren waar dat kan vanuit economisch motief en daar worden ook de nodige voorbeelden van gegeven in de Agenda, maar ook vanuit maatschappelijk motief en ook daar worden de nodige voorbeelden van gegeven. Digitale inclusie, digitale toegankelijkheid, het is heel goed dat daar aandacht voor is. Maar en ook daar geeft de Agenda voorbeelden van, het gaat ook om bescherming van burgers tegen al te gretig datagebruik door overheden c.q. bedrijven of anderen. En het is juist

de overheid die burgers vaardiger en weerbaarder zou moeten maken, als het bijvoorbeeld gaat om het gebruik van data. Dat er een gedragscode komt met de provincies Groningen en Friesland, is dan ook een uitstekende zaak, maar het kan wat ons betreft wel een tandje meer. Bijvoorbeeld als het gaat om de digitale weerbaarheid van onze inwoners, het CDA refereerde daaraan, die nu redelijk summier de aandacht krijgen. Wij zien graag meer inspanning dan dat. Waarom niet samen met de Drentse gemeenten optrekken of zelfs het voortouw nemen, zoals dat ook op andere onderdelen gebeurt? Dan nog een afsluitende vraag, voorzitter. In de nota staat: digitalisering zorgt bovendien voor een omslag van proceduregedreven naar datagedreven werk. Kan de gedeputeerde aangeven wat dat specifiek voor de provincie betekent? Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van de PVV, mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, voorzitter. Dit is een onderwerp, dat in tegenstelling tot het vorige onderwerp een autonoom proces is. Digitalisering loopt gewoon, om niet te zeggen het rent voort. De provincie kan alleen maar zijn best doen om de ontwikkelingen te volgen en te kunnen blijven aanhaken. Er staat veel in deze nota, veel visie en bijna alle onderwerpen die ermee te maken hebben, worden wel genoemd. Maar er is door andere partijen ook al aangegeven: wij kijken nu toch vooral wat het voor de burgers kan betekenen. En geletterdheid, weerbaarheid, vaardigheden, daar zou de provincie wat ons betreft een belangrijke rol kunnen spelen, want ik denk dat het beschermen van burgers tegen misbruik van digitale technieken voor de burgers steeds belangrijker wordt. En dat ze ook kunnen voelen dat de overheid haar best doet om ze daarvoor te beschermen. Dat kunnen cursussen zijn, weet ik wat en hoe dat georganiseerd moet worden. Maar ik heb het idee dat dat een omissie is. Als je zelf te maken hebt gehad met digitale oplichting, voel je je machteloos en heb je het idee dat je niet beschermd wordt. Het zou prachtig zijn, los van alle mooie grote onderwerpen die genoemd worden, als daar ook een duidelijk traject is, waarbij de geletterdheid en weerbaarheid voorop staan en dat de provincie hier in Drenthe de rol op zich neemt om de burgers beter te beschermen. Dat was het, mijnheer de voorzitter. En de nota op zich, daar zijn we gewoon voor. Daar kun je nauwelijks tegen zijn, wat hier allemaal in staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we verder met de VVD-fractie, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. De wereld verandert in rap tempo. Vele banen verdwijnen als gevolg van de robotisering en digitalisering, van caissière tot accountant. Maar dat is geen reden tot paniek, want dankzij de technologie komen er immers ook wel banen bij. We moeten ons voorbereiden op een veranderende, digitale samenleving met een leven lang leren. En dan rijst de vraag: kunnen we deze Digitale Agenda nog slimmer inzetten voor die toekomst? Want we zien in dit plan de worsteling tussen de oude economie en de nieuwe wereld. We willen wel, maar zetten we wel de juiste stappen? Want welke banen zijn er over 10 jaar nodig in Drenthe en sluit dat voldoende aan bij deze Agenda? Kunnen we concreet in beeld brengen waar we nog opleiden voor verdwijnende beroepen? En hoe onderscheiden we ons in Drenthe? Grenzen bestaan immers niet meer in de digitale economie. Naast Zwolle en Groningen ontwikkelen ook onze buurlanden zich, zoals Noord-Duitsland. Wat gaan wij nou anders of beter doen en waar zijn bedrijven in Drenthe echt mee geholpen? En hoe helpt deze Digitale Agenda om nieuwe bedrijvigheid naar Drenthe te halen of om oude bedrijvigheid om te turnen? Kunnen we ook concreet worden als het gaat om het profiteren van Europa? We missen kortom in deze Agenda concrete doelstellingen. Hoeveel banen? Hoeveel economische winst gaat deze Agenda

ons opleveren? En kunnen we ook niet wat extra's doen om naast startups ook in skillsups te investeren? En hebben we daarbij het leiderschap in de provincie en het bedrijfsleven om dit te trekken? Want wie gaat die regie pakken? Wellicht de gedeputeerde? Of moet er een nieuwe directeur digitalisering komen? De VVD is verder benieuwd welke voordelen we zien qua digitalisering van onze eigen overheid. Deze Digitale Agenda was bijvoorbeeld helemaal niet goed digitaal leesbaar. Hoe datagedreven en digitaal is onze provincie eigenlijk zelf? En dan tenslotte nog even over onze hubs in Drenthe. Prachtige initiatieven, maar wel heel fysiek. Laten we de IT-hub in Hogeveen morgen al starten als virtuele hub? Dan komt het pand misschien daarna ook wel. Dat geldt ook voor de digitale werkplaats. We kunnen geen tijd verliezen. We moeten aan de slag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik nu graag het woord geven aan JA21. Ik heb alleen niemand in beeld. Wellicht mijnheer Camies?

De heer Omlo: Ik ben er, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Omlo, ga uw gang.

De heer Omlo: Dank u. Wij zijn als JA21 verheugd dat het college in wil zetten op digitalisering en zien voorliggend Statenstuk dan ook als een goede stap in de juiste richting. Het laat aan iedereen zien dat ook Drenthe flink wil inzetten op de digitale transformatie. Drenthe Digitaal is een breed opgezet document, dat bijna alle aspecten bestrijkt en aanstipt, IT is niet meer weg te denken. Ook in dit document zien we dat praat en netwerkclub Ik Ben Drents Ondernemer en ook de klimaatdoelen weer worden genoemd. Daar zal ook wel weer een deel van het geld naartoe gaan. Drenthe Digitaal puilt uit van goede intenties. Echter een concrete invulling c.q. financiële onderbouwing ontbreekt volgens ons. Volgt deze nog? Er is één aspect dat, wat betreft onze fractie, absoluut de focus zou moeten hebben in deze Agenda en dat is het onderwijs. Investeren in een toenemende gedigitaliseerde samenleving is van belang. Wat heb je echter aan compleet nieuwe infrastructuur of omvorming van je samenleving of een efficiëntere MKB en industrie, als je daarvoor mankracht mist om die optimaal tot zijn recht te laten komen. Voorzitter, er is momenteel op de arbeidsmarkt een enorm tekort aan mbo, hbo en universitair geschoolde IT-professionals. Verwacht wordt dat dit tekort in de toekomst groter zal worden. We vragen dan ook om maximaal in te zetten op onderwijs en indien mogelijk, omscholing van personeel te faciliteren. Biedt mensen op de huidige arbeidsmarkt of zij die hun baan zijn kwijtgeraakt, de kans zich te ontwikkelen vanuit een leven lang leren- gedachte. Creëer openingen met zogenaamde entry points bij het bedrijfsleven voor mensen die een switch willen maken naar de IT-sector, vanuit de gedachte: if you can't find them, create them. Het vinden van capabele mensen gaat in de toekomst knelpunten vormen, juist daar is winst te behalen. Voorzitter, nog één aandachtspunt. Minimale dataverzameling vanuit zowel de overheid als in het bedrijfsleven, is van cruciaal belang en zou ook aandacht moeten krijgen in deze Agenda. Op pagina één staat immers en het is eerder door volgens mij de PvdA genoemd, om meer digitaal en datagedreven te gaan werken. Wat houdt dat concreet in? Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Steenbergen, Sterk Lokaal Drenthe, als de huiselijke omstandigheden dat toelaten. Mijnheer Steenbergen.

De heer Steenbergen: Voorzitter, dank u wel. Ik hoop dat ik goed te verstaan ben, want ik hoor weer wat op de achtergrond, maar ik denk dat het goed gaat nu. Digitalisering, Digitale Agenda is van enorm belang op dit moment. Het is een must voor iedereen om digitaal mee te gaan

doen. Wij beseffen ook dat er inwoners zijn, die daar minder goed in zijn, maar wij moeten daar in mee. Wij onderscheiden daarin drie verschillende partijen: de inwoners, de overheid en het bedrijfsleven. Om even eerst bij de inwoners te beginnen. Het is belangrijk dat we inwoners proberen mee te nemen in digitalisering, maar van de andere kant is het enorm belangrijk dat we de privacy op een enorm goede manier gaan waarborgen. We zien steeds weer incidenten en met name ook bij de overheid, waardoor het toch niet helemaal betrouwbaar is naar onze inwoners toe, waardoor ze toch een beetje vrees hebben voor de digitalisering. Dat naar de inwoners toe. En wat betreft het bedrijfsleven, dat heeft in coronatijd een enorme slag gemaakt om de digitalisering sneller aan te pakken en ik denk dat zij wel faciliteiten nodig hebben vanuit de overheid, maar dat daar hele goede ontwikkelingen gaande zijn. Alleen wat de overheid betreft, zie ik dat wij daar en dat werd ook al genoemd, dat we op bepaalde gebieden toch achterstand hebben en niet helemaal up-to-date zijn, waarbij ik zelfs ben tegengekomen dat er een overheidsinstantie is, die nog met Windows95 werkt. Dat is van voor de oorlog. Dus op zich ligt daar ook voor de overheid een bijzondere taak. Maar daarnaast staan wij inhoudelijk volledig achter deze Digitale Agenda. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Steenberg. U was goed verstaanbaar. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Wie is daar de woordvoerder? Niemand. Dan ga ik door met D66. Of toch nog mevrouw Zuiker?

Mevrouw Zuiker: Wij hebben geen bijdrage voor dit onderwerp.

De voorzitter: Kijk, dat schiet lekker op. Dank u wel, daar word ik blij van. Dan gaan we verder met D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Ja, daar ben ik weer. Digitalisering van de samenleving is een ontwikkeling die doorgaat en aan belang zal toenemen. D66 vindt het dan ook goed dat er een Digitaliseringsagenda komt voor Drenthe. Het valt D66 op dat er veel aangepakt gaat worden. Het lijkt haast alsof men bang is niet volledig genoeg te zijn, terwijl wij denken dat de kracht juist zit in een deel te kiezen waar je echt het verschil mee kunt maken. Soms kun je met alle aandacht op één of twee punten meer bereiken dan een hele brede aanpak, die uiteindelijk niets concreets oplevert doordat het te versnipperd is. Kan de gedeputeerde aangeven hoe hij hierover denkt? Digitale geletterdheid is in spoor twee een basisvoorwaarde, maar de inschatting is dat in Drenthe 15 tot 20% digitaal laaggeletterd is. D66 mist de concrete aanpak voor deze problematiek, behalve een opsomming van wat er nu is. Dit lijkt ons niet voldoende. Of accepteren we dat 20% gewoon niet mee kan doen? Kan de gedeputeerde ons daarover bijpraten? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Du Long: Voorzitter?

De voorzitter: Ik zie een vraag van mijnheer Du Long.

De heer Pragt: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Pragt, ik wachtte heel even tot u voorbeelden zou noemen wat volgens u dan met betrekking tot digitalisering zou moeten gebeuren, want u vraagt het de gedeputeerde en de Agenda is inderdaad heel breed. Wij vonden dat juist mooi, echt een heel goed overzicht van wat er gaande is, wat er op ons afkomt, de Europese Agenda, de Nederlandse Agenda. Maar wat zou u dan willen? In plaats van een vraag daarover stellen

aan de gedeputeerde. Wat zou D66 van belang vinden uit die Agenda om zich op te concentreren? Even los van de laaggeletterdheid, want volgens mij hebben meerdere partijen dat genoemd. Dat is inderdaad een belangrijk punt. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Kijk, wij hebben natuurlijk wel bepaalde ideeën, maar het is ook niet aan ons alleen om de Agenda te bepalen. Maar ik denk dat een van de belangrijkste punten scholing, scholing en scholing is. Ik denk dat je daar echt het verschil mee kunt maken. Daar ben ik van overtuigd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de SP-fractie, mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dikkers: Dank u wel, voorzitter. Drenthe digitaal, een noodzakelijke ontwikkeling en een hele complexe, waarbij je je af kunt vragen wie hierover het overzicht kan houden en dan past een compliment voor deze Digitaliseringsagenda. Een knap staaltje werk, waarin in krap 60 pagina's Statenbrede ambities en acties gebundeld zijn. Het duizelt je en de opmerking dat digitalisering iedere sector en elk onderdeel van de samenleving doorkruist is terecht. Toch blijkt ook uit deze Agenda steeds dat digitalisering geen doel is, maar een middel en de Agenda het overzicht biedt hoe bedrijven, instellingen en inwoners gestimuleerd, gefaciliteerd, uitgedaagd en ondersteund worden. Dat geeft een mooi beeld. Maar het grootste zorgpunt blijft of iedereen straks inderdaad echt mee kan doen. Als ergens een zwaartepunt moet liggen, dan is het op dat vlak. Daar moeten we volgens mij dan ook met elkaar voor zorgen. Ik ben een van de laatsten in de rij en er zijn al verschillende collega's die het hierover hebben gehad, soms in wat andere formuleringen die ik niet zelf zou kiezen, maar de risico's voor een digitale kloof tussen een deel van onze inwoners en de rest van de maatschappij, is levensgroot aanwezig en ik denk dat dat alle aandacht vraagt. Er zijn natuurlijk heel veel manieren waarop je daar tot oplossingen kunt komen, scholing is er een van, maar ook ondersteuning en mogelijk ook andere vormen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dikkers en dan als laatste in deze rij mijnheer Pormes van GroenLinks. Ga uw gang.

De heer Pormes: Dank u wel, voorzitter. Als laatste, dat betekent dat ik niet zoveel hoeft te zeggen. Ik sluit me aan bij de opmerkingen van de heer Zuur, met name specifieke aandacht voor de sociale component van digitalisering. Ik ben niet zo negatief als de heer Pragt op dat punt, omdat het college in het verleden al vaak de ambitie heeft uitgesproken om daar heel veel inzet in te doen. Voorzitter, ik denk dat het goed is om met name datgene wat de heer Post al heeft gezegd, om naar een vervolg daarop te kijken. Natuurlijk is er niet helemaal 100% tevredenheid over digitalisering en we hebben onlangs ook wel ervaren tijdens de verkiezingen. Er wordt ontzettend veel misbruik gemaakt van die digitalisering, door allerlei fake nieuws en een heleboel opmerkingen, die over ons heen worden gegooid. Niet alleen maar fake nieuws, maar ook gewoon alternatieve feiten worden geproduceerd over 700.000 niet-westerse asielzoekers. Ook bij dat soort alternatief nieuws wordt gebruikgemaakt van die Digitaliseringsagenda. Maar goed dat hoort erbij en daar moeten we ons tegen verweren en dat maakt natuurlijk ook een deel uit van de Digitaliseringsagenda. Wat ons betreft is het een A-stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was al bijna een boeiende samenvatting van het geheel en dat betekent dat u mijnheer Brink hebt geholpen, zodat hij nu kan kiezen voor een korte bijdrage. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ik zou iedereen tekortdoen met de inbreng die geleverd is. Ik bedank iedereen opnieuw voor de steun die er voor dit stuk is. Er is hier intern hard gewerkt en ik ben degene die dit gemaakt heeft zeer erkentelijk voor het samenstellen van zo'n mooie Agenda, waar alle facetten in zitten. De vraag is even tegelijkertijd waar je je op gaat concentreren en wat gaan we er mee doen. Ik deel trouwens de mening, laat ik daar een algemene opmerking over maken, maar dat is tegelijkertijd misschien ook wel een dooddoener. Ik denk dat scholing en volgens mij hebben meer mensen er iets over gezegd, het mee kunnen doen en aan blijven haken in de toekomst, misschien wel het belangrijkste is waar we als overheden voor staan. Dat is onze rol die hier vooral ligt. De maatschappij zal dat oppakken, maar tegelijkertijd, als we deze Agenda niet hebben, dan zal het nog erger zijn. Dus laat helder zijn: in de onderwijs- en arbeidsmarktagenda komt dit thema ook weer terug. En er zal zeker aandacht voor zijn hoe we iedereen meenemen. Kijk bijvoorbeeld ook de IT-hub, dat is wel aan de bovenkant, maar dat is ook een voorbeeld hoe we zelf scholing oppakken en gaan investeren. Dat doen we trouwens op vele fronten. Ik wil nog meenemen dat we ook de Slimme Demofabrieken hebben neergezet. Er is geld door u beschikbaar gesteld. In Westerbork staat bijvoorbeeld een en ook dat is iets waarvan ik denk dat het goed is om eens een keer een werkbezoek te organiseren, want daar zijn ook onderwijsinstellingen en andere ondernemers welkom om kennis te maken met nieuwe technieken en de robotisering en digitalisering die ook in de industrie plaatsvindt. Kortom, als provincie doen we daar best een aantal mooie dingen. Dan even naar de vragen die er gesteld zijn en waar ik een aantal antwoorden op wil geven. Waar zetten we de energie op? Dan zit ik niet goed, ik moet even kijken waar ik nu terecht kom. Ja, het CDA is begonnen. Ik had nog twee vragen van de vorige agenda voor mij liggen. Digitale geletterdheid. Het klopt, dat is een punt van aandacht. Ik heb net al gezegd, dat is wat ons betreft het belangrijkste, maar ook aan een Sociale Agenda wordt hier aandacht aan besteed. Maar terecht zegt u en een aantal partijen met u, mevrouw Dikkers en ik dacht ook de Partij van de Arbeid, het mee kunnen doen, dat is ook hier wel een punt, dat vandaag weer terugkomt. Daar zullen we aandacht voor moeten hebben. Deze Agenda is ook voor onszelf, intern. U hebt ook gezien dat in het voorwoord staat dat ook de Agenda eigenlijk door mijn collega's, want in iedere portefeuille komt dit wel terug, onder andere ook in de organisatie zelf, daar zal ik straks nog iets over zeggen, maar het belangrijkste is denk ik wel, dus ook in die Sociale Agenda: mee kunnen doen. Want die digitalisering in de maatschappij moet mensen helpen, maar dat moet wel kunnen. En dat is zeker een rol voor de overheid. Daar zijn we het over eens. Maar nogmaals, dat zit ook in de Sociale Agenda. Fysiek contact moet altijd blijven. Daar zijn we het erover eens. Toen ooit de mail kwam, stuurden we allemaal mailtjes. Dat zie je ook wel een beetje met appjes, maar we misten aan het eind van de rit toch wel even de gesprekken bij het koffiezetapparaat, ik zou bijna zeggen: hoe kun je in de huidige tijd nog meer zeggen dat je eigenlijk het sociale contact mist als nu? Iedereen heeft daar weer behoefte, denk ik. Dus laat dat helder zijn. Een aantal fracties heeft daar iets van gezegd, want ook intern moeten we kijken hoe we veilig en goed omgaan met data en gegevens die we hebben. Ik zal ook niet ontkennen, dat toen we hier intern vanuit de ambtelijke club ook mee bezig waren, eigenlijk wel het advies gegeven is: haal iemand in huis die over cybersecurity, over die beveiliging extra kennis heeft, zodat we ook in de provincie daarmee vooroplopen en dat dat goed geborgd is. Dus het heeft wel degelijk aandacht in onze eigen organisatie en collega Jumelet kent deze vragen ook, want hij is verantwoordelijk voor het facilitaire deel. We lopen niet achter. Mooie woorden, mijnheer Post. Eigenlijk kun je het niet mooier zeggen op zijn Drents, dat je niet achterloopt. Dus dank daarvoor. En tegelijkertijd

hebt u gelijk: een visie van 50 of 60 naar 80 pagina's, dat is mooi. Daar kun je alles in beschrijven, woorden zijn gewillig, aan het eind van de rit gaat het erom wat we doen. Maar ik kan u wel melden dat er wel degelijk wordt gekeken ook in de diverse onderliggende portefeuilles, of dat nu landbouw is of economie, maar ook hier intern hoe we met deze Agenda aan de slag gaan. En een aantal van u heeft ook nog gevraagd naar middelen, maar ik weet niet eens of ik dat opgeschreven heb, maar dan kijken we ook bij de Voorjaarsnota. Mocht het zo zijn, dan zouden we daar op terug kunnen komen om eventueel middelen beschikbaar te stellen om hier handen en voeten aan te geven. Alhoewel ik opnieuw bij dit onderwerp moet zeggen, als het over economie gaat, dat dit heel erg speelt. Ik denk dat dat ook bij Ik Ben Drents Ondernemer een belangrijk punt is. Misschien nog belangrijker om dat te melden: hoe kunnen we projecten aanjagen? Ik kan u wel melden als het over Europese subsidies gaat, daar hebben we gelukkig een succes mee gehad vorige herfst. Ik kan u zelfs nog melden, dat er nog € 40 miljoen vanuit het rijk bijkomt, maar die EFRO pot is een soort cofinanciering. Dan is er best veel geld beschikbaar, maar ook voor die EFRO-middelen is digitalisering heel erg belangrijk. En wil je daarin meedoen, dan moet dat. Nog sterker, volgens mij moet in dat hele programma voor ongeveer 35% digitalisering zitten. Dus ook dit onderwerp daar komt terug. U mag ook van onze mensen in het veld verwachten, dat wij ondernemers aanzetten om daar projecten in voor te dragen en te kijken hoe we ze stimuleren om ook gebruik te maken van die middelen om deze Agenda daar dan ook weer in onder te brengen. Ik deel wel het uitvoeringsprogramma. Dat kan op verschillende onderdelen zijn. Intern wordt hier wel naar gekeken, vanuit economie doen we dat via Ik Ben Drents Ondernemer. Maar ik ben bereid om het net nog eens een keer op te halen met een jaar om eens te zeggen: waar staan we nu, wat hebben we gedaan en hoe loopt het? Maar ook eens een aantal voorbeelden te geven waar de provincie een rol in gehad heeft en hoe dat loopt. Dus laten we dat ook vaststellen, want nogmaals: vooroplopen is goed, maar tegelijkertijd moet je wel een richting hebben waar je naartoe loopt. Ik denk dat ik uw vraag zo mag duiden, mijnheer Post. Mijnheer Velzing, boerenverstand is altijd goed. De kloof verkleinen, u noemt dat terecht. Dat is denk ik het belangrijkste wat ik net al zei: opleiding, de kloof verkleinen, mee kunnen doen en zeker in die arbeidsmarkt wordt dit een punt: hoe krijg je de goede mensen? We zien ook veel bedrijven die zelf aan opleidingen doen. We zien ook in de Dutch TechZone dat daar een wisselwerking is tussen de bedrijven en de onderwijs- en kennisinstellingen. Ik denk dat dat beter geregeld is, dan ooit... Mevrouw Udinga sprak over die IT-hub en je zou bijna zeggen: ja, we zijn bezig met huisvesting. Ik hoop binnenkort een stuk naar u toe te sturen, ik hoop eigenlijk vrij snel al. Maar u zegt eigenlijk: wacht niet eerst op huisvesting, maar ga gewoon beginnen en als je nou ergens met een onderwerp zou willen beginnen, dan moet je dat hier doen. Ik weet dat de digitalisering wel toeneemt, maar ik zie wel dat we ermee aan de slag zijn. Ik zie ook dat heel veel ondernemers van de Duitse grens tot de andere kant van Meppeel mee willen doen met die IT-hub. Daar is echt behoefte aan en dat geeft ook aan dat dit een prangend onderwerp is. Niet voor niks uw zorgen over het mee kunnen doen. De provinciale rol stimuleren van de Partij van de Arbeid en inclusief en het mee kunnen doen. Daarin werken we samen met de gemeente. Ik heb al gezegd en ook in die Sociale Agenda komt dat terug. Ja, we werken samen met de gemeente om ook daar die vaardigheden te kunnen krijgen en die inclusie moet daar zeker in zitten. U stelt ook nog een vraag, en volgens mij waren er meer Statenleden, over datagedreven en wat we bedoelen we daarmee. Dat is toch meer op basis van gegevens dingen doen dan op basis misschien wel van - nou ja, gevoelens is een groot woord, maar ik denk: hoe meer gegevens je hebt, hoe beter je daar met elkaar handen en voeten aan kunt geven. Dus die data moeten er wel degelijk zijn. We hebben het Internet of Things er als een van de eerste provincies uitgelicht en ook daar worden proeven meegedaan en ook daar kun je data mee verzamelen, onder andere bijvoorbeeld met het peilen van waterpunten in de natuurgebieden, waar het grondwaterpeil wordt gemeten. Waar men vroeger een rondje moest maken,

kunnen we dat nu digitaal aflezen. En we zijn een van de weinige provincies die dat voor onze eigen netwerk heeft, waar trouwens ook ondernemers in de proeffase gebruik van kunnen maken. En zo krijg je meer data en kun je ook beter sturen op basis van data. Dus ik denk dat het wel degelijk hier is. Cybersecurity heb ik iets over gezegd. U noemde dat ook.

De heer Du Long: Voorzitter, als ik mag?

De voorzitter: Mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Dank u wel. Dank u, mijnheer Brink. De voorbeelden die u geeft, snap ik. Het gaat om water, grond en vergelijkbare zaken, Maar er zijn veel meer procedures in de provincie en binnen elke overheid. Juist daar waar het om procedures gaat met betrekking tot mensen, juist daar waar je ziet dat de overheden te veel vertrouwen op datagedreven processen, dit is niet iets nieuws, daar zie je de fouten ontstaan. Daar ging mijn vraag eigenlijk over, want het is een hele korte opmerking, die gemaakt wordt in die Digitale Agenda, maar het heeft uiteindelijk nogal wat invloed. Ik kan me voorstellen dat dit nou misschien iets is, u sprak al even over een soort uitvoeringsagenda, over verschillende onderwerpen die nog worden uitgewerkt, maar dat dit in samenhang met digitale veiligheid, maar ook weerbaarheid, pardon digitale inclusie en scholing, maar ook weerbaarheid, want dat is toch echt wel iets anders, iets meer uitwerking krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik denk dat ik de heer Du Long wel snap. Ik kijk even naar de rol die we als provincie daarin hebben. Ik snap ook wat u zegt, trouwens, maar let wel dat geldt voor alles, wij kunnen overal gegevens van krijgen, maar aan het eind van de rit moet de menselijke maat het bepalen. Ik zou bijna zeggen: voorbeelden zijn er de laatste tijd te over geweest. Ik moet eerlijk wezen toen ik ook in mijn rol als gedeputeerde van wegen en vaarwegen, dat er dan wel eens wordt gezegd: na 10 of 12 jaar vervangen wij een weg. Ik zou bijna zeggen: je vervangt de weg indien dat nodig is en dat is niet een automatisme. Dat geldt hier natuurlijk ook. Aan het eind van de rit, ik zou bijna zeggen: het oog van de meester maakt het paard vet. Dat geldt hier ook wel een beetje. Dus er blijft altijd een menselijke maat. En die digitale weerbaarheid zie ik toch een beetje in de zin van wat ik net zei: onderwijs, kennis en kunde overbrengen en dat we de hele maatschappij meenemen. Ik hoop dat ik u een beetje begrijp en een uitvoeringsagenda, ik heb al aangegeven dat we met de gemeente samen willen gaan optrekken. Dat komt in de Sociale Agenda terug, dat komt in die onderwijs- en arbeidsmarktagenda terug. Ik hoop dat we daar dan voldoende handvatten hebben om daar iets mee te kunnen doen. Ik denk dat ik u snap, maar ik zoek even naar wat de oplossing zou zijn. Als u zegt: ik heb een oplossing, dan hoor ik dat ook graag. Laat ik het zo formuleren. Dank u wel, voorzitter.

De heer Du Long: Ik heb op dit moment geen oplossing, maar juist de overgang naar data is wel van zo groot belang, datagedreven maatschappij, dat ik denk dat het misschien de moeite waard is om hier op een later moment dan toch even iets dieper over van gedachten te wisselen. Dank u, voorzitter.

Gedeputeerde Brink: Dat gaan we doen. Dank u wel.

De voorzitter: Zullen we richting een afronding gaan, mijnheer Brink?

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij ben ik er door. Concretiseren, de heer Omlo gaf dat ook aan. Het is ook niet weg te denken. Ik heb er eigenlijk voldoende over gezegd. Deze Agenda gaat ook met name over de economie. Agri is zo'n onderdeel waar het in terugkomt en hier intern in onze eigen werk in dit huis. Volgens mij zit alles erin. We hebben goed gehoord wat u aangeeft en ik denk dat dit een mooie basis geeft om verder te werken met deze Agenda en focus aan te brengen waar dat ook benoemd is. Dus ik dank iedereen voor zijn/haar inbreng. Dank u wel.

De heer Post: Voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een paar handen. Dat levert waarschijnlijk verduidelijkende vragen op. Ik ga niet uit van een tweede termijn. Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Een aantal van mijn vragen is niet beantwoord. Welke banen zijn we over tien jaar nodig? Kunnen we concreet in beeld brengen waar we opleiden voor verdwijnende beroepen? Hoe onderscheiden wij ons als Drenthe? De concrete doelstellingen? Worden die nog toegevoegd of gebeurt dat in een uitvoeringsagenda? Kunnen we wat extra doen voor de skillsups? En het leiderschap in de provincie, wie gaat de regie hierin voeren? Graag een antwoord.

De voorzitter: Ik verzamel even alle vragen. Dan mijnheer Post.

De heer Post: Dank voor uw antwoord, mijnheer Brink. Mijn vraag ging inderdaad ook over de concretisering en ik zit tijdens de beantwoording wat na te denken. Ik kan me ook best voorstellen dat dat heel lastig is om dat over al die facetten heel concreet te maken. Maar ik vind de Digitaliseringsagenda wel zo belangrijk, dat ik me ook zou kunnen voorstellen dat u ons elke keer in de P&C-cyclus even bijpraat over de resultaten tot nu toe. Misschien is dat een idee. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zag ik mijnheer Velzing volgens mij ook?

De heer Velzing: Nee hoor.

De voorzitter: Wie zag ik dan nog meer? Mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik heb nog een vraag, maar die is ook al door verschillende anderen gesteld. Het is een hele brede nota, er staat heel veel in, maar ik heb proberen aan te geven dat de burgers ook op persoonlijk niveau te maken hebben met digitalisering. Ik kan alleen maar naar mijzelf kijken. Ik heb er altijd heel positief tegenover gestaan, maar de laatste tijd ben ik wat geschrokken over dingen die ik meegemaakt heb en die men van mij weet. Ten tweede hoe je benaderd wordt om opgelicht te worden en dat ik denk: ik kan dat nog net beheersen, maar wanneer trap ik erin? En ik neem aan dat die ervaring niet uniek voor mij is. Maar wat kan de provincie doen, dat burgers het gevoel krijgen dat ze toch beschermd worden en dat ze niet zo angstig hoeven te zijn over wat er allemaal gebeurt? Want ik heb het idee dat heel veel mensen daar toch een angstig gevoel bij krijgen: wat gebeurt er en houd ik er nog wel controle over? En voor mijnheer Zuur: ik ben altijd verbaasd wat de Belastingdienst van mij weet als ik mijn belastingformulieren ga invullen.

De voorzitter: Dan mijnheer Du Long nog.

De heer Du Long: Dank u wel, voorzitter. Ik vond de beantwoording van de heer Brink verhelderend, maar ik sluit me ook graag aan bij de suggesties van de heer Post. Want ook wij missen de uitvoering op de concrete onderwerpen, maar ik denk dat dat een hele goede is, om dat op deze manier terug te laten keren. Dan hebben we ook mooi periodiek overzicht. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor deze verduidelijkende vragen uit de hoek van de Staten. Mijneer Brink, zou u dit in één water kunnen afwassen?

Gedeputeerde Brink: Dat eerste lukt mij wel, voorzitter. Maar er zijn nogal wat vragen gesteld. Mevrouw Udinga heeft nogal een aantal vragen gesteld. Welke banen er nodig zijn, vind ik een lastige vraag. We zien wel een trend, maar wie had 10 jaar geleden verwacht dat we nu dronepiloten opleiden. Zo zie je dus een aantal banen. Ik vind het wel lastig, maar ik heb wel gezegd, dat ik heel hoopvol hierin ben. Ik zie wel dat het bedrijfsleven en het onderwijs en kennisinstellingen zelf de hand aan de ploeg slaan om te kijken wat zij nodig hebben. We hebben niet voor niets die slimme Demofabrieken, daarin bepaalt het bedrijfsleven zelf welke banen zij zien en hoe gaan we daarmee om? Dus ik denk dat wel een is Hoe onderscheiden we ons? Ik weet niet of we ons willen onderscheiden. Met die IT-hub proberen we dat wel een beetje denk ik, door een slimme oplossing, maar tegelijkertijd wat wij in ieder geval proberen en ik vond dat de heer Post dat heel mooi zei: we lopen niet achter. Ik denk dat we Drenten mee willen nemen in de vaart der volkeren, want het is onontkoombaar. Ik heb net al dat Internet of Things-netwerk genoemd, waar we als Drenthe een van de eersten waren, om bedrijven en of dat nu scale-ups of startups zijn, wat mij betreft maak ik daar niet het verschil in. En wij hadden een onderwerp hiervoor over impact ondernemen en ondernemers. Ze doen er allemaal toe, scale-ups doen er toe, startups doen ertoe, want wij bedienen ze. Als ze vragen hebben en ze melden zich en met name loopt dat bij ons vaak via het programma Ik Ben Drents Ondernemer. Wie trekt dit? Ik heb over die vraag net even nagedacht. Ik zou best een soort ambassadeur willen, die hiermee aan de slag gaat. Ik weet wel een aantal hele goede ondernemers, die digitaal vaardig zijn en die vooroplopen en ook een heel modern bedrijf hebben, waarvan ik bijna zou zeggen: dat zijn ook impact ondernemers. Dus ik wil best eens kijken of we daar iets mee kunnen. Tegelijkertijd is dit iets wat we gezamenlijk moeten uitdragen. Ooit is in Drenthe wifi en bluetooth ontdekt. Ik had dat toevallig op internet gezet of op Twitter en toen zei al iemand: we hebben het eigenlijk niet doorontwikkeld, dus het geld verdienen hebben we aan een ander overgelaten. Daar moeten we met elkaar nog wat slimmer in zijn. Want Drenthe kan veel en dat willen we ook met deze Digitale Agenda. Wij willen niet de mensen afhankelijker maken, maar hen wel meenemen in de veranderingen die er komen. Dat is denk ik wat je met deze Agenda wil. Er ontbreken concrete doelstellingen. Dat vind ik ook een lastige vraag. De heer Du Long stelde daar ook een vraag over en anderen ook. Ik snap dat de ChristenUnie zegt: we moeten gaan kijken hoe we een aantal dingen kunnen borgen, zodat het ook tastbaar en meetbaar is wat we met die Agenda gedaan hebben en wat we gaan doen, wat u belangrijk vindt. Ik wil daar de komende tijd best nog eens even, we gaan u natuurlijk via de P&C-cyclus informeren. Ik Ben Drents Ondernemer speelt ook hierbij weer een belangrijke rol. Zij praten u ook één keer per jaar bij. Maar ik wil best nog eens kijken of we het op een aantal onderdelen nog wat concreter kunnen krijgen. Die vraag leg ik hier ambtelijk terug en het lijkt mij goed dat ik daar in de herfst nog eens op terugkom. Dan kunnen we nog een aantal dingen wat verder uitwerken waar we nu mee aan de slag zijn. Misschien kunnen mijn collega's, bijvoorbeeld de heer Jumelet op het gebied van landbouw, wij zijn met de proefboerderij in Valthermond bezig. We hebben de Dronehub in Eelde. Zo hebben we een aantal dingen. Kunnen we wat meer concrete voorbeelden noemen? Ik zou dat vanuit mijn portefeuille wel kunnen. Ik vind wel dat u daar recht op heeft. Dan ga ik daar op broeden en dan probeer ik daar aan het eind van het jaar wat richting aan te geven. Ik hoop dat u mij die

ruimte wilt geven. Voorzitter, daarmee denk ik in één wasje en in hetzelfde water alles klaar te hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en ik kijk even rond of de Staten dat ook met u eens zijn. Dat lijkt wel zo te zijn en dan stel ik voor dat dit stuk ook als een A-stuk naar de PS-vergadering gaat en daar is iedereen het mee eens. Dank u wel. Dan gaan we nu naar agendapunt 12. Voor diegenen die nu inschakelen voor agendapunt 11 of daarop zitten te wachten: agendapunt 11 is vanmorgen reeds behandeld en is op alle punten met grote instemming van de Staten begroet en zal in de Statenvergadering nagenoeg volledig worden aangenomen.

12. Investeringsagenda PLUS 2020-2023: bijdrage vernieuwing Veenpark; Statenstuk 2021-991

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 12, maar voordat we dat doen, wil ik u toch voorstellen om een korte schorsing te houden. Ik zie vanmiddag deels ook steeds dezelfde woordvoerders zitten, dus ik stel voor, als u dat met mij eens bent, om te schorsen tot kwart voor 3. Ik zie instemmend geknik voor zover men de camera aan heeft. Dan gaan wij om kwart voor 3 verder met deze vergadering.

Dan pak ik het beeld nu even over. Dat lijkt mij prima. Het is zon beetje kwart voor 3 zie ik nu en ik stel voor dat wij de vergadering vervolgen met agendapunt 12, de Investeringsagenda PLUS 2020-2023. Aan de orde is een bijdrage voor de vernieuwing van het Veenpark. Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om een subsidie te verlenen van € 666.666 met een dekkingsvoorstel dat daarbij hoort en er wordt gevraagd om in te stemmen met het Masterplan Veenpark. Hier zijn 2 gedeputeerden bij aangesloten, de heren Brink en Bijl en net als de sprekers bij dit onderwerp wil ik hen vragen om de camera ook aan te zetten. Voor de fracties is een spreektijd afgesproken in het presidium van 2 minuten en inmiddels zie ik in beeld de heren Post, Nijmeijer, Camies, Pragt Velzing, Steenbergen en Brink en de dames Udinga en Kort.

De heer Loof: Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Steenbergen is dat denk ik?

De heer Loof: Nee, mijnheer Loof.

De voorzitter: Mijnheer Loof. Ja, die komt nu ook in mijn beeld.

De heer Loof: Dat is mooi.

Mevrouw Mentink: Voorzitter?

De voorzitter: Dat is mevrouw Mentink, die zie ik nu ook. Mevrouw Kort zie ik inmiddels, die had ik ook al genoemd. Dan denk ik dat ik nu de meesten wel in beeld heb en dan stel ik voor om de aftrap te laten doen deze keer door de fractie van GroenLinks. Meneer Nijmeijer, ga uw gang.

De heer Nijmeijer: Dank u wel, voorzitter. Wat een eer. Voorzitter, het Veenpark is een prachtig initiatief en onderneming en onze fractie is dan ook verheugd te constateren dat het Veenpark een switch maakt naar een meer museum en informatie-educatief centrum over het ontstaan

van het veen en het leven in het veen. Het initiatief om samen met de gemeente Emmen te kijken naar een duurzaam en haalbaar toekomstperspectief prijzen wij zeer. Zeker ook als we zien dat dit plan bijdraagt aan de werkgelegenheid in Zuidoost-Drenthe. Het Masterplan is door Imagine Leisure van een second opinion voorzien en het plan is ook leidend voor de gevraagde bijdrage van het getal met die zes zessen. Wat een duivels getal trouwens. Naast de jaarlijkse bijdrage van € 75.000 die het Veenpark nog ontvangt tot en met 2024. Onze fractie staat positief tegenover die investering, maar heeft nog wel een vraag over die nieuwe organisatiestructuur en het model dat is gepresenteerd. Het Masterplan doet op pagina 70 een uitgebreid verhaal over die nieuwe structuur. Er is voor gekozen om het museale en educatieve gedeelte in een stichting op te nemen en de commerciële activiteiten in een BV. Als toelichting wordt gegeven dat door deze scheiding van activiteiten het mogelijk is de ontwikkeling tot een museumpark goed te borgen en anderzijds om de commerciële activiteiten en mogelijkheden goed uit te nutzen. Ik neem zonder meer aan dat hiervoor de financiële en fiscale argumenten goed zijn onderzocht en doorgerekend. Uiteraard kun je kritisch kijken naar de businesscase over de stijging van de bezoekersaantallen van 35.000 nu naar 70.000 in de komende jaren, dat vraagt wel een behoorlijke inspanning, maar ik vraag me echter wel af of de juridische argumenten om voor deze structuur te kiezen voor de nieuwe stichting en de BV goed zijn onderzocht. Hoe is de governance in verhouding geregeld tussen de BV en de stichting? Is daarbij ook rekening gehouden met de nieuwe Wet bestuur en toezicht rechtspersonen? Nu de BV en de stichting voorlopig nog in familiehanden is, maak ik mij daar op zich niet zoveel zorgen over, maar de intentie is wel om de bemoeienis van die familie te gaan beperken. Als de governance van de stichting in relatie tot de BV niet goed is geborgd, dan is er een risico dat straks andere partijen ongewenst invloed kunnen uitoefenen op de stichting en wellicht ook andersom. Is dit geborgd? Ook zie ik de kosten van die hele inrichting van het park, zoals in de exploitatie is weergegeven, niet echt gescheiden in wat is nu de investering voor de BV en wat wordt nu geïnvesteerd in die stichting? Voorzitter, het college geeft in zijn beleidsbrief aan dat het voornemens is om met het Veenpark een stappenplan af te spreken over het komen tot een verzelfstandiging van de stichting. Ik zou het college dan ook willen vragen om in dit stappenplan expliciet aandacht te vragen voor deze structuur en de juridische complicaties en met name over de governance, voor nu en voor later en ik hoop natuurlijk ook dat GS het resultaat daarvan met PS wil delen. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijmeijer. Ik heb u wat extra spreektijd gegund om daarmee anderen in de gelegenheid te stellen dit onderwerp niet meer te hoeven noemen. Dan winnen we het daar weer terug. Ik geef nu het woord aan mijnheer Camies van JA21.

De heer Camies: Ik dacht dat ik de microfoon aan had gezet, maar die is door een spook weer uitgezet en nu doet hij het weer. Dank u wel, voorzitter. Ik zal pogen het binnen de spreektijd de houden. Voorzitter, al zolang ik mij kan me herinneren, kom ik in het Veenpark als bezoeker. Als kind namen mijn ouders ons al mee om het Veenpark een dag te bezoeken, net zoals we dat nu ook doen met onze kinderen. Dat geeft toch elke keer weer een gevoel van thuiskomen. Ik wens niets liever dan dat de generaties na ons er net zo over zullen denken als ik. Afgezien van de persoonlijke nostalgie kan ik niet genoeg benadrukken wat het dieperliggende belang van deze unieke Zuidoost-Drentse kroonjuweel is. Het liefst hield ik hierover een urenleng betoog, maar gezien de beperkte spreektijd houd ik het hier even bij. Het Veenpark biedt een tastbare link naar de geschiedenis van Drenthe, onze verbondenheid met het veen, het land, de bewogen historie en duiding over de veenkoloniale worstelingen die tot heden ten dage na echoën in onze huidige samenleving. Daarom ook hulde dat er een Masterplan is ontwikkeld om met dit openluchtmuseum een stap richting de volwassenheid te doen. Een plan dat focus en duiding

zoekt om van het Veenpark een museum van provinciaal belang te maken. Want als een museum in Drenthe het absoluut verdient deze status te verkrijgen, dan is het wel het Veenpark. Natuurlijk voel ik enige huivering bij het idee het park te vernieuwen, wellicht voortkomend uit mijn gevoelens van nostalgie, dat het eigen authentieke karakter van het park wellicht zal worden aangetast, maar die gevoelens blijken ongegrond voor wie het plan goed doorleest. De vrijwilligers die je gerust de ziel van het park zou kunnen noemen, zijn ook blij met de ontwikkeling. Het biedt ook hen het broodnodige perspectief wat de toekomstzekerheid van het erfgoed betreft die, vergis u niet, zowel materieel als immaterieel van aard is. Wel spraken de vrijwilligers en omwonenden hun zorg uit over het voortbestaan van de historische molen op het terrein, die niet meegenomen is in de plannen en op de nominatie staat om op termijn gesloopt te worden, wat natuurlijk zonde zou zijn. En ik kan me voorstellen dat vanuit de samenleving nog de nodige pogingen ondernomen zullen worden om de molen te handhaven. Wellicht dat de provincie hierin nog iets kan betekenen. Ik weet niet of de gedeputeerde daar iets over kan zeggen? Hoe het ook zij, het Drentse oergevoel is met dit Masterplan weer een stukje zekergesteld. Daarnaast en dat is van essentieel belang, draagt een vernieuwd park bij aan de toeristische aantrekkingskracht van Zuidoost-Drenthe, die met het Bargerveen, Wildlands, Museum Collectie Brands et cetera, nu straks het vernieuwde Veenpark een mooie boost gaan geven. Kortom, een prima plan dat op volledige goedkeuring van JA21 Drenthe kan rekenen. Tot zover mijn loftrampet, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Camies en ik heb vastgesteld dat ook uw minuten ongeveer 90 seconden duren, maar dat terzijde. Ik ga verder met de heer Loof van de Partij van de Arbeid.

De heer Loof: Dank u, voorzitter. Ik zal u geruststellen. Er is al een hoop gras voor mijn voeten weggemaaid. Ik had ook een fantastische inleiding bedacht om het historische belang van het Veenpark weer te geven. Dat heeft de heer Camies heel goed gedaan en daar sluit ik mij graag bij aan. De Partij van de Arbeid staat positief tegenover dit voorstel om een bijdrage te leveren aan het vernieuwen van het Veenpark. Het is wel wat apart om een Veenpark te transformeren in een Science center, dat zal er gezien de Digitaliserings-agenda wel bij horen. Ik heb nog wel een paar vragen. Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Nijmeijer over de governance, want diezelfde vraag had ik ook. Het transformeren van het familiepark in een nieuwe structuur vergt het nodige en dat moet goed worden begeleid. Hoe gaat dat gebeuren? De tweede vraag is: de vernieuwing gaat uit drie fasen bestaan. Er wordt nu geld gevraagd voor de eerste fase. Wat nu als blijkt dat na tegenvallende bezoekersaantallen of andere situaties, er gestopt moet worden met de vernieuwing? Wat betekent dat dan? Hebben we dan een half afgemaakt park? Ten derde: het is van belang dat er goed wordt samengewerkt met de omgeving. Ik heb begrepen dat de omgeving tot nu toe alleen uit de krant heeft kunnen vernemen dat deze vernieuwing aanstaande is en dat er een presentatie is geweest in de gemeenteraad van Emmen, maar het lijkt ons wel van groot belang, dat er goed wordt samengewerkt met de lokale bevolking, ondernemers, Plaatselijk Belang en dat soort organisaties, om daarmee het draagvlak in de omgeving te versterken. Zeker wanneer je het park wilt transformeren en van een stijging van 30.000 naar 70.000 bezoekers wilt gaan. Daar heb je de medewerking van de omgeving ook voor nodig. De laatste vraag kan ik inderdaad ook schrappen, want die ging over de molen en dat heeft de heer Camies al keurig verwoord. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan gaan we verder met de CDA-fractie, mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Dank u wel, voorzitter. Allereerst sluit ik mij ook aan bij de vragen die de heer Loof en de heer Nijmeijer ook al hebben gesteld. Die vraag had ik ook. Dus ik wacht even af wat de gedeputeerde daarover zegt. Vooralsnog ook het Veenpark Barger-Compascuum vraagt een subsidie om te ontwikkelen. Die ontwikkeling moedigen wij aan. Door meer kwaliteit en vernieuwing aan te brengen om zo het bezoekersaantal te verhogen vinden we een goed plan. Het Masterplan zoals dat beschreven is in deze beleidsbrief geeft aan dat men vooruit wil denken en wil innoveren door een introductiefilm te laten zien, het Science center en de periode waar we allemaal het beleefd hebben, is – 0:25:27 en wordt de beleving van de bezoeker vergroot en wordt het hiernamaals in de toekomst in beeld. – 0:25:33 Het Masterplan gaat uit van een eenmalige investeringsbijdrage en een structurele bijdrage die verdeeld is in meerdere fases. Bij de eerste fase wordt er dus ook een subsidie van provincie en cofinanciering vanuit de gemeente Emmen verwacht. Wij zijn positief, mede doordat het Veenpark een belangrijke toeristische plek is voor de dagrecreatie. Tot zover, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de VVD-fractie, mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, voorzitter. Het gaat bij dit Masterplan ontegenzeggelijk om het behoud van cultuurhistorie en alleen daarom al vindt de VVD dat de provincie een bijdrage moet leveren aan het Veenpark. Ook zetten veel vrijwilligers zich in en levert het werkgelegenheid op. Maar dat is niet voldoende, want het Veenpark verkeert in zwaar weer en er moet wat gebeuren. Het is dan ook goed om te lezen dat overgegaan wordt naar een stichtingsvorm, maar we zien dat dit pas eind 2024 gaat gebeuren en ons inziens moet en kan dit sneller. Wat zijn dan de redenen om daarmee te wachten? Verder zien we dat er geïnvesteerd wordt in de herinrichting van de horeca, terwijl die in de BV achterblijft. Het lijkt me dat vastgelegd moet worden dat de subsidie hier niet voor gebruikt mag worden en de vraag is of de gedeputeerde dat kan toezeggen. Onze echte vraagtekens zitten bij de bezoekersaantallen, want die zijn in de afgelopen tien jaar fors gedaald. In dit Masterplan wordt geschetst dat de ambitie is om binnen twee tot vijf jaar richting de 70.000 bezoekers te gaan en daar beginnen wij te twifelen. Wij denken dat met name de doelgroep vijftigplussers en de familie Camies geïnteresseerd is in de geschiedenis van het veen. Of daarvan nou veel mensen richting deze plek zullen reizen, misschien hooguit in combinatie met een fietstocht door het Bargerveen. Ik denk dus dat die exploitatie een probleem zal blijven en we hebben juist moeite met het jaarlijks toekennen van die exploitatiesubsidie. De VVD denkt echter niet graag in problemen, maar in oplossingen en vooral kansen. Vandaar dat wij hier graag een suggestie willen doen om een nieuwe doelgroep aan te boren en dat is die van de campers. Volgens ons is het een goed idee om te investeren in de aanleg van een nieuw en groter camperpark naast het Veenpark. Dat camperpark kan een welkome aanvulling zijn op het verdienmodel van het Veenpark en een aanwinst voor het verblijfs-toerisme. Wat vindt de gedeputeerde van dit idee? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de ChristenUnie, mijnheer Post.

De heer Post: Dank u wel, voorzitter. De fractie van de ChristenUnie heeft zich in een gesprek met de heer Keuter zelf ook even op de hoogte gesteld van dit Veenpark. Helaas moest dat via een beeldscherm en kon dat niet live, dat hadden we liever gedaan. We hebben ons laten overtuigen van het nut van dit museum en ook dat het museum in de toekomst een belangrijk deel van onze geschiedenis kan laten zien. De heer Keuter heeft ons laten zien dat het park op dit moment wel wat versleten is en een echte impuls nodig heeft om ook in de toekomst dit te kunnen blijven doen. De ChristenUnie was erg onder de indruk van de passie en de beleving

van de heer Keuter. Die spatte zo'n beetje van het scherm af. Je had letterlijk maar een dubbel-tje nodig en we kregen een verhandeling van een uur over het Veenpark. Erg mooi en plezierig om te zien dat bevlogen mensen hiermee bezig zijn. Het lijkt mooi en nodig dat dat museum wordt ondergebracht in een stichting en de horeca in een soort familie BV blijft, maar daar hebben we ook wel een beetje zorgen over en daarin sluiten we ons aan bij de eerste vraag die de heer Nijmeijer van GroenLinks daar ook over stelde. We hebben namelijk begrepen dat op dit moment een deel van de winst uit de horeca ook wordt gebruikt om de exploitatie van het museum te dekken. En hoe gaat dat dan in de toekomst? Daar zouden we wel graag een antwoord op hebben of de gedeputeerde daar ook naar gekeken heeft. En het lijkt heel erg mooi om een museum onder te brengen in een stichting en dat zal ook in de huidige tijd wel nodig zijn voor de transparantie, maar zo'n museum floreert eigenlijk bij de bevlogen leiding die eraan gegeven wordt. Dat zie je bij meerdere musea die goed lopen, daar zit echt een bevlogen leiding op. Wij hebben wel een beetje zorgen, dat als de heer Keuter zich gaat terugtrekken, hoe dan geborgd kan worden dat een nieuwe bevlogen leiding de toekomst van dit museum weer zeker stelt. Die twee vragen sluiten mooi aan op de vragen van de heer Nijmeijer. Dank u wel.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Camies voor u.

De heer Camies: Even kijken of mijn microfoon, oh ja, hij staat aan. Voorzitter, is de heer Post op de hoogte van de bevlogenheid en de rol die de vele vrijwilligers spelen in het park?

De heer Post: Jazeker, die heb ik nu niet genoemd, maar die heeft mijnheer Keuter meer dan één keer in zijn betoog laten blijken.

De heer Camies: En voorzitter heeft de heer Post dan wellicht iets minder fiducia in de vrijwilligers dan in de ongetwijfeld zeer goede bedoelingen van de heer Keuter?

De heer Post: Kijk mijnheer Camies, het is natuurlijk zo dat vrijwilligers hartstikke belangrijk zijn voor een park als dit, om dat te laten leven. Alleen is het dan maar zeer de vraag in hoeverre vrijwilligers beslissingsbevoegd zijn in de toekomstzaken van zo'n park. Misschien zou het geven van wat meer mogelijkheden aan vrijwilligers daarin wel een mogelijkheid zijn om die bevlogenheid te waarborgen. Dus daar kunnen we elkaar best in vinden, denk ik.

De heer Camies: Dan lijkt mij een stichting een perfecte plek voor vrijwilligers om zich bij aan te melden.

De heer Post: Maar dan zou ik wel heel graag zien mijnheer Camies, dat er wat meer helderheid komt over hoe die stichting er precies qua governance uit komt te zien en dat blijkt nog niet zo erg goed uit de stukken.

De voorzitter: En daarmee beëindigen we de interruptie, lijkt mij. Mijnheer Post maakt zijn verhaal af of was u klaar?

De heer Post: Nee, ik was helemaal klaar. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dat dacht ik ook al. Dank u wel. Dan gaan wij verder met mevrouw Kort van de PVV-fractie.

Mevrouw Kort: Voorzitter, dank u wel. Het Veenpark vertelt het verhaal van het veen, de verveening en de turfwinning. Het gaat over onze cultuur, onze historie en ons erfgoed. Persoonlijk vind ik het een prachtig park en ben ik er net als de heer Camies regelmatig geweest en gaan we er normaal gesproken ook regelmatig naartoe. Ondanks de helderheid en de positiviteit die ik persoonlijk heb over het park, heb ik toch een aantal vragen. Het Veenpark gaat voor fase één subsidie vragen aan zowel de gemeente als de provincie. In fase twee en drie hopen zij op geld van de particuliere markt. Maar wat als dit nu niet gaat lukken, gaan zij dan weer opnieuw bij de provincie en de gemeente aankloppen en moeten we hiervoor vast een reserve inbouwen? Ook krijgt het Veenpark tot en met 2024 een subsidie van € 75.000 van de provincie. Op het moment dat de stichting straks in 2024 zelfstandig is, is het dan ook de bedoeling dat deze subsidie weer komt te vervallen? Of blijft dit een structurele subsidie? Nou, het is een lange dag, dat is te merken. Dan het volgende: het park heeft aan de voorzijde een grote, vrij toegankelijke speeltuin. Blijft deze speeltuin straks ook nog vrij toegankelijk? De heer Camies gaf het al aan: de kavel met de molen komt te vervallen. Waarom is dit? Wat gaat er met de molen en de kavel gebeuren? Het betreft hier een groot object en dat heeft toch echt wel een grote uitstraling in dat deel van het park. Tevens wordt ook het Harmonium Museum afgestoten. Wat gaat dit inhouden? Gaat dat museum verdwijnen uit het park? Blijft hij wel staan in het park? Komen er externe beheerders op? Kan daar meer duidelijkheid over worden gegeven? In uw stuk is ook te lezen dat men het park voor iedereen toegankelijk wil maken. Graag zou ik hier ook meer duidelijkheid over willen. Hoe wil men toegankelijkheid gaan inkleden? De straatjes in het park zijn nu eenmaal van kleine klinkertjes en voor mensen die slecht ter been zijn, is dit niet echt heel handig om op te lopen. Wellicht is het een optie om bijvoorbeeld scootmobielen te gaan verhuuren bij de ingang van het park, zodat het park op die manier voor mensen die slecht ter been zijn ook toegankelijk is. En als we het dan toch over toegankelijkheid en bereikbaarheid hebben, kom ik eigenlijk op het punt dat er in het verleden een bushalte was dichtbij de ingang van het park. Als ik het goed heb, was dat aan de Postweg. Helaas bestaat die niet meer. Als we nu met de bus naar het park willen gaan en je komt bijvoorbeeld vanaf Emmen, dan word je geacht in het centrum van Barger-Compascuum uit te stappen. Vanaf daar is het nog 24 minuten lopen. Als we dan toch het Veenpark een grote stimulans willen geven, is het denk ik belangrijk dat ook hier veel aandacht aan wordt gegeven. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kort. Dan gaan we verder met de heer Steenberg in het wellicht rustige Hoogeveen. Mijnheer Steenberg.

De heer Steenberg: Even een correctie: in Fluitenberg en het is hier op dit moment rustig. Wij kunnen van harte de plannen en initiatieven voor het Veenpark ondersteunen, een volledige aanpak van het Veenpark en op die manier proberen meer bezoekers te gaan trekken. Waar we wel even de vinger op willen leggen, is het feit dat we willen groeien naar 70.000 bezoekers. Het is al eerder genoemd, volgens mij door de VVD, dat is wel erg ambitieus en wat ons betreft: wil je die ambitie waarmaken, want het zal toch iets zijn waar je naar moet streven, dan zul je daar meer activiteiten aan moeten toevoegen. Wellicht dat een camperpark, dat geopperd werd, een optie is? Misschien zijn er ook nog andere opties, want het is wel zeer uitdagend om te groeien, eerst naar 35.000 en dan naar 70.000 bezoekers, terwijl het ook nog zo is dat het park vorig jaar ondersteund is met € 100.000 vanuit de gemeente Emmen, omdat de bezoekersaantallen tegenvielen. Nu is dit park hopelijk niet te vergelijken met het vorige park, maar het is wel een grote uitdaging. Daarnaast, wat ook al werd genoemd: fase één wordt nu geld voor gevraagd, fase twee en drie zal met particulier geld gebeuren. Maar dat blijft allemaal de vraag. Dus ja, het is een goed plan, uitdagend, maar er zitten een aantal zeer ambitieuze dingen in, waarvan wij

zeggen: is dit wel reëel? En hoe kunnen we dit op deze manier uitvoeren? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan Forum voor Democratie, mijnheer Velzing.

De heer Velzing: Dank u wel, voorzitter. Ik wil mij aansluiten bij JA21. Ik kan mij wel vinden in de bijdrage van de heer Camies. De camperplaatsen, fantastisch idee, dan heb je 24 uur werk voor de mensen die daar werken en verder is het goed voor de werkgelegenheid, het cultureel erfgoed, algemeen belang in verband met de regionale uitstraling en een impuls voor het toerisme in Emmen en Drenthe. Dus het is een goed plan.

De voorzitter: Dan gaan we meteen verder met D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u, voorzitter. Het veen en de ontginning van het veengebied is een belangrijk onderdeel van de Drenten en de Drentse geschiedenis en cultuur. Dat het Veenpark in Barger-Compascuum dit verhaal op een goede manier vertelt, is belangrijk voor Drenthe. D66 steunt dan ook het voornemen om van het Veenpark een museum van provinciaal belang te maken. Het Masterplan ziet er goed uit en geeft ook een goed beeld van de plannen voor de toekomst. Voordat wij kunnen instemmen met de gevraagde bijdrage van € 666.666 vanuit de Investeringsagenda, hebben wij nog een aantal vragen. Het doel is om het museumdeel van het Veenpark onder te gaan brengen in een stichting per 31 december 2024. Het doel is mooi, maar welke garanties zijn er dat het ook daadwerkelijk gaat gebeuren? En als het museumgedeelte toch niet wordt ondergebracht in de stichting, wat zijn dan de gevolgen voor onder andere de verstrekte bijdrage van de provincie? De volgende vraag is vaker gesteld. Als het geprognosticeerde aantal bezoekers niet gehaald wordt en er hierdoor een tekort ontstaat, hoe wordt daar dan mee omgegaan? En wie staat daarvoor garant? Naast de bijdrage van de provincie en de gemeente Emmen is er een bedrag begroot van € 550.000 aan andere financieringen. Hoe zeker zijn deze bedragen? Zijn ze al toegezegd? En wat is het gevolg voor het Veenpark als de benodigde andere financiering niet wordt toegekend? En we hebben niets kunnen vinden in het stuk betreffende duurzaamheid en circulair bouwen. Is dat meegenomen of niet? Dat zijn onze vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Pragt. Dan gaan we over naar de SP-fractie, mevrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel, voorzitter. Voor het bijzondere bedrag van successievelijk zes zessen op een rij, wordt een impuls gegeven aan het Veenpark in Barger-Compascuum. Er ligt een Masterplan gericht op de toekomst en er moet nog van alles gebeuren, maar we kunnen hier wel kort zijn. We zien voor het Veenpark met deze voorgenomen aanpak wel toekomst en een mooie aanvulling op het aanbod in Zuidoost-Drenthe. En die bezoekersaantallen trekken, daarvoor hebben we weer een andere gesubsidieerde instelling aan ons verbonden. Dus daar is werk aan de winkel. Er worden allerlei suggesties gedaan over hoe je dat gebied aantrekkelijker kunt maken, wat je eraan toe zou kunnen voegen. Voor ons lijkt dat allemaal bespreekbaar, maar in het algemeen genomen, vinden wij het een goed plan. Tot zover u.

De voorzitter: Dank u wel. Als ik dan naar mijn camera's kijk, heb ik alle sprekers bij dit onderwerp gehad. Maar ik heb nog wel een fractie gemist. Dus is er nog iemand die een bijdrage wil leveren? Nu gaat de camera van mevrouw Zuiker aan.

Mevrouw Zuiker: Voorzitter, wij lezen alle stukken, maar als wij geen bijdrage hebben, dan kunnen we instemmen met het voorstel en wij doen geen bijdrage om de bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Maar het zou mij geen goed gevoel opleveren om u zomaar over te slaan. Dus dank even voor deze reactie. Dan gaan wij nu over naar de reactie van gedeputeerde Brink in de eerste termijn.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij zal de heer Bijl de aftrap doen. Ik denk dat u al lang genoeg naar mij geluisterd hebt, vandaag. Dus de heer Bijl zal beginnen.

De voorzitter: Dan geef ik alsnog het woord aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dank u wel. Ik heb met collega Brink afgesproken dat ik eerst de makkelijke vragen doe en hij daarna de moeilijke. Het is een mooi voorbeeld van twee beleids-terreinen: recreatie en toerisme en vrijetijdseconomie en cultuur, die elkaar echt kunnen versterken. Het Veenpark is ooit ontstaan als een initiatief vanuit de bevolking van Barger-Compascuum en is daarna door de overheid overgenomen als museum. Dus eigenlijk keren we weer een beetje terug naar de oorsprong, dat het museale karakter de overhand gaat krijgen. Wat is er tussendoor gebeurd? In 1995 ging het niet goed met het park en toen heeft de familie Keuter het overgenomen. Zij hebben eigenlijk volledig met eigen middelen, enkele tientallen jaren lang, het park geëxploiteerd en de nadruk, er moest geld verdiend worden, kwam meer en meer op de horeca te liggen. Door de ontwikkelingen de laatste jaren in een gebied waar ook nadrukkelijk gekeken werd, kunnen we het museale karakter van het Veenpark weer meer in beeld brengen, is het gesprek op gang gekomen om te kijken hoe we dat zouden kunnen doen. Het was duidelijk dat in ieder geval vanuit de particuliere familie, die het exploiteert, er niet voldoende middelen beschikbaar zijn om de bedragen waar we het nu over hebben op tafel te kunnen leggen. Er is niks mis mee, want nogmaals, alle respect voor wat er de afgelopen decennia door de familie is gedaan. Daarmee schetst u terecht ook het dilemma waarvoor we stonden: hoe gaan we over van een bedrijfsvoering vanuit de familie naar in ieder geval deels een bedrijfsvoering die is ondergebracht in een stichting. Wil je namelijk vanuit de overheid subsidies krijgen voor eenmalige investeringen, exploitatiesubsidies, dan zijn de mogelijkheden voor een particulier bedrijf heel beperkt, een paar ton eens in de drie jaar maximaal en als het om een museaal doel gaat, ondergebracht in een stichting, dan zijn de mogelijkheden ruimer. Daarom hebben we ook in goede samenspraak met de familie gezegd: we gaan een scheiding maken tussen het museale deel van het park en het horecadeel dat achterblijft. Dat laatste blijft een familie BV, het eerste gaat in de stichting. Ik kan me voorstellen dat u denkt: die stichting is er pas eind 2024. Nee, eind 2024 gaan we beoordelen of de doorontwikkeling in die stichting dusdanig is dat het in plaats van een groei en een begin subsidie in het kader van de cultuurnota € 75.000 per jaar, of het dan structureel de subsidie gaat krijgen als museum van provinciaal belang. Eén van de eisen die we daarbij stellen is, dat er dan ook volledig een doorgegroeide situatie in zo'n stichting moet zijn, anders is dat niet mogelijk. De stichting is er al, die kan al functioneren. Dat moet ook, want alle middelen die wij vanaf 2021 beschikbaar stellen van uit de cultuurnota zal ook naar de stichting gaan en niet naar het bedrijf. Laat dat helder zijn. Dat betekent nog niet dat alle punten en komma's nu al helemaal definitief geregeld zijn. Daar hebben we ook een paar jaar tijd voor. Maar u stelt terecht de vraag, koppel wel als voorwaarde aan onze middelen dat op een verantwoorde manier die governance gescheiden gaat worden. Dat de een ook niet last heeft van de ander. Terecht de opmerking dat vanuit de horeca behoorlijk wat geld gaat naar het eigenlijke cruciale deel van het Veenpark. Dat is ook in de toekomst de bedoeling, maar

dan moet je het wel goed gaan vastleggen. Wij hebben zelf het Drents Museum. Het Drents Museum heeft horeca en dat wordt ook gerund door een particuliere ondernemer. Die betaalt pacht en dat is ten dienste aan de exploitatie van het Drents Museum. Zo zal die constructie in de toekomst ook met het Veenpark moeten gaan worden, dat we helder maken wat horeca is. Dan mag het bedrijf keurig zijn brood verdienen, maar we maken afspraken over de bijdrage, die vanuit de horeca-exploitatie geleverd gaat worden aan de museumstichting. Daar hebben we dus tot eind 2024 voor uitgetrokken om de zaak echt tot in de puntjes goed te regelen en om ook op een nette manier de familie Keuter afscheid te kunnen laten nemen van het museale deel in de persoon van Harrie Keuter. We hebben een afspraak gemaakt dat hij uiterlijk eind 2025 stopt als directeur van het museum. Dat vinden wij een heel nette manier om naar twee kanten toe gebruik te maken van de bevoegenheid en kennis en de betrokkenheid van de huidige directeur en om aan de andere kant een overgang mogelijk te maken naar de situatie die niet direct familiegebonden hoeft te zijn, want dat is denk ik wel belangrijk naar de toekomst. En natuurlijk, een bevoegen directeur hebben we altijd nodig, maar die hebben wij ook bij het Gevangenis­museum, die hebben we bij het Hunebedcentrum, bij het Drents Museum. En dat zijn allemaal mensen die dat niet in een privé BV hebben, maar in dienst zijn van de stichting die dat museum runt. Dat wordt dus de opgave om die voorlopige directeur te gaan zoeken. Een heel belangrijk ander aspect zijn inderdaad de vrijwilligers. Ik zei al dat het museum ooit is ontstaan vanuit de bevolking en er zijn nog steeds heel veel vrijwilligers vanuit de directe omgeving nauw bij betrokken en dat moet ook echt zo blijven. En de ruimte die we nog hebben als het gaat om de invulling van de governance laat ook ruimte om te bekijken hoe die vrijwilligers op een goede manier daarbij betrokken kunnen zijn. Dus dat vind ik wel een punt van nadere uitwerking en bijzondere aandacht, want dat moet echt geborgd zijn. Zoals ook naar de omgeving toe de dialoog goed moet zijn over wat er gaat gebeuren, hoe gaat het worden, wat betekent dat voor de omgeving, want ik kan me voorstellen dat de huidige coronasituatie het ook niet makkelijk maakt om even een avond te beleggen en dat kun je wel digitaal doen, maar mijn ervaring in Zuidoost-Drenthe is, dat er heel veel digitaal kan, maar dit soort avonden kun je echt beter fysiek doen. Dus ik denk dat we in de loop van de zomer wanneer dat echt kan, dat gesprek ook met de mensen eromheen op een goede manier kan plaatsvinden. Er is gesproken over een paar probleempjes in deze hele opzet en dat is de molen. De molen is geen rijksmonument, die is ooit uit Duitsland gehaald. Je zou kunnen zeggen, dat het een soort invasieve exoot is, die buiten elke normale subsidieregeling valt als het om restauratie gaat. Dus als we met zijn allen zeggen: er moet een oplossing komen voor de molen, dan zullen we daar apart iets voor moeten verzinnen, maar het past niet in de regeling voor de monumenten, die we normaal kennen. Een ander punt van aandacht en terecht is het Harmonium Museum. Dat is ook zo'n parel van een museum in dat gebied en het is ook duidelijk bij de mensen die het Veenpark runnen, dat er een goede oplossing moet komen, hoe dan ook, voor dat Harmonium Museum, linksom of rechtsom. Dat is ook in het gesprek met de gemeente Enkhuizen zeg ik, dat is mijn geboorteplaats, Emmen aan de orde gekomen, dat we dat moeten oplossen. Dus dat staat voorop. U hebt gewezen op de fasering en dat is een terechte. Wat wij met de gemeente Emmen eigenlijk mogelijk maken, is met fase één de bijdrage die we samen leveren om de start te kunnen maken. Een heel belangrijke start voor het tweede leven of het derde leven van het Veenpark. Sommigen van u hebben ook doorgelezen op bladzijde 101 van 104, de financiële bijlage. Daarin staat al een raming van € 1.540.000 zeg ik even uit mijn hoofd. Die € 540.000, dat is een vraag van de heer Pragt dacht ik, dat is een groot deel bancaire financiering die de familie zelf gaat doen. Dat is voornamelijk gericht op de horeca- investeringen die moeten gebeuren. In die zin is dus al een duidelijke scheiding en dat is door de bank toegezegd, dat het geaccordeerd is. Een aantal fondsen hebben ook toegezegd. Dus eigenlijk is van die tweede fase al ruim de helft binnen en ik denk dat het verstandig is dat we ook met zijn allen kijken hoe we die tweede fase ook zo snel

mogelijk kunnen koppelen aan de eerste fase, om dat rond te maken. De vraag is gesteld of men voor een deel nog terugkomt bij de gemeente en de provincie. Dat wil ik niet helemaal uitsluiten, maar we zijn nog even aan het kijken hoe we dat op een goede manier kunnen doen. Maar als we die tweede fase in één keer zouden kunnen koppelen aan de eerste fase, dan heb je een hele mooie basis gelegd en dan kun je zeggen, dat er ook voldoende gebeurd is om met vertrouwen die toekomst in te gaan. Dus die tweede fase is al een groot deel door de familie via de bank en door fondsen gerealiseerd. En nogmaals, daar heb ik alle respect voor. Als het gaat om de meer toeristische kant van de zaak, kijk ik straks toch ook even naar collega Brink, maar ik vind het mooi dat er wordt meegedacht in de vorm van mogelijk een camperplaats of ook het openbaar vervoer. Dat is natuurlijk weer dichterbij mijn eigen portefeuille. Ik vind dat wel een nuttige opmerking van mevrouw Kort. Ik denk dat dit ook even serieus moet worden bekeken in de aantallen die we voor ogen hebben, die dit Veenpark weer moet gaan krijgen. Ik kan niet toezeggen dat het meteen gebeurt, want u weet dat we ook nog een andere discussie met het openbaar vervoer hebben op dit moment, maar ik vind het wel een punt van aandacht. Dus ik zal daar nader onderzoek naar doen. Ik denk voorzitter, dat als het gaat om de periode tot 2024, dat het spoorboekje vrij helder is. Vier jaar lang € 75.000 vanuit de cultuurnota, een aantal eenmalige bijdragen. We zouden ook nog in gesprek met het ministerie van OCW voor het Witte Vlekkenplan voor een aantal cultuurobjecten in Drenthe. Daar speelt het Veenpark ook nog voor een deel in mee. Dus die eerste vier jaar ben ik al aardig optimistisch over, dat we dat goed rond kunnen krijgen. Daarna zullen we echt de meetlat erlangs leggen, inhoudelijk maar ook qua governance, of ze aan onze voorwaarden voldoen en dan zijn de Staten aan zet om vanaf 2025 te besluiten om structureel van dit Veenpark een museum van provinciaal belang te maken. En dan doen ze mee in dat arrangement Hunebedcentrum, Gevangenis museum en dergelijke hebben en dat kan op termijn structureel ook een goede basis geven voor het Veenpark om als museaal gebeuren voor Drenthe van belang te zijn. Want het verhaal dat daar wordt verteld, is een belangrijk verhaal voor Drenthe en de plek waar het zich bevindt, dat hele gebied, ook dat je met het treintje het gebied in kan, de samenwerking met Staatsbosbeheer daar is echt uniek. Dus ik denk dat we ons deze kans niet mogen laten ontnemen om op een goede manier weer terug te gaan naar de roots van het Veenpark en er een museaal park van te maken. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan heb ik nog een paar minuutjes over voor mijnheer Brink voor de beantwoording van een aantal vragen.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, die ben ik ook niet nodig. Ik vind het een mooie beantwoording van de heer Bijl over de structuur, maar ook over de inhoud van het totale plan, zowel financiën naar de toekomst toe. En over het belang hiervan, kan ik eigenlijk alleen maar opmerken en dan wil ik onderschrijven, wat de heer Camies gezegd heeft, iedereen mag erover denken zo u wilt, maar ik denk dat dit verhaal past bij Zuidoost-Drenthe. Dit het verhaal past bij het gebied. Ik kijk ook even naar het Bargerveen en ik denk dat dit een mooie aanvulling is. We hebben er vertrouwen in, werd al even gezegd. Imagine Leisure heeft een second opinion gedaan. Volgens mij geeft iedereen aan dat dit reëel is, want natuurlijk hebben wij daar ook naar gevraagd om te kijken of dit reëel is. Dus in die zin was het ook een mooie samenwerking vanuit de cultuursector en de vrijetijdssector om gezamenlijk te kijken hoe we dit oppakken. Het draagt bij aan het verhaal van vroeger, maar draagt ook bij aan de vrijetijdssector. Dan is er nog een vraag gesteld over die camperplaats. Volgens mij zijn er al camperplaatsen, die helemaal up-to-date en mooi genoeg zijn. Dat laat ik graag aan de anderen over, maar wij zullen de suggestie van mevrouw Udinga meenemen, want in die zin zit ik er net in als collega Bijl. Alles wat kan bijdragen. om een goed verhaal neer te zetten, want daar mag het geen afbreuk aan doen, van

waar we naartoe willen met het Veenpark, maar dat het kan bijdragen aan het financieel gezond zijn van het Veenpark, dat zullen we zeker meenemen en ik ben ervan overtuigd dat dit nog steeds een goede bijdrage levert aan het Drentse product, maar ook aan het Drentse verhaal. We hebben het wel eens over wat is het Drentse verhalen? Waar ben je van? Ik zou willen zeggen en dat weten we gewoon, dat we ooit van het turf, olie, gas en u weet dat wij in een ander domein ook naar nieuwe energie toe willen, maar veen hoort daar zeker in thuis. Dus ik vind het een mooi plan. Ik vond het een mooie samenwerking en ik hoop dat u dit plan ondersteunt, zodat het Veenpark weer de toekomst in kan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dan concludeer ik meteen maar, dat ik nog een paar handen zie. Ik zie mijnheer Pragt en mevrouw Kort. Zijn er nog meer handen? Mijnheer Loof, mijnheer Camies, korte verduidelijkende vragen. En dan begin ik deze keer met mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u. Er staan nog twee vragen open over hoe het zit met het risico van minder bezoekers en wie dan garant staat voor de tekorten die dan optreden. En ten tweede of er in het plan ook rekening gehouden is met duurzaam en circulair bouwen. Dank u.

De voorzitter: En mijnheer Loof?

De voorzitter: Dank u, voorzitter. Ik ga even uit van meer bezoekers. Daar heb ik net ook al even aandacht voor gevraagd, van 30.000 naar 70.000, dat is een behoorlijke aanslag op de omgeving. Daar heb je draagvlak en participatie voor nodig. Ik snap dat het in coronatijd lastig is om een bijeenkomst te organiseren, maar ik wil toch nogmaals een pleidooi houden, dat daar wel dege-lijjk aandacht voor is en uitgebreid zal zijn. Voor het overige ben ik goed bediend door het college wat de beantwoording betreft op mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Camies. Als u de microfoon aan doet, dan kunnen we ook een beetje meegenieten van wat u zegt.

De heer Camies: Ja, ik maak er een gewoonte van. Voorzitter, dank u wel. De vraag over de molen, daar hoor ik nog geen antwoord op voorbijkomen. Ik weet niet of een van de gedeputeerden daar ook iets over weet te vertellen. Ik zou nog wel een opmerking willen maken naar de twee partijen die misschien iets meer sceptisch staan tegenover de mogelijkheid van 70.000 bezoekers. In dit geval de VVD, maar ook D66. Zoals het park in de huidige hoedanigheid existeert, denk ik ook niet dat een Marketing Drenthe heel erg geneigd is om daar heel veel extra bezoekers naartoe te sturen. Ik denk dat die ambitie van 70.000 ruim wordt gehaald op het moment dat het park getransformeerd wordt naar iets waar we met zijn allen ontzettend trots op kunnen zijn. En dan nog een kleine suggestie naar D66 toe. Als je het plan doorleest dan zou ik toch ook zien dat dit park het voorbeeld is van impact ondernemen. Misschien dat D66 daar nog eens naar zou willen kijken en daarbij houd ik het dan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Laten we dat vooral op een ander moment doen en dat even buiten deze agenda laten. En dan mevrouw Kort nog.

Mevrouw Kort: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog de vraag of de speeltuin aan de voorzijde vrij toegankelijk blijft. Hoe men het verder toegankelijk wil maken voor mensen met beperkingen? Als aanvulling op de suggestie van de VVD voor de camperplaats: is er misschien een mogelijkheid om eventueel aanlegmogelijkheden bij vaarroutes uit te breiden en misschien kan er eventueel nog een camping of zoiets bij met hutjes in de vorm van plaggenhutten, bedenk het maar.

Over de molen heb ik begrepen dat het nu geen monument is, omdat deze van oorsprong uit Duitsland komt. Is er misschien in Nederland nog ergens een molen te vinden, die we daarvoor in de plaats kunnen zetten, zodat er wel een molen op die plek blijft? Het is heel mooi tegenover de bakker. Het zou zonde zijn als die verdwijnt. En ik hoor de gedeputeerde net ook eigenlijk al het Gronings Museum en het Hunebedcentrum noemen. En toen zat ik te denken: als je naar Arnhem gaat, kun je daar ook een soort museumpas kopen voor de drie grootste attracties daar. Is dat misschien iets voor Drenthe om dat met deze grote musea samen te doen en dat ze dan een klein beetje korting krijgen en dan kunnen ze in de week, dat ze hier blijven in het mooie Drenthe naar alle drie parken toegaan. Ook een suggestie. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel en dan ga ik voor de reacties daarop de gedeputeerden maar even weer in dezelfde volgorde benaderen. Dus het woord is eerst aan de heer Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dank u wel. De heer Pragt vraagt wie het risico draagt als de aantallen bezoekers niet komen. Dat is niet de provincie Drenthe. Wij kennen in ons systeem een fors bedrag als bijdrage en dan is het aan de organisatie zelf om daar een oplossing voor te vinden als dat een probleem is. En tot nu toe lukt dat ook zo. De heer Loof vraagt nog een keer aandacht voor de omgeving. Ik zeg ook toe dat we dat met iedereen die daarbij betrokken is, de komende tijd even goed op een rijtje zetten hoe die omgeving is meegenomen en wanneer de omstandigheden dat toelaten dat we dat ook nadrukkelijk zullen doen. De molen, de heer Camies heeft denk ik even een deel van mijn antwoord gemist. De molen is van Duitse oorsprong en valt niet onder de regels voor Monumentenzorg. Dat betekent dat de eigenaar alle kosten zelf moet betalen en dat is wel een vrij hoge post en dan moet je keuzes maken in je plan. Dus als we met zijn allen willen dat die molen blijft en ik weet niet wat goedkoper is: de molen restaureren die er staat of ergens anders in Nederland een molen op de kop tikken en daar naartoe brengen, maar als we daar wat mee willen, zullen we iets apart mee moeten doen. Ik wil daar best naar kijken, want ik hoor dat van meerdere fracties. Dus als dat een gevoel is wat breed leeft, dan neem ik dat als huiswerk mee. Mevrouw Kort vraagt naar de speeltuin. Die blijft vrij toegankelijk. De toegankelijkheid, een terechte opmerking, dat zullen we ook meenemen in de vraagstelling wat er aan kan gebeuren. Niet altijd alles zal lukken. Ik hoorde vanochtend ook de discussie over de wielerveding, maar ik denk dat het goed is dat we kijken in hoeverre wij de toegankelijkheid zo goed mogelijk kunnen bevorderen. Het idee van die pas, kennelijk is dat dus ook al in de praktijk aan de orde, dus ik laat dat ook even uitzoeken in hoeverre dat mogelijk is. Het is sowieso belangrijk dat het een erkend museum wordt, dat het ook als lid van de museumvereniging mee kan doen aan de Museumkaart en dat soort zaken. Dat zijn allemaal dingen die we meenemen. De andere opmerkingen liggen meer op het vlak van recreatie en toerisme. Dus ik kijk naar collega Brink. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij blijft er dan nog een vraag over: die bezoekersaantallen. Wat we hier doen, is natuurlijk de verwachting aan het eind van de rit, maar het staat wel degelijk in de businesscase en ook die second opinion van Imagine Leisure geeft aan dat dit realistisch is, mits we dit goed met elkaar aanpakken. Het is een hele verandering, een behoorlijke kwaliteitsimpuls. Dus dan denken we dat het realistisch is en ik ondersteun wat de heer Bijl al gezegd heeft over die bezoekerspas waarover mevrouw Kort het had. Misschien kan daar gezamenlijk met de musea en Marketing Drenthe naar gekeken worden, want daar kan misschien aan gewerkt worden. Dat heeft de heer Bijl ook al gezegd en dat vond ik wel een mooie suggestie. Voorzitter, volgens mij waren dit de vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij waren dit ook de vragen. Ik kijk nog één keer rond op het scherm. Ik zie al instemmend geknik. De vraag is of dit stuk met de toezeggingen die zojuist gedaan zijn als A-stuk door kan naar PS? Ik zie een duim, instemmend geknik, nog meer duimen. Het is fantastisch. Dank u wel. Dan aldus besloten.

13. Investeringsagenda PLUS, Uitwerking thema 'Cultuur en Erfgoed: Drentse monumenten', Statenstuk 2021-989

De voorzitter: En dan gaan we over naar het laatste grote agendapunt, agendapunt 13, de Investeringsagenda PLUS, Uitwerking thema 'Cultuur en Erfgoed: Drentse monumenten', Statenstuk 2021-989, met het voorstel om een bedrag van € 5 miljoen te storten in het Drents Monumentenfonds en in samenhang daarmee dan uiteraard ook een bedrag van € 500.000 te storten in de Reserve opvang revolverend financieren en dat bedrag dus ook ergens weer uit te dekken. Ik geef het woord aan mensen die voor mij in beeld zijn. Ik begin deze keer met mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Wij zijn heel blij met dit voorstel, want het erfgoed en monumenten in stand houden in Drenthe dat vinden wij heel belangrijk. Ik heb eigenlijk maar één opmerking. Er wordt verteld van die € 500.000 is een last en die € 5 miljoen zijn we niet kwijt, maar ik ga ervan uit dat het Drents Monumentenfonds iets permanents is en dat het geld dat we daar in stoppen, dat we daar niet meer de beschikking over hebben, omdat dat dat voortdurend gebruikt zal worden om andere monumenten weer op te knappen. Dus boekhoudkundig zal het wel kloppen dat het nog steeds van ons is, maar feitelijk denk ik dat wij over die € 5 miljoen niet meer kunnen beschikken en dat is eigenlijk de enige opmerking die ik wil maken en verder zijn wij blij met dit stuk en we zijn blij dat bezitters van monumentale en karakteristieke panden mogelijkheden krijgen om hun pand op te kunnen knappen met een lening met heel weinig rente. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel gaan we door naar de SP-fractie mevrouw Dikkers.

Mevrouw Dikkers: Dank u wel, voorzitter. Voor ons is de toelichting voldoende duidelijk en wat ons betreft groen licht voor deze voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van D66 mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel, voorzitter. Erfgoed wordt ook door D66 van belang geacht, omdat het de huidige generaties een beeld geeft van het verleden en het kan bijdragen aan de culturele identiteit. Wij geven graag de cultuur uit vroeger tijden door. Dit is een voorstel puur financieel gericht, een incidenteel voorstel voor de continuering van behoud en herbestemming. Dat kan op onze instemming rekenen. Toch zouden wij ook graag een gedachte willen meegeven aan de gedeputeerde als het gaat over de toch wat de structurele investering voor het behoud en de herbestemming. Tot een aantal jaren geleden kenden we voor monumenten eens per vier jaar de behoefteaming, waarbij monumenten werden gecontroleerd en de staat van onderhoud en investeringen die noodzakelijk werden geacht werden bijgehouden. Dat is losgelaten, maar daarbij zouden wij eigenlijk graag de ontwikkeling van een soort APK voor monumenten willen introduceren, voor een regelmatige check van onderhoud van staat en hoe je dat

ook invult, maar het gaat toch om een langere termijn en het duurzamer vastleggen voor eigenaar of welke vorm dan ook, om structureler in monumenten te investeren en te behouden voor de toekomst. Een gedachte die we graag mee willen geven in structurele aard, naast de incidentele voorstellen, die D66 graag ondersteunt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Velzing van Forum voor Democratie Even terug, mijnheer Velzing, eerst even uw microfoon aan.

De heer Velzing: Dank u wel, voorzitter. Forum voor Democratie steunt de adviezen om de continuering van een succesvol beleid van het Drentse Monumentenfonds mogelijk te maken en zodoende ruimte te creëren voor nieuwe investeringen voor het behoud van Drentse monumenten. Het behoud van de Nederlandse en als onderdeel daarvan dus ook de Drentse cultuur en een manifestatie van het talent dat deze cultuur heeft voortgebracht, staat bij Forum hoog in het vaandel. Hieraan willen wij echter toevoegen dat de criteria waaraan voldaan moet worden om tot de Drentse monumenten te mogen behoren, niet voldoende discriminerend zijn. Getuigen hiervan zijn bijvoorbeeld het Technische Schoolgebouw uit 1966, aan de Randweg 1 in Meppe, de Openbare Lagere School Zuidbarge, gebouwd in 1959 en het voormalige hoofdkantoor van de NAM aan de Schepersmaat 4 in Assen, gebouwd tussen 1965 en 1969. Deze modernistische bouwwerken vertonen volgens ons een compleet gebrek aan architectonisch talent en culturele ziel. Er was tijdens de ontwerpfase overduidelijk louter oog voor het praktische aspect. Van esthetiek hebben deze architecten duidelijk geen kaas gegeten en zoals gevolg is enige beeldbepaling die deze panden mogelijk bijdragen enkel een negatieve. We zijn dus van mening dat deze criteria herzien moeten worden, wat zou kunnen resulteren in een kleiner aantal te onderhouden monumenten en dus besparing op de nodige onderhoudsinvesteringen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de CDA-fractie mevrouw Mentink.

Mevrouw Mentink: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt de Investeringsagenda Plus: Uitwerking thema 'Cultuur en Erfgoed: Drentse Monumenten'. Er wordt een bedrag van € 5 miljoen gevraagd voor het Drentse Monumentenfonds voor het verlenen van laagrentende lening in behoud en herbestemming van karakteristiek bezit. Sorry. Al onze monumenten hier in Drenthe waar we zo trots op zijn, worden door dit bedrag in ere gehouden. Monumenten waar een geschiedenis aan vastzit, onze roots. Maar dat ook een stuk cultuurhistorie is, dat door kan gaan en dat we door kunnen geven aan de volgende generatie. Om dit te kunnen behouden, is financiering nodig en dat begrijpt de CDA-fractie. De € 500.000 is een begrotingswijziging die al in gang is gezet, dus alleen maar een formaliteit. De CDA-fractie gaat akkoord met dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van GroenLinks, mijnheer Nijmeijer.

De heer Nijmeijer: Dank u wel, voorzitter. Ik zal ook kort zijn. Onze fractie is blij dat dit geregeld wordt, maar we hebben nog wel even een vraag. Althans, ik lees wat opmerkelijks in de beleidsbrief. Daar staat onder het kopje 'Doelstelling uit de begroting' met welke doelstellingen dit beleidsvoornemen wordt gediend. Daar staat bij de allerlaatste te lezen dat het bijdraagt aan de inclusie. Nu heb ik een vrij creatieve geest, maar het lukt mij niet om verbinding te leggen met de storting van die € 500.000 in de Reserve opvang, dat daar een bijdrage aan wordt geleend, zodat iedereen mee kan doen. Maar wellicht ...

De voorzitter: Mijnheer Velzing, wilt u uw microfoon uitdoen? Mijnheer Nijmeijer, gaat u verder.

De heer Nijmeijer: Volgens mij ben ik door deze interruptie ook al gereed. Wat ons betreft, is dit een prima voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Steenbergen van Sterk Lokaal Drenthe.

De heer Steenbergen: Sterk Lokaal Drenthe kan hier heel kort in zijn. Wij zijn voor het behoud en het goed onderhouden van het culturele erfgoed, omdat het van belang is voor de huidige generatie, maar ook voor toekomstige generaties. Dus volledig akkoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Omlo van JA21.

De heer Omlo: Dank u, voorzitter. Ik zal het ook niet te lang maken. Goed onderhouden monumenten en karakteristieke panden zijn van belang voor de leefbaarheid, de toeristische aantrekkingskracht, werkgelegenheid en de toekomst natuurlijk en daarmee de Drentse economie. Mooi in dit voorstel zijn de participatie naar het onderwijs en leerbedrijven, samenwerking met het erfgoedarsenaal en daarmee de circulaire economie. Knap is dat er ook in dit voorstel weer de link wordt gelegd naar de energietransitie en het zogenaamde vergroten van de kennis daarover. Dat is toch niet de hoofdreden om deze leningen te verstrekken, is dan onze vraag. Wordt een lening ter onderhoud van een monument afgewezen, als er niet genoeg wordt verduurzaamd? Hoe ziet de gedeputeerde dat? Immers niet alle historische monumenten zijn daar op ingericht. JA21 pleit voor restauratie van monumenten die de originele uitstraling behouden en het karakter van het gebouw of object onaangetast laat. Voor de rest stemmen wij in met dit voorstel. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Post van de ChristenUnie.

De heer Post: Dank u wel, voorzitter. De ChristenUnie vindt het voorstel een logisch gevolg van eerdere besluiten. De ChristenUnie is ook blij met de aandacht voor het behoud van onze Drentse monumenten en we vinden het ook belangrijk om ons erfgoed in stand te houden. En naar de heer Velzing zou ik willen zeggen: wie bepaalt nu wat mooi of lelijk is? Dat is ingewikkeld. Sommige bouw is inderdaad mooi van lelijkheid, daar kan ik me wel in vinden. Verder zijn we wel erg voor het revolverend karakter van het fonds, want dat betekent dat het allemaal voor niks gaat. Dat het geld ook wel weer terugkomt en dat het dan weer ingezet kan worden voor hetzelfde doel. Dat vinden we wel mooi. Wat niks kost, heeft tenslotte ook geen waarde. Wat ons betreft steunen wij dit voorstel van harte en is het ook een A-stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dan even de vraag of er nog meer fracties zijn, die hier iets over willen roepen? Want ik heb verder geen anderen in beeld.

De heer Vianen: Voorzitter?

De voorzitter: Kijk eens aan. Ik geef het woord aan mijnheer Vianen van de VVD-fractie en dan daarna nog aan mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren. Mijnheer Vianen.

De heer Vianen: Voorzitter, dank u wel. Ik houd het ook kort. De VVD koestert de groeiende belangstelling voor cultuur en historie binnen de provincie. Het is daarom van belang om onze monumenten goed te onderhouden. Zo kunnen ook de toekomstige inwoners en bezoekers van

Drenthe ervan genieten en kan de geschiedenis opnieuw beleefd worden. Eigenaren van karakteristieke panden in Drenthe kunnen voor restauratie en leningen een lage rente aanvragen. Vanwege het succes van de laagrentende lening is het saldo ontoereikend om nieuwe aanvragen te honoreren. De VVD vindt het daarom ook een goed idee om € 5 miljoen in het Drentse Monumentenfonds te storten en om € 500.000 in de Reserve opvang revolverend financieren te storten als risico. Dit zorgt onder andere voor een economische impuls en het behoud van monumenten draagt bij aan cultuurtoerisme. Het is daarnaast goed om te lezen dat veteranen met PTSS, een mooi voorbeeld van inclusie trouwens, en het onderwijs worden betrokken bij de uitvoering van werkzaamheden. Wat de VVD betreft, is het ook een hamerstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dan ga ik nou naar mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren en ik vergeet mevrouw Roggen niet. Mevrouw Peeks.

Mevrouw Peeks: Dank u wel, voorzitter. Over dit voorstel kan de Partij voor de Dieren ook kort zijn. We zijn het eens met het behoud en de herbestemming van de Drentse monumenten. Ook zijn wij een voorstander van het toegankelijk maken en/of houden van monumenten. Derhalve stemmen wij in met deze investering en dat was onze korte bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel en dan als laatste in de rij mevrouw Roggen van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Roggen: Dank u, voorzitter. Door met deze voorstellen akkoord te gaan, kunnen eigenaren van monumenten en beeldbepalende panden laagrentende leningen aanvragen voor de kosten van behoud en herbestemming van hun monument of beeldbepalend pand. Hoe belangrijk is het niet dat deze panden en monumenten behouden blijven? Diverse organisaties dragen daar hun steentje aan bij. In de cultuurnota 'Cultuur om te delen' wordt uitgebreid stilgestaan bij ons erfgoed. Nieuw is dat daarin nu ook aandacht is voor religieus en agrarisch erfgoed. Belangrijk is ook het behoud vanuit toeristisch oogpunt. Drenthe heeft immers veel markante panden en monumenten die de moeite waard zijn om gezien te worden. Maar belangrijk ook bij het restaureren, is het doorgeven van kennis van de oude constructietechnieken en bouwmethoden aan jongeren, maar zeker ook de beheersing van oude timmer- en metseltechnieken. Wie leert er in de huidige nieuwbouw nog het metselen in staand-, kruis- of kettingverband? Laat staan in een ruitkruis? Dat zijn maar een paar voorbeelden van het belang van dit Drents Monumentenfonds voor scholing, economie en werkgelegenheid in Drenthe. De fractie van de Partij van de Arbeid kan dan ook van harte akkoord gaan met het onderhavige voorstel. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel en daarmee komt de eerste termijn van de Staten tot een einde en ik heb nog een paar vragen gehoord, dus ik geef het woord nu aan gedeputeerde Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, dank u wel. De commissie dank voor de brede steun. Inderdaad een paar vragen en enkele kritische kanttekeningen. De heer Uppelschoten vraagt zich af of we dat geld voorgoed kwijt zijn. Dat valt mee. Als wij een aangetekend schrijven sturen naar het Monumentenfonds, dan kunnen we per 31 december van elk jaar de overeenkomst opzeggen en dan komt vervolgens alles aan aflossing en rente weer naar ons toe. Natuurlijk wel in het afgesproken tempo met degene die de lening is aangegaan. Mevrouw Kleine Deters zegt: zou je dat ook wat structureler kunnen benaderen? Wij hebben natuurlijk structureel een bedrag in onze begroting staan voor subsidies aan restauraties van monumenten. We hebben ook structureel

een subsidierelatie met de Monumentenwacht Drenthe en daar kun je als particulier een abonnement nemen om, wat u de APK noemt, dat voor jouw monument te laten doen. Maar dan moet je als particulier natuurlijk zelf ook dat initiatief nemen.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, de gedeputeerde weet ongetwijfeld dat ik de Monumentenwacht Drenthe/Friesland ken, vanuit een andere hoedanigheid in het verleden, maar de APK zoals in de gedachtewisseling door mij voorgesteld, dat is dan toch echt aan de overheid. Toen de behoefteeraming nog een rijksverantwoordelijkheid was en de verantwoordelijkheden overgingen naar de provincie, is dat vervallen. Het is een suggestie. Ook bij de APK-keuring voor auto's heeft de overheid die verantwoordelijkheid om toch het instrument te ontwikkelen, om daar een bijdrage te leveren en het hoeft overigens niet financieel te zijn. Dat is dus een andere dan de verantwoordelijkheid die de taken van de Monumentenwacht betreft.

Gedeputeerde Bijl: Toeval bestaat niet. Morgen heb ik een gesprek met de Drentse Monumentenwacht en ik zal dit punt aan de orde stellen om een beeld te vormen van wat dat zou betekenen als we zoiets zouden willen. Want dingen die geen geld kosten, ken ik nauwelijks. Maar het is wel goed om te weten waar je het over hebt. Dus ik zal de suggestie van mevrouw Kleine Deters in het gesprek met de directeur van de Monumentenwacht meenemen. De heer Velzing zegt dat er toch een aantal gebouwen zijn, die eigenlijk silo's zijn. Hij zou zomaar gelijk kunnen hebben, dat weet ik niet. Maar we hebben als Drenthe wel een eigenwijs beleid als het gaat om monumenten en beeldbepalende panden. Dat laatste zeg ik er ook expres bij, want er zijn maar twee provincies in Nederland bijvoorbeeld, die provinciale monumenten kennen en Drenthe is daar één van. Wij hebben redelijk wat bijzondere bouwstijlen de afgelopen 150 jaar in Drenthe voorbij zien komen en wij hebben ervoor gekozen in het verleden om daar ook aandacht aan te willen besteden en dat ook in zekere zin te willen behouden. We hoeven niet alles te behouden uit die periodes, maar een aantal voorbeelden is wel plezierig. Maar ik heb één ding wel geleerd: als het gaat om kunst en cultuur en architectuur en alles wat daarop lijkt, ik heb overal wel een mening over wat ik mooi en lelijk vind, maar ik laat het graag aan anderen over om te bepalen of het wel of niet onder de regeling valt. Dus ik denk dat we bestuurlijk ons moeten beperken tot de randvoorwaarden. Als u zegt: ik wil helemaal geen gebouwen jonger dan 100 jaar daarin hebben, dan kun je dat in de criteria meenemen. Maar ik ben bang dat dan ook een aantal gebouwen sneuvelen, die u misschien wel mooi vindt. Om dat toeval uit te sluiten, dat dingen die ik zelf wel of niet mooi vind, wel of niet subsidieer, denk ik dat het goed is dat we dat toch aan anderen overlaten. Dus de suggestie van u zou ik toch maar niet willen overnemen.

De voorzitter: Mijnheer Velzing wil hier nog even op reflecteren, geloof ik.

De heer Velzing: Ik ben dat natuurlijk met u eens, smaken verschillen, maar ik vind deze drie gebouwen niet bij de rest passen, die uitgekozen zijn en op de lijst staan. Die gebouwen zijn ook uit praktische overwegingen gebouwd. Ik vind dat geen cultureel erfgoed. Dat is mijn mening, maar als de rest daar anders over denkt, dan is dat zo. Daarom had ik het ook over de criteria. Dit zijn gebouwen die praktisch zijn gebouwd, dus ik vind daar niets cultureels aan. Dat is mijn mening en dat mag, denk ik.

Gedeputeerde Bijl: Nogmaals, ik hoef het niet met u oneens te zijn, om het wel in de conclusie met u oneens te zijn. En dat is om onszelf te beschermen voor wat we mooi en niet mooi vinden. Dus als we zeggen: we nemen jonge monumenten mee, laten we dan de mensen die door ons

belast zijn met die selectie, laten we die dan ook vertrouwen dat dat een pand is, dat past bij die bijzondere bouwstroming uit die tijd. Dan de inclusie, de heer Vianen gaf eigenlijk al het antwoord op de vraag van de heer Nijmeijer. De veteranen met het PTSS-syndroom doen voor de stichting die die oude bouwelementen beheert, eigenlijk een belangrijk deel van het werk. Dat vinden we ook mooi, dat we op die manier een paar doelen tegelijkertijd kunnen dienen. JA21, de heer Omlo zegt: we doen dat toch niet om de energietransitie te faciliteren. Maar er zijn wel mensen geïnteresseerd in energiebesparing of het opwekken van zonne-energie, die met een monumentaal pand zitten. Zij hebben dan een vraag: kan dat? Hoe kan dat? Het is wel belangrijk dat we de kennis op dat punt ook zo goed mogelijk doorgeven, om als mensen dat zelf zouden willen, dat dan het feit dat het een monument is niet op voorhand in de weg hoeft te staan dat het kan. Maar je moet soms compromissen sluiten en soms moet je ook gewoon zeggen, dat het niet kan en dan weegt het bouwkundig element zwaarder dan de energietransitie. Maar op de vraag of iemand geen lening krijgt, als je niet een of ander energierendement haalt, is het antwoord nee. Voorzitter, volgens mij waren dat wel ongeveer de inhoudelijke vragen en opmerkingen. Maar ik ben blij met de steun, die ik toch proef en we doen met dit geld echt mooi werk om iets te behouden voor Drenthe, maar ook iets aan de werkgelegenheid te doen, dus een mooie win-winsituatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond. Mevrouw Kleine Deters heeft ook een mooie toezegging van u gehad ten aanzien van uw gesprek met de Monumentenwacht. Dus volgens mij durf ik de conclusie wel te stellen, dat ook dit stuk als A-stuk door kan naar PS. Dat is het geval en daarmee hebben we agendapunt 13 ook achter de rug.

14. IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK en Verbonden partijen

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 14 en daar wil de heer Uppelschoten graag iets zeggen over de Noordelijke Rekenkamer en dan met name naar aanleiding van een tweetal brieven die op de lijst van ingekomen stukken staan en die gaan over de evaluatie NRK 2020 en het meerjarenplan van de NRK 2021. Die brieven vindt u onder B1 en B2. Ik geef het woord aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. We zijn met 3 mensen uit de Staten vertegenwoordigd in de Raad van Advies van de Noordelijke Rekenkamer. Er zijn twee gebeurtenissen die we kunnen melden. De eerste is een hele plezierige: we zijn er als Raad van Advies in geslaagd om een goede kandidaat te vinden om de vacature op te vullen in het college. Dus binnenkort zal er een voordracht komen aan de Staten. Het tweede waar u naar verwijst, er staan twee brieven: B1 en B2 en volgens de gemeenschappelijke regeling van de Noordelijke Rekenkamer wordt de Noordelijke Rekenkamer elke 6 jaar geëvalueerd. De deelnemende Provinciale Staten verlenen hiervoor een gezamenlijke opdracht en de Raad van Advies van de Noordelijke Rekenkamer coördineert een en ander. Deze evaluatie heeft in 2020 plaatsgevonden. Eind vorig jaar heeft de Raad van Advies de evaluatie besproken. In december heeft de evaluatie op de LIS gestaan van deze commissie. De bespreking van de evaluatie in de Raad van Advies heeft ertoe geleid dat de NRK een werkplan heeft opgesteld met daarin diverse aandachtspunten. Maandagavond is in het presidium, waar mevrouw Dijkers en ikzelf in zitten, aan de orde geweest dat het goed is om in het belang van de rapporten en wat hierover uit de evaluatie naar voren is gekomen, niet te agenderen in de commissie, maar in een aparte bijeenkomst aan de orde te stellen. Hierbij kan gedacht worden aan de Statencommissie. Dat zijn met name de rapporten waar de rode draden van onderzoek vermeld worden. Rode draden dat zijn conclusies en

aanbevelingen, die herhaaldelijk tevoorschijn zijn gekomen, die uitgebracht zijn naar de provincies en waar blijkbaar niet zoveel mee gedaan is. Dat zijn naar onze mening belangrijke dingen en het is mooi dat we daar aandacht aan kunnen besteden en afgesproken is, dat de commissie van onderzoek hiermee aan de slag gaat en zal kijken hoe we die conclusies vanuit die evaluatieonderzoeken met de Staten kunnen bespreken, want naar onze mening zijn die dingen veel te belangrijk om zomaar voorbij te laten gaan.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage hier. Zijn er nog Statenleden die daarop willen reageren? Dat is niet het geval. Zijn er nog andere woordvoeringen bij dit agendapunt te melden? Dat is ook niet het geval.

15. Sluiting

De voorzitter: Dan constateer ik dat wij aan het einde van de vergadering zijn gekomen en bedank ik u weer voor uw digitale doorzettingsvermogen en spreek ik wederom de hoop uit dat het niet lang meer zal duren voor we elkaar weer in levenden lijve mogen ontmoeten, maar we houden nog even vol. Tot ziens allemaal.